

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2012. GODINU
DRUŠTVA ENERGOPROJEKT NISKOGRADNJA A.D.

U Beogradu, dana 24.04.2013.god.

S A D R Ž A J:

I GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA IZVEŠTAJEM REVIZORA	3
1. Finansijski izveštaj za 2012. godinu	3
1.1. Bilans stanja	5
1.2. Bilans uspeha	6
1.3. Izveštaj o tokovima gotovine	7
1.4. Izveštaj o promenama na kapitalu	8
1.5. Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	9
2. Izveštaj nezavisnog revizora za 2012. godinu	120
II GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA	251
1. Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Društva, a naročito finansijsko stanje u kome se Društvo nalazi i podaci važni za procenu stanja imovine Društva	251
2. Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo.....	251
3. Svi važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon protoka poslovne godine za koju se izveštaj priprema	251
4. Svi značajniji poslovi sa povezanim licima.....	251
5. Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja	252
III PODACI O STEČENIM SOPSTVENIM AKCIJAMA	252
1. Razlozi sticanja sopstvenih akcija	252
2. Broj i nominalna vrednost stečenih sopstvenih akcija	252
3. Imena lica od kojih su akcije stečene	252
4. Iznos koji je Društvo isplatilo po osnovu sticanja sopstvenih akcija ili naznaka da su akcije stečene bez naknade	252
5. Broj sopstvenih akcija koje društvo poseduje u trenutku izrade godišnjeg izveštaja	252
IV IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	252
1. Obaveštenje o kodeksu korporativnog upravljanja koji društvo primenjuje kao i mesto na kojem je njegov tekst javno dostupan.....	252
2. Sva bitna obaveštenja o praksi korporativnog upravljanja koje društvo sprovodi, a posebno one koje nisu izričito propisane zakonom	252
3. Odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja ako takva odstupanja postoje i obrazloženje za ta odstupanja.....	252
V IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA	253
VI ODLUKA O USVAJANJU GODIŠNJEG IZVEŠTAJA	253
VII ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA	253

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS“ broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava („Službeni glasnik RS“ broj 14/2012) „Energoprojekt Niskogradnja“ a.d., iz Beograda, MB: 07073160 objavljuje:

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2012.GODINU

I GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA IZVEŠTAJEM REVIZORA

1. Finansijski izveštaj za 2012. godinu

Период извештавања:

од

01.01.2012.

до

31.12.2012.

Годишњи финансијски извештај за привредна друштва ГФИ-ПД

Пословно име: **Енергопројект-Нискоградња а.д.**

Матични број (МБ): **07073160**

Поштански број и место: **11070**

Нови Београд

Улица и број: **Булевар Михаила Пупина 12**

Адреса е-поште: **info@energoprojekt-ng.rs**

Интернет адреса: **www.energoprojekt-ng.rs**

Консолидовани/Појединачни: **Појединачни**

Усвојен (да/не): **Не**

Друштва субјекта консолидације:*

Седиште:

МБ:

Особа за контакт: **Томашевић Мирјана**

(уноси се само име и презиме особе за контакт)

Телефон: **3108369**

Факс: **2146 460**

Адреса е-поште: **m.tomasevic@energoprojekt-ng.rs**

Презиме и име: **Чолаков Стојан**

(особа овлашћена за заступање)

*Попуњава се у случају сачињавања консолидованог годишњег финансијског извештаја

БИЛАНС СТАЊА

на дан 31.12.2012.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
АКТИВА			
A. СТАЛНА ИМОВИНА (002 + 003 + 004 + 005 + 009)	001	2,145,033	2,032,246
I НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	002		
II GOODWILL	003		
III НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	004	7,544	1,857
IV НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И БИОЛОШКА СРЕДСТВА (006 + 007 + 008)	005	2,126,841	2,019,592
1. Некретнине, постројења и опрема	006	1,838,901	1,814,950
2. Инвестиционе некретнине	007	287,940	204,642
3. Биолошка средства	008		
V ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (010+011)	009	10,648	10,797
1. Учешћа у капиталу	010	5,358	5,358
2. Остали дугорочни финансијски пласмани	011	5,290	5,439
Б. ОБРТНА ИМОВИНА (013 + 014 + 015)	012	5,614,202	5,132,502
I ЗАЛИХЕ	013	680,893	1,005,030
II СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	014	50,688	6,910
III КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА, ПЛАСМАНИ И ГОТОВИНА (016 + 017 + 018 + 019 + 020)	015	4,882,621	4,120,562
1. Потраживања	016	3,360,888	2,873,158
2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	017	16,615	0
3. Краткорочни финансијски пласмани	018	515,001	538,564
4. Готовински еквиваленти и готовина	019	686,253	250,036
5. Порез на додату вредност и активна временска разграничења	020	303,864	458,804
В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	021	0	5,937
Г. ПОСЛОВНА ИМОВИНА (001 + 012 + 021)	022	7,759,235	7,170,685
Д. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	023		
Ђ. УКУПНА АКТИВА (022 + 023)	024	7,759,235	7,170,685
Е. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	025	11,679,176	9,510,157
ПАСИВА			
A. КАПИТАЛ (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101	2,075,292	1,645,965
I ОСНОВНИ КАПИТАЛ	102	627,417	628,458
II НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	103		
III РЕЗЕРВЕ	104	69,075	69,075
IV РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ	105	236,859	98,974
V НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	106	2,076	2,076
VI НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	107		
VII НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	108	1,139,865	847,382
VIII ГУБИТАК	109		
IX ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ	110		
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ (112 + 113 + 116)	111	5,648,474	5,524,720
I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	112	125,837	125,931
II ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (114 + 115)	113	1,696,914	976,352
1. Дугорочни кредити	114	310,763	299,000
2. Остале дугорочне обавезе	115	1,386,151	677,352
III КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (117 + 118 + 119 + 120 + 121 + 122)	116	3,825,723	4,422,437
1. Краткорочне финансијске обавезе	117	969,361	1,370,069
2. Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	118		
3. Обавезе из пословања	119	2,376,705	2,172,802
4. Остале краткорочне обавезе	120	173,401	213,920
5. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	121	303,452	638,266
6. Обавезе по основу пореза на добитак	122	2,804	27,380
В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	123	35,469	0
Г. УКУПНА ПАСИВА (101 + 111 + 123)	124	7,759,235	7,170,685
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	125	11,679,176	9,510,157

БИЛАНС УСПЕХА

од до

у хиљадама динара

Позиција 1	АОП 2	Износ	
		Текућа година 3	Претходна година 4
А. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
I ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (202 + 203 + 204 - 205 + 206)	201	6,061,897	6,196,349
1. Приходи од продаје	202	5,880,296	6,271,969
2. Приходи од активирања учинака и робе	203	30,484	8,632
3. Повећање вредности залиха учинака	204	35,428	16,162
4. Смањење вредности залиха учинака	205	21,061	126,473
5. Остали пословни приходи	206	136,750	26,059
II ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (208 до 212)	207	5,411,880	6,020,971
1. Набавна вредност продате робе	208	3,529	2,878
2. Трошкови материјала	209	1,952,946	2,001,595
3. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	210	1,227,967	1,291,368
4. Трошкови амортизације и резервисања	211	215,053	409,540
5. Остали пословни расходи	212	2,012,385	2,315,590
III ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (201 - 207)	213	650,017	175,378
IV ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (207 - 201)	214		
V ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	215	464,274	638,095
VI ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	216	670,359	910,996
VII ОСТАЛИ ПРИХОДИ	217	79,670	858,972
VIII ОСТАЛИ РАСХОДИ	218	143,904	325,491
IX ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (213 - 214 + 215 - 216 + 217 - 218)	219	379,698	435,958
X ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (214 - 213 - 215 + 216 - 217 + 218)	220		
XI НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	221		
XII НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	222	28,780	10,733
Б. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (219 - 220 + 221 - 222)	223	350,918	425,225
В. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (220 - 219 + 222 - 221)	224		
Г. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
1. Порески расход периода	225	17,028	32,524
2. Одложени порески расходи периода	226	17,910	0
3. Одложени порески приходи периода	227	0	3,249
Д. Исплаћена лична примања послодавцу	228		
Ђ. НЕТО ДОБИТАК (223 - 224 - 225 - 226 + 227 - 228)	229	315,980	395,950
Е. НЕТО ГУБИТАК (224 - 223 + 225 + 226 - 227 + 228)	230		
Ж. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	231		
З. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА МАТИЧНОГ ПРАВНОГ ЛИЦА	232		
И. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1. Основна зарада по акцији	233		
2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	234		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

од 01.01.2012. до 31.12.2012.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I Приливи готовине из пословних активности (1 до 3)	301	7,885,383	7,048,374
1. Продаја и примљени аванси	302	7,288,789	6,656,339
2. Примљене камате из пословних активности	303	4,546	720
3. Остали приливи из редовног пословања	304	592,048	391,315
II Одливи готовине из пословних активности (1 до 5)	305	7,104,380	6,749,045
1. Исплате добављачима и дати аванси	306	5,479,713	5,139,374
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	307	1,187,010	1,194,873
3. Плаћене камате	308	168,495	189,722
4. Порез на добитак	309	128,467	70,586
5. Плаћања по основу осталих јавних прихода	310	140,695	154,490
III Нето прилив готовине из пословних активности (I-II)	311	781,003	299,329
IV Нето одлив готовине из пословних активности (II-I)	312		
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	313	3,511	586,325
1. Продаја акција и удела (нето приливи)	314	0	144,497
2. Продаја нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	315	3,511	2,632
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	316	0	397,441
4. Примљене камате из активности инвестирања	317		
5. Примљене дивиденде	318	0	41,755
II Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	319	48,882	64,892
1. Куповина акција и удела (нето одливи)	320		
2. Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	321	48,882	20,374
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)	322	0	44,518
III Нето прилив готовине из активности инвестирања (I-II)	323	0	521,433
IV Нето одлив готовине из активности инвестирања (II-I)	324	45,371	0
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I Приливи готовине из активности финансирања (1 до 3)	325	2,177,008	967,803
1. Увећање основног капитала	326		
2. Дугорочни и краткорочни кредити (нето приливи)	327	993,845	843,489
3. Остале дугорочне и краткорочне обавезе	328	1,183,163	124,314
II Одливи готовине из активности финансирања (1 до 4)	329	2,461,144	1,708,577
1. Откуп сопствених акција и удела	330		
2. Дугорочни и краткорочни кредити и остале обавезе (нето одливи)	331	2,314,715	1,624,050
3. Финансијски лизинг	332	146,429	84,527
4. Исплаћене дивиденде	333		
III Нето прилив готовине из активности финансирања (I-II)	334		
IV Нето одлив готовине из активности финансирања (II-I)	335	284,136	740,774
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (301 + 313 + 325)	336	10,065,902	8,602,502
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (305 + 319 + 329)	337	9,614,406	8,522,514
Ђ. НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (336 - 337)	338	451,496	79,988
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (337 - 336)	339		
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	340	250,036	170,126
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	341	20,616	386
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	342	35,895	464
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (338 - 339 + 340 + 341 - 342)	343	686,253	250,036

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

од 01.01.2012. до 31.12.2012.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Основни капитал (група 30 без 309)	АОП	Остали капитал (рн. 309)	АОП	Неуплаћени уписани капитал (група 31)	АОП	Емисиона премија (рн. 320)	АОП	Резерве (рн. 321, 322)	АОП	Ревалоризационе резерве (рачуни 330 и 331)	АОП	Нереализовани добити по основу вартуја од вредности (рачун 332)	АОП	Нереализовани губити по основу вартуја од вредности (рачун 333)	АОП	Нераспоредени добитак (група 34)	АОП	Губитак до висине капитала (група 35)	АОП	Откупљене сопствене акције удели (рн. 037, 237)	АОП	Укупно (кол. 2+3+4+5+6+7+8+9+10- 11-12)	АОП	Губитак изнад висине капитала (група 29)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14													
Стање на дан 01.01. претходне године ____	401	612184	414	17671	427		440	453	64313	466	63764	479	3531	492		505	456228	518		531		544	1217691	557		
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години - повећање	402		415		428		441	454		467		480		493		506		519		532		545		558		
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години - смањење	403		416		429		442	455		468		481		494		507		520		533		546		559		
Кориговано почетно стање на дан 01.01. претходне године ____ (р.бр. 1+2-3)	404	612184	417	17671	430		443	456	64313	469	63764	482	3531	495		508	456228	521		534		547	1217691	560		
Укупна повећања у претходној години	405		418		431		444	457	4762	470	35210	483		496		509	395950	522		535		548	435922	561		
Укупна смањења у претходној години	406		419	1397	432		445	458		471		484	1455	497		510	4796	523		536		549	7648	562		
Стање на дан 31.12. претходне године ____ (р.бр. 4+5-6)	407	612184	420	16274	433		446	459	69075	472	98974	485	2076	498		511	847382	524		537		550	1645965	563		
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у текућој години - повећање	408		421		434		447	460		473		486		499		512		525		538		551		564		
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у текућој години - смањење	409		422		435		448	461		474		487		500		513		526		539		552		565		
Кориговано почетно стање на дан 01.01. текуће године ____ (р.бр. 7+8-9)	410	612184	423	16274	436		449	462	69075	475	98974	488	2076	501		514	847382	527		540		553	1645965	566		
Укупна повећања у текућој години	411		424		437		450	463		476	137885	489		502		515	315979	528		541		554	453864	567		
Укупна смањења у текућој години	412		425	1041	438		451	464		477		490		503		516	23496	529		542		555	24537	568		
Стање на дан 31.12. текуће године ____ (р.бр. 10+11-12)	413	612184	426	15233	439		452	465	69075	478	236859	491	2076	504		517	1139865	530		543		556	2075292	569		

„ENERGOPROJEKT NISKOGRADNJA“ A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2012. GODINU**

Beograd, 2013. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA.....	9
3. VLASNIČKA STRUKTURA	9
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA.....	9
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	12
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	14
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA.....	15
7.1. Procenjivanje.....	16
7.2. Efekti kurseva stranih valuta.....	16
7.3. Prihodi	17
7.4. Rashodi.....	18
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja.....	19
7.6. Porez na dobitak	19
7.7. Nematerijalna ulaganja.....	21
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	22
7.9. Finansijski lizing	23
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	24
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	25
7.12. Investicione nekretnine	27
7.13. Zalihe.....	28
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	29
7.15. Finansijski instrumenti	30
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	33
7.17. Kratkoročna potraživanja	33
7.18. Finansijski plasmani.....	35
7.19. Obaveze.....	35
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	36
7.21. Naknade zaposlenima.....	38

8.	FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	40
8.1.	Kreditni rizik	42
8.2.	Tržišni rizik	45
8.3.	Rizik likvidnosti	51
8.4.	Upravljanje rizikom kapitala.....	53
9.	BILANS USPEHA.....	55
9.1.	Prihodi od prodaje	55
9.2.	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	57
9.4.	Ostali poslovni prihodi	57
9.5.	Nabavna vrednost prodane robe.....	58
9.6.	Troškovi materijala	58
9.7.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	59
9.8.	Troškovi amortizacije.....	59
9.9.	Troškovi rezervisanja	60
9.10.	Troškovi proizvodnih usluga	61
9.11.	Nematerijalni troškovi.....	62
9.12.	Finansijski prihodi.....	63
9.13.	Finansijski rashodi	64
9.14.	Ostali prihodi.....	65
9.15.	Ostali rashodi.....	66
9.16.	Dobitak pre oporezivanja	68
9.17.	Porez na dobitak i neto dobitak.....	69
9.18.	Neto dobitak po akciji	70
10.	BILANS STANJA	71
10.1.	Nematerijalna ulaganja.....	71
10.2.	Nekretnine, postrojenja i oprema	72
10.3.	Investicione nekretnine	73
10.4.	Dugoročni finansijski plasmani	75
10.5.	Zalihe i dati avansi	75
10.6.	Kratkoročna potraživanja.....	76
10.7.	Kratkoročni finansijski plasmani	77
10.8.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	79
10.9.	Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	80
10.10.	Promene na kapitalu.....	82
10.11.	Osnovni kapital	83
10.12.	Rezerve.....	84

10.13.	Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	84
10.14.	Neraspoređeni dobitak	85
10.15	Dugoročna rezervisanja.....	86
10.16	Dugoročni krediti	89
10.17	Ostale dugoročne obaveze.....	90
10.18	Kratkoročne finansijske obaveze	92
10.19	Obaveze iz poslovanja.....	93
10.20.	Ostale kratkoročne obaveze	94
10.21	Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	95
10.22	Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	96
10.23	Usaglašavanje potraživanja i obaveza.....	99
10.24	Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva	100
11.	HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA.....	105
12.	TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	105
13.	POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA.....	107
14.	DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	111

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073160
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4291 izgradnja hidrotehničkih objekata
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001484

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:
Energoprojekt Niskogradnja a.d. je akcionarsko društvo, (u daljem tekstu Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8055. Društvo je osnovano 1989.godine. Posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Energoprojekt Holding.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je izgradnja hidrotehničkih objekata. Preciznije, osnovna delatnost Društva se odnosi na proizvodnju i prodaju usluga izvođenjem radova i inženjeringom u oblasti niskogradnje.

U finansijske izveštaje Društva su uključeni i finansijski izveštaji niže navedenih ino – zaključaka odnosno pogona u inostranstvu:

Broj i naziv zaključka

006	Metro stanica Almaly, Kazahstan
007	Luwero Kafu, Uganda
008	Trujillo, Peru
009	Kawempe Luwero, Uganda
010	Gayaza Ziobwe, Uganda
011	Metro stanica Abay, Kazahstan
0188	Chira Piura III, Peru
014	Yanacocha, Peru
015	Zarumilla, Peru
016	Chavimochic, Peru
017	Kawempe Kafu, Uganda
018	Nakansongola, Uganda
019	Cochabamba – Chota, Peru
020	Tri ulice Kampala, Uganda
021	Šest ulica Kampala, Uganda

022 Colan, Peru

023 Pericos, Peru

Pored gore navedenih projekata u inostranstvu u finansijske izveštaje Društva su uključeni i:

- Predstavništvo Moskva
- Filijala Zambija

U nastavku je dat kratak opis Projekata u zemlji i inostranstvu sa najznačajnijim učešćem u realizaciji Društva:

- Z-018 Projekat “Wabigalo - Nakasongola - Isasira and Nakasongola - Air Base (21km)”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija postojećeg puta; popravka oštećenja, površinska obrada i drenaže duž trase. Investitor: Uganda National Roads Authority (UNRA).
- Z-010 Projekat: “ Kampala - Gayaza – Ziobwe”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija postojećeg puta (14 km) i izgradnja novog puta (30 km) sa pratećim objektima. Investitor: Vlada Republike Ugande - Ministry of Works and Transport.
- Z-017 Projekat: “Asphalt overlay of the Kawempe - Kafu road (166km)”. Predmet ugovora: Presvlačenje puta asfaltom. Investitor: Uganda National Roads Authority (UNRA).
- Z-015 Projekat: “Obalo utvrda reke Zarumilja”, Peru. Predmet ugovora: Izrada odbrambenih nasipa u ukupnoj dužini od 15.7 km obloženih geocelijama sa ispunom betona i izrada espigona od gabiona. Investitor: Nacionalni Institut za razvoj - INADE, Specijani binacionalni projekat “Puyango Tumbes”.
- Z-019 Projekat: “Rehabilitación y mejoramiento de la carretera Chongoyape-Cochabamba –Cajamarca, tramo: Cochabamba-Chota”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija puta podizanjem na nivo asfaltnog puta treće kategorije. Investitor: MTC, Provias Nacional – Peru.
- Z-014 Projekat: “Put Dv. Yanacocha – Hualgayoc”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija puta podizanjem na nivo asfaltnog puta treće kategorije. Investitor: MTC, Provias Nacional – Peru.
- Z-016 Projekat: “Rekonstrukcija vodozahvata Chavimochic”, Peru. Predmet ugovora: Radovi na rekonstrukciji brane i struktura na ulazu/izlazu optočnog tunela, izgradnja kampa za personal za upravljanje. Investitor: Regionalna Vlada pokrajine La Libertad.

- Z-020 Projekat: “Upgrading of Gavel Roads to Bitumen Standard Phase 1”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija ulica u Kampali: 1) Bukoto – Kisaasi Road (3.0 km); 2) Kalerwe – Ttula (3.3 km); 3) Kawempe – Mperewe Road (2.6 km), sa izgradnjom pratećih drenažnih objekata i horizontalnom i vertikalnom signalizacijom. Investitor: Kampala Capital City Authority, Kampala, Uganda.
- Z-021 Projekat: “Design and Build contract for strengthening / rehabilitation of Nakasero Road, Lumumba Avenue, Lourdel Road and Buganda Road”. Predmet ugovora: Projektovanje i rekonstrukcija 6 saobraćajnica u Kampali: Buganda Road 2.12 km; Lumumba Avenue 0.5 km; Lourdel Road 0.44km; Nakasero Road 1.56 km; Deo Queens Lane 0.28 km; Wandegeya Road 0.5 km, ukupne dužine 5.45 km sa pratećom infrastrukturom. Investitor: Gradska skupština Kampale, Uganda.
- Z-022 Projekat: “Mejoramiento de la infraestructura de riego del canal Ramal Nuevo – El Arenal”. Predmet ugovora: Poboljšanje zemljanog kanala za navodnjavanje u dužini 6.3 km uz izgradnju jednog drumskog mosta i pratećih objekata. Investitor: Opština Colan, Region Piura, Peru.
- Z-023 Projekat:” Rehabilitacion y mejoramiento de la carratera Chamaya – Jaen – San Ignacio – rio Sanchis”. Predmet ugovora: Rehabilitacija i rekonstrukcija puta na deonici Pericos – San Ignacio, Peru. Investitor: Provias Nacional pri Ministarstvu saobraćaja i komunikacija, Lima, Peru.

- Projekat Lot 1.1 Novi Sad: “Glavni projekat i izgradnja nove deonice autoputa E-75 od km 108 - km 117”. Predmet ugovora: Izgradnja 9 km leve saobraćajne trake autoputa, sabirne saobraćajnica, dve nove petlje, rekonstrukcija stare petlje, 15 mostova i propusta i dve naplatne rampe. Investitor: JP “Putevi Srbije”.
- Projekat: “Obilaznica oko Beograda, Sektor 5, Tunel “Straževica”. Predmet ugovora: tunel “Straževica”, izgradnja nadvožnjaka br. 25, osnovne trasa i sanacija kosine. Investitor: JP “Putevi Srbije”.
- Projekat:”Saobraćajnica Mirjevski bulevar sa pratećom infrastrukturom”. Predmet ugovora: izgradnja saobraćajnice, izgradnja potpornog zida, hidrotehničke infrastructure, elektrifikacija i izmeštanje gasovoda. Investitor: “Direkcija za GGZ i izgradnju Beograda”.

- Projekat: “Radovi na pojačanju i nadvišenju nasipa na levoj obali reke Tise deonica od km 10+400 do km 29+546”. Predmet ugovora: Izvodjenje radova pojačanju i nadvišenju nasipa na levoj obali reke Tise za odbranu od poplava. Investitor: Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, direkcija za vode Republike Srbije – JVP Vode Vojvodine.
- Projekat:”Autoput E 763: Beograd – Južni Jadran, sektor II:Ljig – Požega, deonica 3 : Takovo – Preljina – Tunel Šarani“. Predmet ugovora: Izgradnja dva odvojena tunela , po jedan za svaki putni pravac. Investitor: Koridori Srbije d.o.o. ; Izvođač: AZVIRT LLC, Baku, Republika Azerbejdžan; Podizvođač: Energoprojekt Niskogradnja a.d.

Društvo je matično društvo koje sa sledećim zavisnim društvima čini ekonomsku celinu:

- IC Energo Uganda, Uganda
- IC Enlisa, Peru

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>Naziv zavisnog pravnog lica</i>	<i>% vlasništva</i>
Energo Uganda	100
Enlisa	100

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **veliko pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2012. godine : 410 radnika i
- 2011. godine: 438 radnika.

Godišnji finansijski izveštaj koji je predmet ovih Napomena je **pojedinačni finansijski izveštaj Društva** i odobren je od strane Odbora direktora Društva dana 25. februara 2013. godine. Odobren finansijski izveštaj može naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2012. godini sačinjavali su:

Odbor direktora:

• Tadić Dragan,	- Predsednik – neizvršni direktor
• Aleksandar Glišić	- neizvršni direktor
• Dragan Aleksić	- neizvršni direktor
• Milivoje Knežević	- neizvršni – nezavisni direktor
• Stojan Čolakov	- izvršni direktor.

Direktor:

- Čolakov Stojan, dipl.ing.

Tehnički direktor:

- Ristić Milan, dipl.ing.

Direktor za ekonomske poslove:

- Višnjic Vladimir, dipl.ecc.

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u vlasništvu najvećim delom 93.32% Energoprojekt Holding a.d.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/11, 119/12),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007, 93/12),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010, 101/12, 118/12);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011, 101/12) ,
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/13),

- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/12, 118/12), koji odstupaju od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja,

koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 14.12.2012.god. (od strane Odbora direktora Energoprojekt Niskogradnja a.d.). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2012. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinama, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i

ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa

stanja; a za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2012.</i>	<i>31.12.2011</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	113,7183	104,6409
1 USD	86,1763	80,8662
1 GBP	139,1901	124,6022
1 CHF	94,1922	85,9121

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv

ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove

poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz razvoja (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (npr. sitan inventar), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u

Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski

trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva je vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Pri utvrđivanju korisnog veka trajanja sredstva, tj vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljavanja i održavanja i sl.
- tehnička i komercijalna zastarelost,
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod

pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovlađujuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstva se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo iskniži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, investiciona nekretnina ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme)

umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Kod investicionih nekretnina, kada je usvojena politika fer vrednosti, ne vrše se ispravka vrednosti investicionih nekretnina na osnovu amortizacije, kao ni ispravka vrednosti po osnovu eventualnog obezvređenja. Za poreske svrhe vrši se obračun poreske amortizacije primenom proporcionalne metode i amortizacione stope 2,5% na osnovicu koju čini nabavna vrednost investicione nekretnine.

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se po **metodi prosečne ponderisane cene**, koja polazi od pretpostavke da utrošeni materijal kao i materijal koji se nalazi na zalihama potiču podjednako iz svih izvršenih nabavki.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i **potraživanja** su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma

naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivan dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Izvršni odbor odnosno Upravni odbora Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Izvršni odbor odnosno Upravni odbora Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja,

bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu procenjeni, a obaveze ili

troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način

odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa **aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje**, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo

razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika**. Dodatno, a na osnovu komparativne analize podataka iz 2011. i 2010. godine, može se uočiti tendencija smanjenja rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i

- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
<i>Beogradski čvor</i>	<i>39.894</i>	<i>39.894</i>
<i>JP Kolubara</i>	<i>5.027</i>	
<i>JP Putevi Srbije</i>	<i>133.468</i>	<i>222.719</i>
<i>Hidrograđevinar</i>	<i>63.699</i>	
<i>Interkop</i>	<i>1.118</i>	<i>960</i>
<i>Direkcija za građevinsko zemljište</i>		<i>74.370</i>
<i>Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, direkcija za vode Republike Srbije – JVP Vode Vojvodine</i>	<i>18.495</i>	<i>8.996</i>
<i>Dunav grupa agregati a.d.</i>	<i>13.011</i>	<i>3.764</i>

<i>Borovica transport d.o.o.</i>	9.756	
<i>Ostali</i>	103	1.674
Svega	284.571	352.376
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Uganda	2.665.793	1.328.441
<i>Kampala Capital City Authority – Kampala Streets</i>	150.409	
<i>Uganda National Road Authority – projekat Upgrading and strengthening of Kampala Gazaya Ziobwe Road</i>	1.514.141	767.143
<i>Uganda National Road Authority – projekat Overlay of Kawempe Kafu Road (166km)</i>	959.757	504.871
<i>Uganda National Road Authority – Rehabilitation of Wabigalo Nakasangola Isasira (21 km)</i>	41.486	56.427
Peru	207.892	748.653
<i>Consortio Pericos – San Ignacio</i>	61.997	
<i>Proyecto Especial Chavimochic</i>		48.609
<i>Consortio Chota Cochabamba</i>	45.045	37.023
<i>Consortio Energoprojekt Johesa</i>	20.610	25.509
<i>Survey SRL</i>	20.319	18.065
<i>Llanos Calua, Luis Edilberto</i>	6.305	12.845
<i>Inversiones Carranza</i>	8.604	7.637
<i>Corporacion de Infraestructura SAC</i>	7.380	
<i>Proyecto Especial Chira Piura</i>		560.921
<i>Municipalidad de Santiago de Surco</i>	19.585	17.383
<i>La Positiva Compania de Seguro</i>		2.884
<i>Intersednas Transport Sac</i>		1.213
<i>Ostali</i>	18.047	16.564
Kazahstan		348
<i>Kazdorstroj</i>		348
<i>Ostali</i>		
Svega	2.873.685	2.077.442
UKUPNO	3.158.256	2.429.818

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekuća	2.274.829	
0-30 dana od dospeća	82.241	662.304
30 - 60 dana od dospeća	424.588	336.976
60 - 90 dana od dospeća	39.387	300.471
preko 90 dana od dospeća	337.211	1.130.067
UKUPNO	3.158.256	2.429.818

U nastavku su prikazane najznačajnije pozicije potraživanja 2012.g. sa starosnom strukturom dospeća preko 90 dana:

- 10.974 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – Projekat Z-010 Kampala Gayaza
- 143.563 hiljada dinara Potraživanje od Uganda National Road Authority – Projekat Z-010 Kampala Gayaza
- 23.527 hiljada dinara Potraživanje od Consorcio Chota Cochabamba za naplaćenu detrakciju i retenciju od poreske uprave – Projekat Z-016
- 20.610 hiljada dinara Potraživanje od Consorcio Energoprojekt – Johesa za naplaćenu detrakciju i retenciju od poreske uprave – Projekat Z-014
- 13.579 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – projekat Tisa
- 15.163 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – projekat Lot 1.1. Novi Sad
- 39.894 hiljada dinara Potraživanje od preduzeća za izgradnju železničkog čvora Beograd

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Kupci u zemlji</i>		
JP Putevi Srbije		517
Media Max d.o.o.		457
Ostali		
Svega		974
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Potraživanje od Investitora Z-0188 Chira Piura III, Peru		24.675
Potraživanje od Investitora Z-011 Abay, Kazahstan		11
Svega		24.686
UKUPNO		25.660

Polazeći od činjenice da su kupci Društva Vlade pojedinih država ili javna preduzeća u državnom vlasništvu, te da su poslovi dobijeni putem javnih (u velikom broju međunarodnih) tendera, kao i da su ugovori Društva sa kupcima bazirani na FIDIC-u (kupac ne daje sredstva obezbedjenja izvodjaču radova), ne postoji značajan rizik u vezi sa naplatom potraživanja Društva.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom i dolarom.

Pored obaveza prema ino-dobavljačima, Društvo je izloženo riziku od promene kurseva stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećim tabelama je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u 000 EUR</i>		<i>Obaveze u 000 EUR</i>	
<i>2012.</i>	<i>2011.</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
3	19	14.636	9.646

<i>Sredstva u 000 USD</i>		<i>Obaveze u 000 USD</i>	
<i>2012.</i>	<i>2011.</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
46.995	44.043	32.651	33.810

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (Analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR i USD), analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10% u odnosu na EUR i USD	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-42.794	-20.444

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor).

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) ima značajan uticaj na promenu rezultata, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo kamatnom riziku**.

U sledećim tabelama je prikazana kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza Društva sa promenljivom kamatnom stopom na datum bilansa stanja.

Kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza sa promenljivom kamatnom stopom	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kamatonosna finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom</i>		
Svega		
<i>Kamatonosne finansijske obaveze sa promenljivom kamatnom stopom</i>		
Dugoročni kredit	148.714	176.156
Kratkoročni krediti	293.819	486.054
Obaveze po osnovu iskorišćenog prekoračenja po tekućem računu		274.454
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	1.479	23.616
Svega	444.013	960.280

Obzirom na iskazane razlike u finansijskim sredstvima i obavezama sa promenljivim kamatnim stopama Društva, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na rast kamatne stope od 1%. Stopa osetljivosti od 1% predstavlja procenu potencijalno razumno očekivanih promena u kamatnim stopama.

Analiza osetljivosti je urađena u varijanti scenario analize, koja podrazumeva istovremeno i istosmerno pomeranje kamatne stope na sva finansijska sredstva i finansijske obaveze sa promenljivim kamatnim stopama. Pored navedenog, primenjena analiza osetljivosti podrazumeva da je preostali iznos sredstava i obaveza na datum bilansa stanja bio nepromenjen u toku cele godine.

Uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom veća od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope* bi prouzrokovao pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled pozitivnih efekata neto prihoda od kamata. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom manja od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope* bi prouzrokovao negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled negativnih efekata neto prihoda od kamate.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju rasta kamatne stope za 1%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-4.440	-9.603

Vezano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku je dat kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Pored navedenog, Društvo sa najznačajnijim dobavljačima/podizvodjačima ima „back to back“ ugovore, što podrazumeva odlaganje obaveze do momenta naplate od kupaca bez prava na obračun zatezne kamate. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
<i>Energoprojekt Holding a.d.</i>	<i>34.023</i>	<i>186.579</i>
<i>Energoprojekt Visokogradnja a.d.</i>	<i>3.492</i>	<i>1.991</i>
<i>Energoprojekt Garant a.d.</i>	<i>21.688</i>	<i>11.027</i>
<i>Inter Kop d.o.o.</i>	<i>7.258</i>	<i>266.474</i>
<i>Hidrograđevinar</i>	<i>96.871</i>	
<i>Evrogradnja</i>	<i>26.011</i>	<i>39.093</i>
<i>JKP Novi Sad</i>	<i>12.331</i>	<i>14.385</i>
<i>Elsoprojekt</i>	<i>28.820</i>	

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>OMV Srbija</i>	34.537	13.441
<i>Hidro – baza d.o.o.</i>		13.916
<i>Wetricom d.o.o.</i>	1.690	12.622
<i>Peri – oplate d.o.o.</i>		10.211
<i>Dunav grupa agregati a.d.</i>	19.113	9.429
<i>Unipromet</i>	13.849	
<i>Borovica transport</i>	11.829	
<i>Ostali</i>	71.760	99.247
Svega	382.688	678.415
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Uganda	329.293	252.492
<i>Shell ltd</i>	73.349	69.519
<i>Shell – capital</i>	9.867	11.045
<i>Seroma – ltd</i>	2.153	9.620
<i>Aquva – Internacional ltd</i>	2.424	1.518
<i>Termcotank s.a.</i>	118.103	53.521
<i>Ostali</i>	123.397	107.269
Peru	170.922	100.381
<i>Corporacion de Infraestructura SAC</i>	49.756	
<i>Consortio Metal Mecanico Sr Ltda</i>		12.890
<i>Survey Srl</i>	13.396	11.891
<i>Petroleos del Peru Petroperu S.a.</i>		10.662
<i>Repsol Comercial Sac</i>	3.776	6.988
<i>Llanos Calua, Luis Edilberto</i>	15.452	4.868
<i>Servicios generales Viviana Eirl</i>	12.975	2.506
<i>JJM Servicios Generales SRL</i>	11.293	
<i>Repsol YPF Marketnig</i>		3.251
<i>Distribuidora Norte Pacas Mayo SRL</i>	5.782	
<i>Ostali</i>	58.492	47.325
Kazahstan	5.025	5.272
<i>Leister Trade Limited</i>	4.723	4.440
<i>Ostali</i>	302	832
Ostali devizni dobavljači u zemlji	47.445	32.072
Svega	552.685	390.217
UKUPNO	935.373	1.068.632

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekuća	419.117	
0-30 dana od dospeća	286.424	470.355
30 - 60 dana od dospeća	43.564	175.550
60 - 90 dana od dospeća	48.200	85.668
preko 90 dana od dospeća	138.068	337.060
UKUPNO	935.373	1.068.632

Na ime obezbedjenja plaćanja, a saglasno odredbama ugovora, Društvo je pojedinim dobavljačima (Energoprojekt Holding a.d., OMV Srbija, NIS Gazprom Neft, Luka Beograd, Karin Komerc, Gasop i Volvo d.o.o.) dalo solo blanko menice.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Polazeći od činjenice da je ugovorima sa kupcima predviđeno redefinisavanje cene usluga u skladu sa promenama cena ključnih materijala i energenata, Društvo nije izloženo u značajnoj meri predmetnom riziku.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski racio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti racio likvidnosti	2 : 1	1.47 : 1	1.16 : 1
Rigorozni racio likvidnosti	1 : 1	1.21 : 1	0.83 : 1
Gotovinski racio likvidnosti		0.18 : 1	0.06 : 1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	1.788.479	710.067

Rezultati racio analize pokazuju da je Društvo tokom 2012. godine uvećalo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze.

Aktivnostima na naplati potraživanja i uvećanoj realizaciji u 2012. godini, Društvo je obezbedilo uvećanu likvidnost, koja je omogućila smanjenje kreditne zaduženosti.

Uvažavajući uočene probleme sa likvidnošću Društva tokom 2011. godine, u 2012. godini preduzete su mere (poboljšanje procenta naplate, promena/produženje ročnosti otplate kredita bez uvećanja kamatnih stopa, refinansiranje postojećih kredita iz novih – jeftinijih izvora i sl.) koje podrazumevaju održavanje dovoljnog iznosa gotovine, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja.

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog, podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a
- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Dobitak/gubitak	350.918	425.225
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	1.645.965	1.196.256
Kapital na kraju godine	2.075.292	1.645.965
Svega	1.860.629	1.421.111
Stopa prinosa na sopstveni kapital	18.86%	29.92%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2011. i 2012. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da **rizik kapitala nije izražen**.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze	5.648.474	5.524.720
Ukupna sredstva	7.759.235	7.170.685
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.73 : 1	0.77 : 1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	2.075.292	1.645.965
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	1.822.751	1.102.283
Svega	3.898.043	2.748.248
Ukupna sredstva	7.759.235	7.170.685
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.50 : 1	0.38 : 1

Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava smanjen je u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu saglasno politici navedenoj u Napomeni 8.3. Povećanje udela dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava Društva u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu, dominantno je posledica ostvarenog dobitka u 2012. godini i smanjenja kratkorčne kreditne zaduženosti.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	5.522.637	5.398.789
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	686.253	250.036
Svega	4.836.384	5.148.753
Kapital	2.075.292	1.645.965
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	1 : 0.43	1 : 0.32

Racio neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu poboljšan je u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu zahvaljujući smanjenju finansijskih obaveza Društva, povećanju gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kao i dobitku ostvarenom u 2012. godini.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem i inostranom tržištu**. Struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima		
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima		216
Svega		216

<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	338	13.730
Prihodi od prodaje usluga	1.174.086	2.064.463
Svega	1.174.424	2.078.193
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	4.705.872	4.193.560
Svega	4.705.872	4.193.560
UKUPNO	5.880.296	6.271.969

Struktura prihoda od prodaje po kupcima na domaćem i inostranom tržištu u 2012.god. data je u narednoj tabeli:

Struktura prihoda od prodaje po kupcima	<i>u 000 dinara</i>
Kupci u zemlji	1.174.424
<i>JP Putevi Srbije</i>	821.902
<i>Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, direkcija za vode Republike Srbije – JVP Vode Vojvodine</i>	343.846
<i>Ostali</i>	8.676
Kupci u inostranstvu	4.705.872
Uganda	3.043.714
<i>Kampala Capital City Authority</i>	329.423
<i>Uganda National Road Authority - UNRA</i>	2.714.291
Peru	1.662.158
<i>Projecto Especial Chavimochic</i>	33.357
<i>Provias Nacional</i>	1.392.664
<i>Gobierno Regional Cajamarca</i>	34.429
<i>Llanos Calua Edilberto</i>	53.700
<i>Ostali</i>	148.008
UKUPNO	5.880.296

9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe

Struktura prihoda od aktiviranja učinaka i robe	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi od aktiviranja robe za sopstvene potrebe		
Prihodi od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	30.484	8.632
UKUPNO	30.484	8.632

Prihod od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe u 2012.g. odnosi se na remont mašina u zemlji 1.119 hiljada dinara i inostranstvu 29.365 hiljada dinara projekat Z-019 Cochabamba Chota Peru.

9.3. Prihodi od povećanja/(smanjenja) vrednosti zaliha učinaka

Struktura prihoda od povećanja (smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	35.428	16.162
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	21.061	126.473
UKUPNO	14.367	110.311

Povećanje vrednosti zaliha učinaka u iznosu od 35.428 hiljada dinara odnosi se na proizveden drobljeni kamen za gornji stroj, filter i beton, proizveden materijal za donji stroj (nasip) i drobljeni pesak za proizvodnju betona - projekat Z-019 Cochabamba Chota, Peru.

Smanjenje vrednosti zaliha učinaka u iznosu od 21.061 hiljada dinara odnosi se na ugradjen proizveden materijal za izradu base-a, asfalta, frakcija za beton, kao i fabrikata za izradu vertikalne saobraćajne signalizacije – projekat Z-014 Yanacocha, Peru.

9.4. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihod od zakupnina	9.082	9.196
Ostali poslovni prihodi	127.668	16.863
UKUPNO	136.750	26.059

Najznačajniji ostali poslovni prihodi 2012.godine ostvareni u zemlji u iznosu od 124.996 hiljada dinara dati su u nastavku:

- 4.004 hiljada dinara na osnovu Ugovora o pružanju usluga u poslovnoj zgradi Energoprojekta (Energoprojekt Holding a.d.)
- 108.890 hiljada dinara - refundacija troškova na osnovu podizvođačkih ugovora na projektu Tisa
- 1.635 hiljada dinara – refundacija troškova režije i obezbeđenja na osnovu podizvođačkog ugovora na projektu Lot 1.1. (Inter Kop)
- 1.277 hiljada dinara – refundacija troškova na osnovu podizvođačkog ugovora na projektu Lot 1.1 Novi Sad (Vučetić Steva – auto prevoznik)

Ukupno ostvareni prihodi od zakupnina u 2012.godini gotovo u celosti se odnose na prihode po osnovu izdavanja manjeg dela zgrade Cruz del Sur u Limi.

9.5. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe trećim licima u 2012. godini je iznosila 3.529 hiljada dinara, a u 2011. godini 2.878 hiljada dinara.

9.6. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi materijala za izradu	1.124.475	1.175.065
Troškovi ostalog materijala	154.585	156.224
Troškovi goriva i energije	673.886	670.306
UKUPNO	1.952.946	2.001.595

9.7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	1.009.372	1.069.885
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	117.330	129.164
Svega	1.126.702	1.199.049
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	30.711	31.579
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1.347	1.548
Ostali lični rashodi i naknade	69.207	59.192
UKUPNO	1.227.967	1.291.368

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama: prevoz radnika, ishrana na terenu, rente, stipendije, solidarne pomoći zaposlenima od kojih se na troškove u zemlji odnosi 36.028 hiljade dinara i na troškove u inostranstvu 33.179 hiljada dinara.

9.8. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	559	245
Amortizacija nekretnina	7.783	8.358
Amortizacija postrojenja i opreme	201.154	297.843
UKUPNO	209.496	306.446

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za 185.896 hiljada RSD.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude niža za 449.947 hiljada RSD, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.9. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	5.557	5.997
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja		97.097
UKUPNO	5.557	103.094

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2012. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2012. godine i, s druge strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2011. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2012. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju) detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.15.

9.10. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi usluga na izradi učinaka	1.365.868	1.526.604
Troškovi transportnih usluga	74.871	90.031
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	44.942	48.670
Troškovi zakupnina	120.144	182.807
Troškovi sajmovi		
Troškovi reklame i propagande	1.513	1.961
Troškovi ostalih usluga	53.429	53.642
UKUPNO	1.660.767	1.903.715

Troškovi usluga na izradi učinaka predstavljaju troškove na osnovu podizvođačkih ugovora na projektima u zemlji u iznosu od 872.937 hiljada dinara, odnosno na projektima u inostranstvu 492.931 hiljada dinara.

U okviru **troškova zakupnina** evidentirani su troškovi zakupa opreme, terena, poslovnog, stambenog i skladišnog prostora i to u zemlji 10.810 hiljada dinara i u inostranstvu 109.334 hiljada dinara.

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se u celosti odnosi na tekuće održavanje opreme.

U strukturi **troškova ostalih usluga** u zemlji u ukupnom iznosu od 38.732 hiljada dinara najznačajniji su troškovi komunalnih usluga 7.987 hiljada dinara, troškovi proizvodnih usluga 217 hiljada dinara, zaštita na radu 1.234 hiljada dinara, registracija vozila 1.229 hiljada dinara, ostale usluge 28.065 hiljada dinara (ostale usluge trećih lica na projektima kao što su izrada saobraćajne signalizacije, demontaža i kabliranje dalekovoda i sl., troškovi legalizacije, overe dokumenta i dr.).

9.11. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi neproizvodnih usluga	85.994	59.616
Troškovi reprezentacije	13.575	10.477
Troškovi premija osiguranja	69.570	85.863
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	52.712	47.923
Troškovi članarina	5.876	5.952
Troškovi poreza	7.866	80.129
Ostali nematerijalni troškovi	116.025	121.915
UKUPNO	351.618	411.875

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: advokatskih usluga, stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, konsalting usluga, overe sudskih tumača, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Troškovi premije osiguranja nastali su po osnovu osiguranja radova, imovine i lica i to u zemlji 31.400 hiljada dinara, u inostranstvu 38.170 hiljada dinara.

Od ukupnih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga** najveći deo odnosi se na troškove bankarskih provizija za izdate garancije.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, naknada za šume i dr. U ukupnom iznosu troškova poreza inostranstvo učestvuje sa iznosom od 5.093 hiljada dinara, zemlja 2.773 hiljada dinara.

Ostali nematerijalni troškovi najvećim delom se odnose na: usluge matičnog preduzeća EP Holding a.d. 87.341 hiljada dinara (konsultanske usluge, usluge kontrole i nadzora, usluge održavanja poslovne zgrade, usluge korišćenja zaštitnog znaka i pravne usluge), takse (administrativne, sudske i dr.), troškove amortizacije mašina u vlasništvu ino – kompanije Energouganda a koje su tokom 2012.godine bile angažovane na projektima u Ugandi u iznosu od 7.092 hiljada dinara.

9.12. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Prihodi od kamate po drugim osnovama	79.967	17.185
Svega	79.967	17.185
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	604	4.449
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	13.120	20.122
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	360.562	544.495
Svega	374.286	569.066
Prihodi od efekata valutne klauzule	9.532	9.877
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica		41.755
Ostali finansijski prihodi	489	212
UKUPNO	464.274	638.095

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** odnosi se na fakturisanu kamatu Investitoru za nenaplaćena potraživanja u ugovorenom roku u ukupnom iznosu od 75.343 hiljada dinara – projekti Z-010 Kampala Gayaza Zirowe i Z-017 Kawempe Kafu, Uganda.

9.13. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2011.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	41.589	36.188
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	191.301	171.558
Svega	232.890	207.746
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	72.222	8.371
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	1.299	20.442
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	345.727	663.501
Svega	419.248	692.314
Rashodi od efekata valutne klauzule	18.221	10.936
Ostali finansijski rashodi		
UKUPNO	670.359	910.996

Najznačajniji deo **rashoda od kamata po drugim osnovama** u 2012. godini je posledica kamata na uzete kredite kod poslovnih banaka kao i kamata po osnovu ugovora o lizingu, u zemlji 71.085 hiljada dinara i u inostranstvu 120.216 hiljada dinara.

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu obaveza u zemlji za uzete kredite sa valutnom klauzulom.

9.14. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	3.688	10.292
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti		89.714
Viškovi	355	767
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza	3.583	608.961
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi	47.906	23.970
Svega	55.532	733.704
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja, opreme i nekretnina	24.138	125.268
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine		
Svega	24.138	125.268
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	79.670	858.972
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	16.012	8.167
UKUPNO	16.012	8.167

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme su ostvareni po osnovu prodaje građevinskih mašina i opreme i to u zemlji 98 hiljada dinara i u inostranstvu 3.590 hiljada dinara.

Prihodi od smanjenja obaveza u zemlji u iznosu od 2.989 hiljada dinara rezultat su izvršene procene realnosti bilansnih pozicija, saglasno odredbama MRS 39, za koje je rukovodstvo Društva donelo odluku o otpisu.

Ostali nepomenuti prihodi gotovo u celosti odnose se na prihode nastale po osnovu priznanja od strane poreske uprave Kazakhstan više plaćenog poreza na dodatu vrednost u iznosu od 46.883 hiljada dinara.

Prihodi od usklađivanja vrednosti nastali su po osnovu svođenja vrednosti investicione nekretnine na fer vrednost u skladu sa MRS 40 (Napomena 10.3)

9.15. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	19.438	2.012
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi	11.192	1.520
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	55.628	45.038
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	50.417	1.226
Ostali nepomenuti rashodi	7.229	5.115
Svega	143.904	54.911
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		193.767
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana		76.631
Ostale imovine		182
Svega		270.580

UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	143.904	325.491
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	44.792	18.899
UKUPNO	44.792	18.899

Gubici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme su ostvareni 2012. godini po osnovu: prodaje postrojenja i opreme 4.071 hiljade dinara, rashoda osnovnih sredstava 1.305 hiljada dinara (odluka Odbora direktora Društva) i prodaje investicione nekretnine Dom 12 Moskva 14.062 hiljade dinara.

Iskazani **manjkovi** se odnose na manjkove osnovnih sredstava i rezervnih delova.

Rashodi po osnovu direktnog otpisa u zemlji u iznosu od 47.761 hiljada dinara i inostranstvu u iznosu od 7.867 hiljada dinara rezultat su izvršene procene realnosti bilansnih pozicija saglasno odredbama MRS 39 i načelu opreznosti, za koje je rukovodstvo Društva donelo odluku o otpisu.

Na osnovu predloga Direktora IC Energo Uganda Co.Ltd i analize nacrtu bilansa ino – kompanije za 2012.god., sa očekivanim iskazivanjem gubitka iznad visine kapitala, Odbor direktora Društva je, polazeći od knjigovodstvenog načela opreznosti i obaveze realnog sagledavanja i procene svih bilansnih pozicija, a saglasno odredbama MRS 39, doneo odluku o otpisu dela potraživanja u iznosu od 47.397 hiljada dinara što predstavlja nenaplativi iznos usled gore navedenih činjenica.

Pored navedenog, Društvo je, na bazi predloga popisne komisije i saglasno odredbama MRS 39, izvršilo otpise potraživanja u iznosu od 5.774 hiljada dinara za date avanse podizvođačima koji, nakon završetka svojih ugovornih obaveza i izvršenih radova na projektu Z-010 Gayaza Zirowe, Uganda nisu ispostavili konačne situacije za vrednost izvedenih radova.

Najznačajniji iznos **rashoda po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe** u iznosu od 50.328 hiljada dinara odnosi se na otpis zastarelih zaliha u Ugandi a na osnovu odluke Odbora direktora Društva o usvajanju redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza.

9.16. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	6.061.897	6.196.349
Poslovni rashodi	5.411.880	6.020.971
Poslovni rezultat	650.017	175.378
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	464.274	638.095
Finansijski rashodi	670.359	910.996
Finansijski rezultat	-206.085	-272.901
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	79.670	858.972
Ostali rashodi	143.904	325.491
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-64.234	533.481
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	16.012	8.166
Rashod	44.792	18.899
Neto efekat	-28.780	-10.733
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	6.621.854	7.701.582
UKUPNI RASHODI	6.270.936	7.276.357
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	350.918	425.225

9.17. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	350.918	425.225
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	-24.411	225.198
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	-14.062	90.617
Oporeziva dobit	340.568	559.807
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	-10.424	90.672
Poreska osnovica	340.568	650.479
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	34.057	65.048
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	17.028	32.524
Obračunati porez po umanjenju	17.028	32.524
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	350.918	425.225
Poreski rashod perioda	17.028	32.524
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	17.910	3.249
Neto dobitak/gubitak	315.980	395.950

Nakon predaje Finansijskih izveštaja za 2011.tu godinu, a pre predaje poreske prijave i poreskog bilansa za 2011. godinu, Društvo je izvršilo korekciju obračuna poreza na dobit (obrazac PB1) u delu: uvećanja poreske osnovice za 22.387 hiljada dinara, odnosno uvećanja obračunatog poreza po umanjenju za 1.119 hiljada dinara. Korekcija Obaveze za porez na dobit 2011. sprovedena je u 2012. godini na teret rashoda prethodnog perioda. Obavezu za porez na dobit 2011., Društvo je izmirilo u zakonskom roku.

Kapitalni gubitak nastao je prodajom investicione nekretnine Dom 12 u Moskvi i isti (u iznosu do 10.424 hiljade dinara – obračunat u skladu sa Zakonom o porezu na dobit) Društvo može koristiti za umanjnje kapitalnih dobitaka u narednih pet (5) godina (u skladu sa Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit preduzeća).

Umanjenje obračunatog poreza (50% oporezive osnovice) je posledica poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u ranijem periodu. Neiskorišćeni deo poreskog kredita koji se može iskoristiti za umanjena poreza na dobit u narednom periodu iznosi: na kraju 2012. godine 125.883 hiljada RSD, dok je na kraju 2011. godine iznosio 128.520 hiljada RSD (Napomena 10.22).

9.18. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	315.980	395.950
Prosečan broj akcija tokom godine	1.493.131	1.493.131
Neto dobitak po akciji u dinarima	212	265

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2012.)	1.494		5.952	7.446
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine			6.246	6.246
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			(2.873)	(2.873)
Krajnje stanje (31.12.2012.)	1.494		9.325	10.819
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2012.)			5.589	5.589
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2012. godinu			559	559
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			(2.873)	(2.873)
Krajnje stanje (31.12.2012.)			3.275	3.275
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2012.	1.494		363	1.857
Stanje 31.12.2012.	1.494		6.050	7.544

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara						
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Ostala osnov. sred.	Ulaganja na tuđim nekretninama	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>							
Početno stanje (1.1.2012.)	115.265	699.588	4.366.411	9.451		28.622	5.219.337
Korekcije početnog stanja							
Nove nabavke u toku godine		41.893	397.286	34.014			473.193
Prenos sa jednog oblika na drugi	(22.667)	(134.083)	9.451	(9.451)			(156.750)
Revalorizacija - efekti procene							
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	(142)	(14.883)	(389.823)				(404.848)
Krajnje stanje (31.12.2012.)	92.456	592.515	4.383.325	34.014		28.622	5.130.932
<i>Ispravka vrednosti</i>							
Početno stanje (01.1.2012.)	142	293.210	3.111.035				3.404.387
Korekcije početnog stanja							
Amortizacija za 2012. godinu		4.205	201.154			3.578	208.937
Prenos sa jednog oblika na drugi		(15.815)					(15.815)
Revalorizacija - efekti procene							
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	(142)	(6.224)	(299.112)				(305.478)
Krajnje stanje (31.12.2012.)		275.376	3.013.077			3.578	3.292.031
<i>Sadašnja (neotpisana vrednost)</i>							
Početno stanje 1.1.2012.	115.123	406.378	1.255.376	9.451		28.622	1.814.950
Krajnje stanje 31.12.2012.	92.456	317.139	1.370.248	34.014		25.044	1.838.901

Struktura imovine koje je Društvo založilo kao obezbeđenje kreditne linije odobrene od strane Scotiabank Peru obelodanjena je u Napomeni 11.

Na osnovu odluke Odbora direktora Društva od 02.10.2012. godine o prodaji zemljišta u Keniji i zemljišta Santa Clara-Lima sa pripadajućim objektima (magacinskim prostorom) u Peruu, izvršena je reklasifikacija na zemljišta namenjena prodaji u ukupnom iznosu od 22.667 hiljada dinara odnosno građevinske objekte namenjene prodaji u iznosu od 22.273 hiljada dinara u skladu sa MSFI 5.

10.3. Investicione nekretnine

Promena stanja investicionih nekretnina	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Početno stanje (01. januara)	204.642	79.374
Korekcije početnog stanja		
Nove nabavke	115.687	
Prenos sa jednog oblika na drugi	117.794	
Revalorizacija - efekti procene	194.284	125.268
Otuđivanje i rashodovanje	-344.467	
Krajnje stanje (31. decembra)	287.940	204.642

U nastavku su date informacije u vezi sa promenama investicionih nekretnina Društva:

- 204.642 hiljada dinara – fer vrednost investicione nekretnine na dan 31. decembra 2011. godine (21,22% učešća Društva u vlasništvu poslovno stambenog objekta Dom 12 u Moskvi.
- 24.138 hiljada dinara – efekat svođenja na fer vrednost investicione nekretnine Dom 12 u Moskvi na osnovu izvršene procene na dan 30.06.2012.godine (izrada Polugodišnjeg finansijskog izveštaja Društva). Procena je izvršena od strane nezavisnog procenitelja Regional public organization „Moscow Society of Appraisers“ koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih

transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.

- 115.867 hiljada dinara – prenos vlasništva Društvu 11,40 % poslovno stambenog objekta Dom 12 u Moskvi od Energoprojekt Visokogradnja (ug. br. 1933 od 01.11.2012.).
- 344.467 hiljada dinara – prenos vlasništva Društva 32,62% poslovno stambenog objekta Dom 12 u Moskvi Energoprojekt Holdingu (ug.br. 1932 od 01.11.2012.).
- 117.794 hiljada dinara – U skladu sa odlukom Odbora direktora Društva od 27.12.2012. izvršena je reklasifikacija dela nepokretnosti u Limi – 55,00% ukupne površine zgrade Cruz del Sur namenjene izdavanju, prethodno evidentirane kao osnovno sredstvo po nabavnoj vrednosti, na investicionu nekretninu po fer vrednosti u skladu sa MRS 40. Na dan odluke knjigovodstvena vrednost pomenutog sredstva iznosila je 117.794 hiljada dinara (MRS 16).
- 170.146 hiljada dinara –Razliku izmedju knjigovodstvene vrednosti osnovnog sredstva (55% zgrade Cruz del Sur, Lima) i fer vrednosti (procenjena vrednost) istog na dan prenosa na investicionu nekretninu u skladu sa odlukom, Društvo je evidentiralo kao revalorizaciju u skladu sa relevantnim odredbama MRS 16 i MRS 40. Na taj način isključen je efekat povećanja fer vrednosti iz bilansa uspeha Društva koja su nastala pre nego što je nekretnina postala investiciona. Procena vrednosti je izvršena od strane nezavisnog procenitelja PROVALUA S.A.A. – PROVSA, Peru koji ima priznate (ovlašćenje izdato od strane nadležne institucije u Peruu: Superintendencia de Banca, Seguros i AFP-Peru) i relevantne stručne kvalifikacije kao i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.
- 287.940 hiljada dinara -predstavlja fer vrednost dela zgrade Cruz del Sur namenjenog izdavanju na dan 31.12.2012.godine.

10.4. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
Energo Uganda	3.111	3.111
Svega	3.111	3.111
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica</i>		
Beogradska berza	2.247	2.247
Svega	2.247	2.247
UKUPNO	5.358	5.358
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	5.290	5.439
Ostali dugoročni finansijski plasmani		
Svega	5.290	5.439
UKUPNO	10.648	10.797

Društvo poseduje 20 akcija Beogradske berze pojedinačne vrednosti 112 hiljada dinara.

Dugoročni stambeni krediti dati su zaposlenima bez kamate sa rokovima otplate 480 odnosno 240 mesečnih rata. Revalorizacija stanja duga vrši u skladu sa čl. 23 Zakona o stanovanju, čime se mesečne otplatne rate usklađuju sa kretanjem potrošačkih cena u Republici, a najviše do visine rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i doprinosa u Republici.

10.5. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Zalihe materijala	556.703	801.225
Nedovršeni proizvodi	45.531	29.540
Gotovi proizvodi		
Roba	3.555	51.733
Stalna sredstva namenjena prodaji	50.688	6.910
Dati avansi	75.286	122.714
Minus: ispravka vrednosti	-182	-182
UKUPNO	731.581	1.011.940

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica		806
Kupci – ostala povezana pravna lica		6
Kupci u zemlji	285.545	352.538
Kupci u inostranstvu	2.953.954	2.152.764
Minus: Ispravka vrednosti	-81.243	-76.297
Svega	3.158.256	2.429.817
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	94.241	201.646
Minus: Ispravka vrednosti	-94.241	-94.241
Svega		107.405
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende		
Potraživanja od zaposlenih	4.362	4.066
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	16.615	
Potraživanja po osnovu preplaćenih poreza i doprinosa		
Ostala potraživanja	198.270	331.870
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	219.247	335.936
UKUPNO	3.377.503	2.873.158

U nastavku je data specifikacija najznačajnijih **ostalih potraživanja**:

- 49.335 hiljada dinara – potraživanje od poreske uprave za više plaćen porez na dobit u Peruu
- 44.374 hiljade dinara – potraživanje za više plaćen porez na dodatu vrednost u Kazahstanu – projekat Z-011 Metro stanica Abay
- 25.825 hiljada dinara – potraživanje od poreske uprave za više plaćen porez na dobit u Kazahstanu - projekat Z-011 Metro stanica Abay
- 28.541 hiljada dinara – potraživanje od poreske uprave za više plaćen porez na dobit u Ugandi
- 33.835 hiljada dinara – potraživanje od Consorcio Cochabamba Chota po osnovu datih pozajmica – projekat Z-019 Cochabamba Chota, Peru

- 13.798 hiljada dinara – potraživanje Consorcio Energoprojekt – Johesa po osnovu datih pozajmica – projekat Z-014 Yanacocha, Peru

Promene na računu **ispravke vrednosti potraživanja** su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01. januara	170.538	94.241
Dodatna ispravka vrednosti	4.946	76.297
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja		
Naplaćena ispravljena potraživanja		
UKUPNO	175.484	170.538

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru „Ostalih rashoda/ostalih prihoda“ u Bilansu uspeha (Napomene 9.14 i 9.15).

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja je fer vrednost svake pojedinačne kategorije gore navedenih potraživanja.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonsna.

Ispravka vrednosti pojedinih potraživanja izvršenih tokom 2012. godine je prezentovana u Napomeni 8.1, dok je informacija o neusaglašenim odnosima sa pojedinim kupcima prezentovana u Napomeni 10.23

10.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kratkoročni krediti i plasmani – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica</i>		
Zavisnim pravnim licima	431.222	444.300
Ostala povezana pravna lica	50.247	46.916
Tekuće dospeće dugoročnih kredita		
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	481.469	491.216

<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>		
Deo dugoročnih stambenih kredita koji dospevaju do 1 godine	672	684
Tekuće dospeće dugoročnih kredita		
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	672	684
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Kratkoročni krediti u inostranstvu		
Tekuće dospeće dugoročnih kredita u inostranstvu		
Namensko oročenje sredstava kod inostranih poslovnih banaka	30.403	44.518
Ostali kratkoročni plasmani	4.934	4.623
Minus: Ispravka vrednosti	-2.477	-2.477
Svega	32.860	46.664
UKUPNO	515.001	538.564

Kratkoročni krediti i plasmani dati zavisnim pravnim licima odnose se na potraživanja Društva od ino koompanije koja je 100% u vlasništvu Društva (IC Energo Uganda, Uganda).

Odlukom Odbora direktora Društva u 2012.godini izvršen je direktan otpis dela potraživanja od IC Energo Uganda, Uganda u iznosu od 47.397 hiljada dinara (detaljnije objašnjeno u Napomeni 9.15).

Detaljnije informacije o deponovanim sredstvima kod inostranih poslovnih banaka su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Banka</i>	<i>Valuta</i>	<i>Datum plasmana</i>	<i>Datum Dospeća</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
Banco Continental BBVA, Peru	soles	19.12.2012.	18.01.2013.	30.403
UKUPNO				30.403

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod inostranih poslovnih banaka. Sredstva su deponovana po osnovu garantovanja linije odobrene za avansne garancije, na period do povraćaja avansa za koji je od banke izdata garancija prema investitorima i sa kamatnom stopom od 0,8% na godišnjem nivou.

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekući računi (dinarski)	5.636	1.731
Tekući računi (devizni)	460.853	243.656
Dinarska blagajna	45	21
Devizna blagajna	6.157	1.305
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi		
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena		
Ostala novčana sredstva	213.562	3.323
UKUPNO	686.253	250.036

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Erste bank a.d. Novi Sad, Komercijalna banka a.d., Vojvodanska banka, Societe Generale Banka Srbija a.d. Beograd, Hypo Alpe Adria Bank a.d. Beograd, Banca Intesa a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, UniCredit bank Srbija a.d. Beograd, Alpha bank Srbija a.d. Beograd, Jubmes banka a.d. Beograd,) i
- na deviznim računima u inostranstvu:
  - u Kazahstanu (Kaspi banka, ATF banka, Nur banka)
  - u Peruu (Banco de Credito, Scotiabank, BBVA banco Continental, HSBC bank, Banco Santander, Banco Financiero)
  - u Ugandi (Barclays bank, Bank of Africa, Standard Chartered)

Ostala novčana sredstva u iznosu od 213.562 hiljade dinara odnose se na:

- 211.141 hiljada dinara - oročeni dinarski depoziti kod Erste banke:

<i>Banka</i>	<i>Valuta</i>	<i>Datum plasmana</i>	<i>Datum Dospeća</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
Erste bank a.d. Novi Sad – Ug.8800164457	RSD	20.12.2012.	10.01.2013.	160.654
Erste bank a.d. Novi Sad – Ug.8800165312	RSD	28.12.2012.	14.01.2013.	50.487
UKUPNO				211.141

- 2.421 hiljada dinara – novčana sredstva fonda solidarnosti

10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Porez na dodatu vrednost	1.673	375
Unapred plaćeni troškovi	68.653	53.781
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	11.205	5.958
Potraživanja za nefakturisani prihod	222.333	398.690
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza		
Ostala aktivna vremenska razgraničenja		
UKUPNO	303.864	458.804

U nastavku je data struktura najznačajnijih **unapred plaćenih troškova**:

- 10.909 hiljada dinara – unapred plaćeno osiguranje građevinskih radova na projektu Lot 1.1 Novi Sad
- 9.046 hiljada dinara – unapred plaćene advokatske usluge u arbitražnim procesima – projekat Z-0188 Chira Piura, Peru
- 8.567 hiljada dinara – unapred plaćene advokatske usluge u arbitražnim procesima – projekat Z-015 Zarumilla, Peru
- 8.538 hiljada dinara – unapred plaćeno osiguranje građevinskih radova na projektima u Ugandi.
- 14.984 hiljada dinara – unapred plaćene advokatske usluge u arbitražnim procesima – projekat Z-016 Chavimochic
- 5.330 hiljada dinara – unapred plaćene advokatske usluge u arbitražnim procesima – projekat Z-008 Huamachuco

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

U okviru **potraživanja za nefakturisani prihod** evidentirana su sledeća potraživanja:

- 23.934 hiljade dinara - potraživanja od Investitora na osnovu overenih predsituacija za izvršene radove u 2012. – Projekat Z-014 Yanacocha, Peru
- 173.205 hiljada dinara - potraživanja od Investitora na osnovu overenih predsituacija za izvršene radove 2012. – Projekat Z-019 Cochabamba - Chota, Peru
- 16.511 hiljada dinara - potraživanja od Investitora na osnovu overenih predsituacija za izvršene radove 2012. – Projekat Z-022 Colan, Peru
- 8.256 hiljada dinara - potraživanje od Investitora na osnovu overene predsituacije za izvršene radove u 2012. – Projekat Tisa

10.10. Promene na kapitalu

Red. br.	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neuplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 32,322)	Revalorizaci one rezerve (račun 330-331)	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (rn 332)	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (rn 333)	Neraspor. dobitak (rn 34)	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (rn 037,237)	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Stanje na dan 01.01. prethodne godine 01.01.2011.	612184	17671			64313	63764	3531		456228			1217691	
2.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje												0	
3.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje												0	
4.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine 2011. (r.br.1+2-3)	612184	17671	0	0	64313	63764	3531	0	456228	0	0	1217691	0
5.	Ukupna povećanja u prethodnoj godini					4762	35210			395950			435922	
6.	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini		1397					1455		4796			7648	
7.	Stanje na dan 31.12. prethodne godine 2011. (r.br.4+5-6)	612184	16274	0	0	69075	98974	2076	0	847382	0	0	1645965	0
8.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje												0	
9.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje												0	
10.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine 2011. (r.br. 7+8-9)	612184	16274	0	0	69075	98974	2076	0	847382	0	0	1645965	0
11.	Ukupna povećanja u tekućoj godini						137885			315979			453864	
12.	Ukupna smanjenja u tekućoj godini		1041							23496			24537	
13.	Stanje na dan 31.12. tekuće godine 2011. (r.br.10+11-12)	612184	15233	0	0	69075	236859	2076	0	1139865	0	0	2075292	0

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	612.184	612.184
Ostali osnovni kapital	15.233	16.274
UKUPNO	627.417	628.458

Akcijski kapital čini 1.493.131 običnih akcija. Knjigovodstvena vrednost akcija iznosi 410,00 dinara .

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcijski kapital – obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečene mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcijski kapital se odnosi na akcije, koje su u skladu sa propisima o svojoj transformaciji besplatno ustupljene ili prodane sa popustom. Energoprojekt Holding poseduje 1.393.407 običnih akcija u iznosu od 571.296.870,00 dinara, o ostala lica sa 99.724 običnih akcija u iznosu od 40.886.840,00 dinara.

Ostali osnovni kapital u iznosu od 15.233 hiljada dinara nastao je preknjižavanjem izvora vanposlovnih sredstava.

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	67.967	67.967
Statutarne i druge rezerve	1.108	1.108
UKUPNO	69.075	69.075

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Odbora direktora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Revalorizacione rezerve	170.146	
Rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	66.713	98.974
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	2.076	2.076
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju		
UKUPNO	238.935	101.050

Revalorizacije rezerve u iznosu od 170.146 hiljada dinara odnose se na razliku između knjigovodstvene vrednosti osnovnog sredstva (55% zgrade Cruz del Sur, Lima) i fer vrednosti (procenjena vrednost) istog na dan prenosa na investicionu nekretninu u skladu sa odlukom Odbora direktora Društva i relevantnim odredbama MRS 16 i MRS 40. Na taj način isključen je efekat povećanja fer vrednosti iz bilansa uspeha Društva koja su nastala pre nego što je nekretnina postala investiciona. Procena vrednosti je izvršena od strane nezavisnog procenitelja PROVALUA S.A.A. – PROVSA, Peru koji ima priznate (ovlašćenje izdato od strane nadležne institucije u Peruu: Superintendencia de Banca, Seguros i AFP-Peru) i relevantne stručne kvalifikacije kao i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao (Napomena 10.3.).

10.14. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01.01.	847.382	456.228
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12	-23.496	
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		
Raspodela dobitka (dividende)		
Korekcija dobitka po osnovu izdvajanja u zakonske rezerve		4.761
Raspodela dobitka u statutarne rezerve		
Ostalo		35
Dobit tekuće godine	315.979	395.950
Stanje na dan 31. decembra	1.139.865	847.382

Na predlog Odbora direktora Društva Skupština Društva donela je odluku o raspodeli dobiti za 2011. godinu i to:

- 395.950 hiljada dinara u neraspoređenu dobit Društva.

10.15 Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	28.740	28.834
Ostala dugoročna rezervisanja	97.097	97.097
UKUPNO	125.837	125.931

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice “stare devizne štednje” koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje

na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoračila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast

realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

Ostala dugoročna rezervisanja u iznosu od 97.097 hiljada dinara u celosti se odnose na obavezu prema podizvodjaču po osnovu projekta Z-0163 „Navigation Lock“, Iraq. Iznos rezervacije utvrđen je po identičnoj metodologiji propisanoj od strane Vlade Iraka, na bazi koje je Društvo naplatilo svoje potraživanje na pomenutom projektu.

10.16 Dugoročni krediti

Dugoročni krediti su uzeti za nabavku opreme. Detaljnije informacije o dugoročnim kreditima su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Poverilac</i>	<i>Valuta</i>	<i>Preostali dug u valuti</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
Societe Generale Bank Ug.115/08	eur	294.696	33.512	tromesecno 22.04.2013	3m EURIBOR + 2,75%
Societe Generale Bank Ug. 133831	eur	375.000	42.644	tromesecno 22.12.2013	3m EURIBOR +4,5%
Societe Generale Bank Ug. 213057	eur	692.308	78.728	tromesecno 20.01.2015	3m EURIBOR+5,0%
Erste bank	eur	450.000	51.173	mesečno 27.03.2014.	2,5%
Alpha bank	rsd	230.000	230.000	mesečno 08.05.2014.	ref.kam.stopa na 2- ned.repo transakcije (uz sub.iznos kamate od 5%)
Atlas Copco	usd	164.228	14.153	mesečno 30.04.2014.	6,9%
Caterpillar Chile	usd	127.202	10.962	01.08.2013.	5.75%
UKUPNO			461.720		

U narednoj tabeli su prikazane obaveze po dugoročnim kreditima iskazane u dinarima, na dan 31.12.2012. godine, razdvojene na:

- obaveze do godinu dana (koje se iskazuju o okviru kratkoročnih obaveza) i
- na obaveze preko godinu dana (koje se iskazuju u okviru dugoročnih kredita).

<i>Poverilac</i>	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>Dugoročna obaveza</i>	<i>Kratkoročna obaveza</i>
Societe Generale Bank Ug.115/08		33.512
Societe Generale Bank Ug. 133831		42.644
Societe Generale Bank Ug. 213057	43.738	34.990
Erste bank	11.809	39.364
Alpha bank	88.462	141.538
Atlas Copco	3.538	10.615
Caterpillar Chile		10.962
UKUPNO	147.547	313.625

10.17 Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital		
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	707.266	643.889
Obaveze prema ostalim povezanim pravnim licima		
Obaveze prema ostalim pravnim licima	166.754	156.478
Obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga	59.001	21.734
Ostale dugoročne obaveze	616.346	
UKUPNO	1.549.367	822.101

U sledećoj tabeli prikazana je obaveza prema matičnom pravnom licu EP Holding a.d.

<i>Poverilac</i>	<i>Valuta</i>	<i>Preostali dug u valuti</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
Energoprojekt Holding	EUR	5.927.880	674.108	jednokratno, do 31.12.2014.	4,5%

Obaveza za kamatu po osnovu dugoročnog kredita odobrenog od strane EP Holding a.d. na dan 31.12.2012.godine iznosi 33.158 hiljada dinara.

Dugoročne obaveze prema ostalim pravnim licima odnose se na obaveze prema kooperantima iz bivših Republika SFRJ angažovanih na projektu HE Banieya II, Gvineja. Imajući u vidu da proces sukcesije bivših Republika SFRJ nije završen, a rukovodeći se načelom opreznosti, stav rukovodstva Društva je da u ovom momentu nisu stvoreni uslovi za otpis pomenutih obaveza.

Detaljnije informacije o obavezama po osnovu **finansijskog lizinga** su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Poverilac</i>	<i>Val</i>	<i>Ostatak obaveze u valuti</i>	<i>Ostatak obaveze u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
<i>Obaveze po osnovu lizinga u zemlji</i>					
S-leasing	EUR	195.556	22.238	mesečno 01.12.2015.	6m EURIBOR +4,25%
<i>Ukupno u zemlji</i>			22.238		
<i>Obaveze po osnovu lizinga u inostranstvu</i>					
HSBC bank leasing, Peru	USD	1.045.949	90.136	mesečno 01.07.2014.	7%
Banco Financiero, Peru	USD	86.204	7.429	mesečno 11.10.2013.	7.50%
Leasing Peru S.A.	USD	269.928	23.261	mesečno 15.01.2015.	5.95%
Banco Santander, Peru	USD	180.520	15.557	mesečno 01.08.2014.	5.95%
<i>Ukupno u inostranstvu</i>			136.383		
UKUPNO			158.621		

Ostale dugoročne obaveze u iznosu od 616.346 hiljade dinara u celosti se odnose na deo ukupne obaveze za primljeni avans na Projektu Tunel Šarani sa dospećem od 01.01.2014. u skladu sa usvojenom dinamikom radova i vraćanja avansa na projektu.

10.18 **Kratkoročne finansijske obaveze**

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	26.711	128.282
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	13.500	13.500
Kratkoročni krediti u zemlji	35.411	553.428
Kratkoročni krediti u inostranstvu	472.910	455.467
Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine (Napomena 10.17)	313.625	183.026
Deo ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine (Napomena 10.18)	99.620	36.366
Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze – po viza računima		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	7.584	
UKUPNO	969.361	1.370.069

Detaljnije informacije o obavezama po **kratkoročnim kreditima** su prikazane u narednoj tabeli.

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Val</i>	<i>Ostatak obaveze u valuti</i>	<i>Ostatak obaveze u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>					
EP Hidroinžering	RSD	13.500.000	13.500	jednokratno 31.05.2013.	bez kamate
Societe Generale Bank	EUR	311.390	35.411	jednokratno 31.07.2013.	3m EURIBOR + 4,0%
<i>Ukupno u zemlji</i>			48.911		
<i>Kratkoročni krediti u inostranstvu</i>					
Standard Chartered Bank	USD	3.303.634	284.695	jednokratno 07.02.2013	9%
Standard Chartered Bank	USD	29.278	2.523	jednokratno 30.06.2013.	9%
Standard Chartered Bank - overdraft	USD	1.517.808	130.799	jednokratno 07.02.2013.	9%
Bank of Africa – overdraft	USD	9.776	843	jednokratno	
Scotia bank, Peru	SOL	1.600.000	54.050	jednokratno 04.01.2013.	6.48%
<i>Ukupno u inostranstvu</i>			472.910		
UKUPNO			521.821		

Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine je objašnjen u Napomeni broj 10.17

10.19 Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	1.438.485	1.082.727
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	34.023	186.579
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	27.548	15.000
Dobavljači u zemlji	321.117	477.700
Dobavljači u inostranstvu	552.685	389.353
Ostale obaveze iz poslovanja	2.847	21.442
Obaveze iz specifičnih poslova		
UKUPNO	2.376.705	2.172.802

U nastavku je data struktura najznačajnijih iznosa primljenih avansa od investitora po projektima:

- 524.685 hiljada dinara –Projekat Z-023 Pericos, Peru
- 358.976 hiljada dinara –Projekat Z-019 Cochabamba Chota, Peru
- 173.914 hiljade dinara –Projekat Tunel Šarani, R. Srbija
- 115.613 hiljada dinara –Projekat Z-021 Šest ulica-Kampala, Uganda
- 105.105 hiljada dinara –Projekat Lot 1.1. Novi Sad, R. Srbija
- 53.997 hiljada dinara –Projekat Z-020 Tri ulice-Kampala, Uganda
- 22.176 hiljada dinara –Projekat Tisa, R. Srbija

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 15 do 45 dana.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.20. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura ostalih kratkoročnih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	159.617	183.119
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	5.708	24.003
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	510	510
Obaveze prema zaposlenima	6.526	5.787
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora		
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru		
Ostale obaveze	1.040	501
UKUPNO	173.401	213.920

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze prema Sindikalnoj organizaciji Društva.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.21 Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	116.149	569
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	102.578	456.085
Svega	218.727	456.654
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi	86.087	148.703
Obračunati prihodi budućeg perioda		31.360
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Razgraničene obaveze za PDV	1.442	1.549
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		
Svega	87.529	181.612
UKUPNO	306.256	638.266

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

U okviru **ostalih obaveza za poreze, doprinose i druge dažbine** na obavezu za porez na dodatu vrednost u Peruu (IGV) odnosi se 95.144 hiljade dinara. Pomenuta obaveza izmirena je u zakonskom roku, početkom naredne godine.

Najznačajniji iznosi **unapred obračunatih troškova**:

- 44.398 hiljada dinara ukalkulisani troškovi kamata na dugoročne obaveze prema ostalim pravnim licima (Napomena 10.18)
- 27.917 hiljada dinara – ukalkulisani troškovi podizvođačkih usluga na osnovu situacija ispostavljenih u januaru naredne godine za period 2012.- Projekti u Ugandi
- 6.058 hiljada dinara – ukalkulisani troškovi osiguranja radova na projektu Z-019 Cochabamba Chota, Peru
- 2.740 hiljada dinara – ukalkulisani troškovi obračunatih a neisplaćenih naknada zarada u 2012. Godini na projektu Z-0188 Chira Piura III, Peru.

10.22 Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Odložena poreska sredstva		5.937
Odložene poreske obaveze	35.469	
Neto poreska sredstva/obaveze	35.469	5.937

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih

odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje odloženih poreskih sredstava (obaveza) na kraju prethodne godine	5.937	2.688
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	-35.469	5.937
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	-17.910	3.249

Odloženi poreski rashod perioda je priznat na teret rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza i to 17.910 hiljada dinara u 2012.oj godini i 23.496 hiljada dinara na teret neraspoređene dobiti ranijih godina po osnovu izvršene korekcije obračuna poreskih sredstava/obaveza prethodnog perioda.

Odložena poreska sredstva, odnosno iznosi poreza na dobitak nadoknadiivi u budućim periodima, u Društvu mogu da se formiraju prvenstveno po osnovu:

- neiskorišćenih poreskih gubitaka prenetih na naredni period,
- rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19; i

- neiskorišćenih poreskih kredita (za ulaganja u osnovna sredstva) prenetih na naredni period.

Odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih poreskih kredita (za ulaganja u osnovna sredstva) nisu iskazana u finansijskim izveštajima Društva. Kao osnovni razlog za objašnjenje navedene konstatacije može se navesti visoki iznos neiskorišćenih poreskih kredita po navedenom osnovu u odnosu na izvesnost po pitanju buduće ostvarive dobiti Društva, na bazi kojih bi Društvo moglo da iskoristi odložena poreska sredstva za umanjenje obaveze za porez na dobit.

Inače, u obrascu PK 1, pod nazivom „Poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva“, Društvo je u 2012. godini prikazalo iznos od 125.883 hiljada RSD (u 2011. godini 128.520 hiljada RSD), kao neiskorišćeni deo poreskog kredita Društva, koji se kao potencijal prenosi na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda.

Godina nastanka poreskog kredita, kao i godina kada ističe mogućnost da Društvo koristi poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva, prikazana je u narednoj tabeli.

<i>Godina nastanka poreskog kredita</i>	<i>Godina isteka poreskog kredita</i>	<i>Neiskorišćeni deo poreskog kredita u 000 RSD</i>
2003.	2013.	0
2004.	2014.	1.242
2005.	2015.	1.722
2006.	2016.	12.925
2007.	2017.	0
2008.	2018.	88.314
2009.	2019.	12.666
2010.	2020.	9.014
2011.	2021.	0
2012.	2022.	0
UKUPNO		125.883

10.23 Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa kupcima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine i tom prilikom nije bilo značajnih osporenih iznosa od strane kupaca.

Izvodi otvorenih stavki nisu slati po osnovu tuženih potraživanja, a koja iznose 639 hiljada dinara (Media Max d.o.o., „Internacional CG“ – Hotel Intercontinental Beograd).

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa dobavljačima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine.

Struktura najznačajnijih osporenih iznosa je prikazana u narednoj tabeli.

<i>Dobavljači koji su poslali Izvod otvorenih stavki</i>	<i>Osporen iznos u 000 dinara</i>
Inter Kop	2.412
Dunav Grupa Agregati	-2.541
Valjevo put a.d. u restruktiranju	76
Ukupno	-53

U vezi navedenih neslaganja Društvo raspolaže sledećim informacijama:

- 2.412 hiljada dinara – u poslovnim knjigama Društva evidentirana je veća obaveza: dobavljač je u poslovnim knjigama privremenu situaciju za novembar i decembar 2012.godine ispostavljenju Društvu evidentirao u januaru 2013.godine
- -2.541 hiljade dinara – u poslovnim knjigama Društva evidentiran je manji saldo neopravdanog datog avansa dobavljaču u odnosu na iznos koji je naznačen na IOS-u dobavljača
- 76 hiljada dinara –u poslovnim knjigama Društva ne postoji obaveza prema dobavljaču, niti su Društvu dostavljeni računi kojima se dokazuje iznos potraživanja naznačen u IOS-u dobavljača.

10.24 Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivnu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>
	<i>2012.</i>
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>	
Primljena jemstva	3.418.326
Svega	3.418.326
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>	
Date garancije	6.102.158
Data jemstva	2.145.049
Svega	8.247.207
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>	
Date menice	13.642
Svega	13.642
UKUPNO	11.679.175

U nastavku je dat analitički pregled vanbilansne aktive i pasive.

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Poverilac</i>	<i>Podaci o glavnom dugu</i>	<i>Dospeće date menice</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos u valuti</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.01.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	28.02.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.03.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.04.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.05.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.06.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.07.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.08.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.09.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.10.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.11.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.12.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.01.2014.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	28.02.2014.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.03.2014.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.04.2014.	Eur	7,497.60	853
UKUPNO DATE MENICE					13,642

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Vrsta garancije</i>	<i>Projekat</i>	<i>Zemlja</i>	<i>dospeće</i>	<i>kamata/ provizija</i>	<i>val</i>	<i>iznos u valuti</i>	<i>iznos u 000 RSD</i>
Societe generale banka	Garancija za urednu otplatu kredita EUR 2.210.221,00	N.Sad Lot 1.1. Kazahstan, Uganda	SRB, KZ, UG	22.04.2013.	1.20% p.a.	Eur	294,696.00	33,512
Societe generale banka	Garancija za garantni depozit	Novi Sad Lot 1.1.	Srbija	28.08.2014.	1.20% p.a.	Rsd	393,704,133.51	393,704
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Nasip reka Tisa	Srbija	31.03.2013.	1.20% p.a.	Rsd	67,066,715.57	67,067
Societe generale banka	Garancija za avans u gotovini	Nasip reka Tisa	Srbija	31.03.2013.	1.20% p.a.	Rsd	36,891,882.22	36,892
Jubmes banka	Garanc. za otklanjanje nedostataka u garantnom periodu	Mirijeovski bulevar	Srbija	30.11.2013.	1.00% p.a.	Rsd	74,370,029.53	74,370
Societe generale banka	Avansna gar.(specijalni avans) br.L/G 10594/12	Novi Sad Lot 1.1.	Srbija	23.02.2013.	1.20% p.a.	Rsd	150,000,000.00	150,000
Erste banka	Garancija za avans u gotovini	Tunel Šarani	Srbija	14.10.2015.	1.00% p.a.	Eur	8,364,000.00	951,140
Erste banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Tunel Šarani	Srbija	14.10.2015.	1.00% p.a.	Eur	4,100,000.00	466,245
Societe generale banka	Kontragarancija HSBC (akreditiv za Peru)	Filijala Peru	Peru	30.01.2013.	1.40% p.a.	Usd	4,500,000.00	387,793
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla, finalna likvidacija	Chira Piura III Z-0188	Peru	05.06.2013.	0.80% p.a.	Soles	30,000.00	1,013
Scotiabank	Ispunjenje ugovora	Filijala Peru	Peru	21.11.2013.	0.80% p.a.	Soles	34,423.27	1,163
Scotiabank	Garancija za ozbiljnost ponude	Filijala Peru	Peru	08.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	408,160.00	13,788
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla u ime Hidroinženjeringa	Filijala Peru	Peru	17.05.2013.	0.80% p.a.	Soles	1,118,148.94	37,773
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla u ime Hidroinženjeringa	Filijala Peru	Peru	18.10.2013.	0.80% p.a.	Soles	430,840.94	14,554
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	05.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	4,894,265.46	165,335
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	06.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	67,853.33	2,292
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	06.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	393,608.15	13,297
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Chavimochic Z-016	Peru	07.04.2013.	0.80% p.a.	Soles	5,381,503.58	181,795
Scotiabank/BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla, adicionali 01-17	Chavimochic Z-016	Peru	07.04.-21.04.13.	0.80% p.a.	Soles	852,626.29	28,803
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla Z-015	Peru	01.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	5,680,120.25	191,882
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla Z-015	Peru	01.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	663,614.43	22,418
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla Z-015	Peru	01.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	169,580.61	5,729
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	06.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	200,000.00	6,756
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	01.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	300,000.00	10,134
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	23.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	163,445.62	5,521
Santander	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	23.02.2013.	1.00% p.a.	Soles	5,000,000.00	168,907
BBVA Continental	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	23.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	9,000,000.00	304,032
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	17.01.2014.	0.80% p.a.	Soles	12,432,569.47	419,989
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla, adicional 04 i 05	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	17.01.2014.	0.80% p.a.	Soles	209,440.64	7,075
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini	Colan Z-022	Peru	17.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	1,630,104.99	55,067
Scotiabank	Garancija za avans za materijale	Colan Z-022	Peru	10.03.2013.	0.80% p.a.	Soles	1,601,289.23	54,094
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Colan Z-022	Peru	30.06.2013.	0.80% p.a.	Soles	815,052.50	27,534
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini	Pericos Z-023	Peru	14.03.2013.	0.80% p.a.	Soles	9,000,000.00	304,032
HSBC banka	Garancija za avans u gotovini	Pericos Z-023	Peru	14.03.2013.	0.95% p.a.	Soles	9,327,507.31	315,096
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Pericos Z-023	Peru	07.12.2013.	0.80% p.a.	Soles	9,163,753.70	309,564
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	26.01.2013.	1.20% p.a.	Usd	4,660,947.14	401,663
Standard Chartered Bank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	15.04.2013.	2.00% p.a.	Usd	1,200,000.00	103,412
Standard Chartered Bank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Kaw.-Kafu Z-017/Kamp. streets Z-020	Uganda	14.10.2013.	2.00% p.a.	Ugx	500,000,000.00	16,042
Standard Chartered Bank	Garancija za dobro izvršenje posla	Kampala 3 ulice Z-020	Uganda	11.02.2014.	2.00% p.a.	Ugx	1,862,332,497.00	59,751
Standard Chartered Bank	Garancija za avans u gotovini	Kampala 3 ulice Z-020	Uganda	31.12.2012.	2.00% p.a.	Ugx	3,724,664,994.00	119,503
Standard Chartered Bank	Garancija za dobro izvršenje posla	Kampala 6 ulica Z-021	Uganda	24.09.2014.	2.00% p.a.	Ugx	1,801,718,294.00	57,807
Standard Chartered Bank	Garancija za avans u gotovini	Kampala 6 ulica Z-021	Uganda	27.09.2013.	2.00% p.a.	Ugx	3,603,436,588.00	115,613
UKUPNO DATE GARANCIJE								6,102,158

Kurs	31.12.2012.
EUR / RSD	113.7183
USD / RSD	86.1763
SOI / RSD	85.7814
UGX / RSD	0.0321
EUR / USD	1.3196

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Vrsta obaveze</i>	<i>Datum odobr</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos u orig.valuti</i>	<i>Iznos u RSD</i>	<i>Dospeće</i>	<i>Obezbedjenje - Primljena jemstva</i>	<i>saldo u 000 RSD</i>
Societe Generale banka	Garancija za urednu otplatu kredita EUR 2.210.221,00	2008	EUR	2,210,221.00	251,342,574.74	22.04.2013.	jemstvo EP HO i EP VG	33,512
Societe Generale banka	Garancija za garantni depozit - Novi Sad lot 1.1.	2010	RSD	393,704,133.51	393,704,133.51	28.08.2014.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	393,704
Societe Generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Tisu	2011	RSD	67,066,715.57	67,066,715.57	31.03.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	67,067
Societe Generale banka	Garancija za avans u gotovini - Tisu	2011	RSD	36,891,882.22	36,891,882.22	31.03.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	36,892
Jubmes banka	Garancija za otkl. nedost. u garant. periodu - Mirijeovski bul.	2011	RSD	74,370,029.53	74,370,029.53	30.11.2013.	jemstvo EP HO, EP OP	74,370
Societe Generale banka	Garancija za avans u gotovini - Novi Sad Lot 1.1.	2012	RSD	150,000,000.00	150,000,000.00	23.02.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	150,000
Erste banka	Garancija za avans u gotovini - Tunel Šarani	2012	EUR	8,364,000.00	951,139,861.20	14.10.2015.	jemstvo EP HO	951,140
Erste banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Tunel Šarani	2012	EUR	4,100,000.00	466,245,030.00	14.10.2015.	jemstvo EP HO	466,245
Societe Generale banka	Kontragarancija HSBC (akreditiv za Peru) Chavimochic	2009	USD	4,500,000.00	387,793,350.00	31.07.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	387,793
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Kawempe-Kafu Z-017	2010	USD	4,660,947.14	401,663,179.02	26.01.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP OP	401,663
Societe Generale banka	Nabavka asfaltne baze za Ugandu	2009	EUR	1,500,000.00	170,577,450.00	22.12.2013.	jemstvo EP HO, EP VG	42,644
Societe Generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2010	EUR	1,000,000.00	113,718,300.00	20.01.2015.	jemstvo EP HO	78,728
Societe Generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2010	EUR	311,390.00	35,410,741.44	31.07.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	35,411
Erste banka	Dugorocni kredit sa subvencionisanom kamatnom stopom	2012	EUR	450,000.00	51,173,235.00	27.03.2014.	jemstvo EP HO	51,173
Alpha banka	Srednjorocni kredit sa subvencionisanom kamatnom stopom	2012	RSD	230,000,000.00	230,000,000.00	08.05.2014.	jemstvo EP HO, EP OP	230,000
S-Leasing	Nabavka vozila za projekat Tunel Šarani	2012	EUR	158,137.68	17,983,148.14	01.12.2015.	jemstvo EP HO	17,983
UKUPNO PRIMLJENA JEMSTVA								3,418,326

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Glavni dužnik</i>	<i>Podaci o glavnom dugu</i>	<i>Datum i broj ugovora o jemstvu /datum odobrenja/</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos neizmirene obaveze u valuti od strane glavnog dužnika na dan 31.12.2012.</i>	<i>Iznos neizmirene obaveze u 000 RSD od strane glavnog dužnika na dan 31.12.2012.</i>
<i>Energoprojekt Oprema ad</i>					<i>776,963</i>
Energoprojekt Oprema ad	Okvirna linija za izdavanje garancija, akreditiva i pisma o namerama, Eur 6.000.000, Raiffeisen banka, vaznost do 30.04.2015.	Ugovor o jemstvu br. 5897 od 26.05.2011.	Eur	1,215,889.31	138,269
Energoprojekt Oprema ad	Ugovor o visenamenskoj revolving liniji broj R 0119/10 od 19.01.2010.godine, Eur 5.000.000, Unicredit banka, vaznost do 01.07.2013.	19.01.2010.	Eur	5,616,457.15	638,694
<i>Energoprojekt Visokogradnja ad</i>					<i>1,076,508</i>
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 2.000.000, vaznost do 31.07.2013.	19.08.2011.	Eur	1,500,000.00	170,577
Energoprojekt Visokogradnja ad	Garancija za uredno pl.obaveza, Societe Generale banka, EUR 2.289.779, vaznost do 15.02.2013.	Ugovor o jemstvu br.3984/08 od 12.08.2008.	Eur	152,651.00	17,359
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 2.000.000, vaznost do 02.04.2014.	02.10.2012.	Eur	2,000,000.00	227,437
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 1.900.000, vaznost do 31.07.2013.	22.12.2011.	Eur	1,900,000.00	216,065
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 1.000.000, vaznost do 31.07.2013.	26.04.2012.	Eur	1,000,000.00	113,718
Energoprojekt Visokogradnja ad	Garancija za garantni period, Unicredit banka, Eur 1.205.846,13, vaznost do 30.09.2013.	01.10.2012.	Eur	913,796.70	103,915
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit, Unicredit banka, Eur 1.000.000, datum odobrenja 25.10.2012., vaznost do 25.10.2013.	25.10.2012.	Eur	1,000,000.00	113,718
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit, Unicredit banka, Eur 1.000.000, datum odobrenja 25.10.2012., vaznost do 17.12.2013.	25.10.2012.	Eur	1,000,000.00	113,718
<i>Energoprojekt Holding ad</i>					<i>291,578</i>
Energoprojekt Holding ad	Ugovor o dugoročnom kreditu broj 21437, datum odobrenja 29.12.2010., datum dospeca 31.12.2014.	Ugovor o jemstvu br. 21437/1 od 29.12.2010.	Eur	2,564,040.49	291,578
UKUPNO DATA JEMSTVA					2,145,049

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

U sledećoj tabeli je prikazana hipoteka upisana na teret Društva

<i>Nepokretnost</i>	<i>m²</i>	<i>Knjigovod. vrednost u USD</i>	<i>Knjigovod. vrednost u 000 RSD</i>	<i>Procenjena vrednost u USD</i>	<i>Procenjena vrednost u 000 RSD</i>
Zemljište i objekti - Kamp Primavera, Sullana, Peru	97.239,47	868.730	74.864	3.665.441	315.874
Poslovni prostor 16.-18. sprat, Lima, Peru	427,73	199.793	17.217	789.515	68.037
Zgrada Cruz Del Sur, Lima, Peru	3.229,84	4.459.670	384.318	5.835.278	502.863
Ukupno		5.528.193	476.399	10.290.234	886.774
Hipoteka 94,2%				9.693.778	

Za potrebe obezbeđenja kreditne linije odobrene od strane Scotiabank Peru upisana je hipoteka na imovini Društva u iznosu od usd 9.693.778 što predstavlja 94.2% ukupno procenjene vrednosti imovine koja je predmet hipoteke. Procena vrednosti izvršena je od strane procenitelja Provalua S.A.A. -Provsa., ovlašćenog od strane nadležne institucije u Peruu – Superintendencia de Banca, Seguros y AFP .

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana.

U sledeće dve tabele je prikazana struktura obaveza i potraživanja sa povezanim pravnim licima kao i prihodi i rashodi nastali iz internih dužničko poverilačkih odnosa.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje (EP Visokogradnja, EP Oprema)		216
Drugi poslovni prihodi (EP Holding, EP Oprema)	4.014	4.063
Finansijski prihodi (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Garant, EP Hidroinženjering)	11.242	
Ostali prihodi (EP Garant, EP Holding)		2.500
Svega	15.256	6.779
<i>Rashodi</i>		
Troškovi materijala (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata)	4.842	5.180
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (EP Holding)	708	
Troškovi proizvodnih usluga (EP Oprema, EP Visokogradnja, EP Energodata)	3.820	6.020
Nematerijalni troškovi (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata, EP Garant)	116.443	107.346
Finansijski rashodi (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Garant)	115.082	
Ostali troškovi (EP Holding)	127	355
Svega	241.022	118.901

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja</i>		
Energoprojekt Holding		806
Energoprojekt Garant		
Energoprojekt Visokogradnja		106.885
Energoprojekt Oprema	777	783
Energoprojekt Hidroinženjering	6.197	5.815
Energoprojekt Energodata	105	
Svega	7.079	114.289

<i>Obaveze</i>		
Energoprojekt Holding	744.624	952.445
Energoprojekt Visokogradnja	11.075	1.990
Energoprojekt Oprema	141	141
Energoprojekt Garant	21.688	11.027
Energoprojekt Hidroinženjering	13.587	13.587
Energoprojekt Energodata	1.202	806
Svega	792.317	979.996

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica potiču uglavnom iz transakcija prodaje usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu.

Obaveza prema matičnom pravnom licu EP Holding a.d. po osnovu dugoročnog kredita detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.17.

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2012. godine, su uključene i vrednosti zateznih kamata .

1) EP NISKOGRADNJA TUŽENA STRANA

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u valuti</i>
Dunav osiguranje	Regresna tužba za naknadu štete	2.500.000 RSD
Aleksandar Babić i dr. (6 tužilaca)	Isplata bonusa	40.906,00 €
Marko Martinoli i Activ East Investment	Isplata vrednosti običnih akcija	2.163.930 RSD
Marko Martinoli	Utvrđivanje cene akcija	U zavisnosti od nalaza veštaka
Gordana i Veselin Medenica	Naknada štete – povreda na radu	3.200.000 RSD
Milko Tadić	Poništaj rešenja o otkazu ugovora o radu	0
Bosna putevi, Sarajevo	Dug, put u Jemenu	17.604.299,00 USD
GP Rad u stečaju	Dug, Irak	2.250.188.60 USD
Vladimir Marinković	Prekovremeni sati, Peru	5.552,84 USD
Danica Mutapović	Bonusi, Peru	11.416,43 USD
Dragan Nešković i dr.	Bonusi, Peru	62.574,37 USD
RF PIO , Beograd	Naknada štete	419.600 RSD
RZZO, Beograd	Naknada štete	468.345 RSD
Aleksić Mirjana	Naknada štete	500.000 RSD
Intermost d.o.o. u stečaju	Isplata materijala	189.827.985 RSD 3.040.767 RSD
UKUPNO		202.120.627 RSD 19.934.031,24 USD 40.906,00 €

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	5	4	9
Pravno lice	3	3	6
UKUPNO	8	7	15
<i>Visina potencijalne obaveze u valuti</i>			
Fizičko lice	2.163.930 RSD 5.552,84 USD 40.906 €	3.700.000 RSD 73.990,80 USD	5.863.930 RSD 79.543,64 USD 40.906,00 €
Pravno lice	192.868.752 RSD 19.854.487,60 USD	3.387.945 RSD	196.256.697 RSD 19.854.487,60 USD
UKUPNO	195.032.682 RSD 19.860.040,44 USD 40.906 €	7.087.945 RSD 73.990,80 USD	202.120.627 RSD 19.934.031,24 USD 40.906,00 €

2) EP NISKOGRADNJA TUŽILAC

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u valuti</i>
Media Max d.o.o	Dug	456.541 RSD
Intermost a.d. u stečaju	Dug	378.685.160 RSD
UniCredit bank a.d., Mostar (pravni sledbenik Privredne banke Sarajevo)	Dug, garancije za uredno vraćanje avansa	7.000.000,00 KM
UniCredit bank a.d., Mostar	Dug, garancije za dobro izvršenje posla	3.500.000,00 KM
UniCredit bank a.d., Mostar	Dug, garancije za uredno vraćanje avansa	4.000.000,00 KM
JIK Banka a.d. u stečaju	Utvrđivanje potraživanja	218.000,00 USD
Jugobanka a.d. , Filijala u Njujorku	Prijava potraživanja	455.877,88 USD 12.060.320 RSD
Beogradska banka a.d., Filijala u Njujorku	Prijava potraživanja	4.546,10 USD 16.278.517 RSD
UKUPNO		407.480.538 RSD 678.423,98 USD 14.500.000,00 KM

<i>Tuženo lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Pravno lice	7	1	8
UKUPNO	7	1	8
<i>Visina potencijalne obaveze u valuti</i>			
Pravno lice	407.023.997 RSD 678.423,98 USD 14.500.000 KM	456.541 RSD	407.480.538 RSD 678.423,98 USD 14.500.000 KM
UKUPNO	407.023.997 RSD 678.423,98 USD 14.500.000 KM	456.541 RSD	407.480.538 RSD 678.423,98 USD 14.500.000,00 KM

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac.

Potencijalna **sredstva po osnovu sudskih sporova** se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva .

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
25.02.2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Peršević D.

Direktor

[Signature]

U Beogradu,
25.02.2013. godine

**ENERGOPROJEKT NISKOGRADNJA
a.d. Beograd**

**Finansijski izveštaji za 2012. godinu
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans stanja	
Bilans uspeha	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Statistički aneks	
Napomene uz finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima privrednog društva “Energoprojekt Niskogradnja” a.d. Beograd

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja privrednog društva “Energoprojekt Niskogradnja” a.d. Beograd (u daljem tekstu “Društvo”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2012. godine i odgovarajući bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izveštaje. Statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji (“Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2012. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

Beograd, 22. april 2013. godine

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">07073160</div> Maticni broj	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> Sifra delatnosti	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">100001484</div> PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">750</div> 1 2 3	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> 19	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> </div> 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : **Energoprojekt-Niskogradnja a.d.**

Sediste : **Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12**

BILANS STANJA

7005015590211

na dan **31.12.2012. godine**

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		2145033	2032246
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		7544	1857
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		2126841	2019592
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		1838901	1814950
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007		287940	204642
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		10648	10797
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		5358	5358
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		5290	5439
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		5614202	5132502
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013		680893	1005030
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014		50688	6910
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		4882621	4120562
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		3360888	2873158
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017		16615	0
23 minus 237	3. Kratkorocni finansijski plasmani	018		515001	538564
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		686253	250036

Grupa racuna, racun	P O Z I G I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020		303864	458804
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021		0	5937
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		7759235	7170685
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		7759235	7170685
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		11679176	9510157
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		2075292	1645965
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		627417	628458
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		69075	69075
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		236859	98974
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		2076	2076
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		1139865	847382
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		5648474	5524720
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		125837	125931
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		1696914	976352
414, 415	1. Dugorocni krediti	114		310763	299000
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115		1386151	677352
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		3825723	4422437
42, osim 427	1. Kratkorocne finansijske obaveze	117		969361	1370069
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		2376705	2172802
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120		173401	213920
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121		303452	638266
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		2804	27380

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123		35469	0
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		7759235	7170685
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		11679176	9510157

U BEOGRADU, dana 24.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Trpšević

Zakonski zastupnik

Kolac

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik					
07073160 Maticni broj	[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] Sifra delatnosti	100001484 PIB			
Popunjavanje Agencija za privredne registre					
750 1 2 3 Vrsta posla	[ ] 19	[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] 20 21 22 23 24 25 26			

Naziv : **Energoprojekt-Niskogradnja a.d.**

Sediste : **Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12**

BILANS USPEHA

7005015590228

u period **01.01.2012 do 31.12.2012**

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		6061897	6196349
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		5880296	6271969
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203		30484	8632
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204		35428	16162
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205		21061	126473
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		136750	26059
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		5411880	6020971
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208		3529	2878
51	2. Troskovi materijala	209		1952946	2001595
52	3. Troskovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		1227967	1291368
54	4. Troskovi amortizacije i rezervisanja	211		215053	409540
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		2012385	2315590
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		650017	175378
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		464274	638095
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		670359	910996
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		79670	858972
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		143904	325491
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		379698	435958
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222		28780	10733

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		350918	425225
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		17028	32524
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		17910	0
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227		0	3249
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		315980	395950
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Å...Å. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEOGRADU, _____ dana 24.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Trifunović

Zakonski zastupnik

Poleev

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07073160 Maticni broj	[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] Sifra delatnosti	100001484 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	[ ] 19	[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : **Energoprojekt-Niskogradnja a.d.**

Sediste : **Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12**

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005015590235

u periodu od **01.01.2012. do 31.12.2012. godine**

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	7885383	7048374
1. Prodaja i primljeni avansi	302	7288789	6656339
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	4546	720
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	592048	391315
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	7104380	6749045
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	5479713	5139374
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	1187010	1194873
3. Placene kamate	308	168495	189722
4. Porez na dobitak	309	128467	70586
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	140695	154490
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	781003	299329
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312		
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	3511	586325
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	0	144497
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	3511	2632
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	0	397441
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317		
5. Primljene dividende	318	0	41755
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	48882	64892
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	48882	20374
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	0	44518
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	323	0	521433
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	324	45371	0

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	2177008	967803
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	993845	843489
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328	1183163	124314
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	2461144	1708577
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	2314715	1624050
3. Finansijski lizing	332	146429	84527
4. Isplacene dividende	333		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	284136	740774
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	10065902	8602502
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	9614406	8522514
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	451496	79988
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339		
Å...Å. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	250036	170126
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	20616	386
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	35895	464
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	686253	250036

U Beogradu, dana 24.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Spasibuhlo.

Zakonski zastupnik

Kolenc

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07073160 Maticni broj	[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] Sifra delatnosti	100001484 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	[ ] 19	[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : **Energoprojekt-Niskogradnja a.d.**

Sediste : **Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12**

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005015590259

u periodu od **01.01.2012. do 31.12.2012. godine**

- u hiljadama dinara

Red br.	O P I S	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	AOP	Ostali kapital (racun 309)	AOP	Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)	AOP	Emisiona premija (racun 320)
	1		2		3		4		5
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	612184	414	17671	427		440	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	612184	417	17671	430		443	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419	1397	432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	612184	420	16274	433		446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	612184	423	16274	436		449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425	1041	438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	612184	426	15233	439		452	

Red. br.	O P I S	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	64313	466	63764	479	3531	492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	64313	469	63764	482	3531	495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457	4762	470	35210	483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484	1455	497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	69075	472	98974	485	2076	498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	69075	475	98974	488	2076	501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	137885	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477		490		503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	69075	478	236859	491	2076	504	

Red. br.	OPIS	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037.237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	456228	518		531		544	1217691
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	456228	521		534		547	1217691
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	395950	522		535		548	435922
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	4796	523		536		549	7648
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	847382	524		537		550	1645965
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	847382	527		540		553	1645965
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	315979	528		541		554	453864
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	23496	529		542		555	24537
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	1139865	530		543		556	2075292

Red. br.	O P I S	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U Beogradu dana 24.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Trifunović

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik		
07073160 Maticni broj	[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] Sifra delatnosti	100001484 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	[ ] 19	[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : **Energoprojekt-Niskogradnja a.d.**

Sediste : **Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12**

STATISTICKI ANEKS

7005015590242

za 2012. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	3	3
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	410	438

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	7446	5589	1857
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	6246	XXXXXXXXXXXXX	6246
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	559	XXXXXXXXXXXXX	559
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	13133	5589	7544
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	5423979	3404387	2019592
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	732217	XXXXXXXXXXXXX	732217
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	624968	XXXXXXXXXXXXX	624968
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	5531228	3404387	2126841

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616	556703	801225
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617	45531	29540
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619	3555	51733
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620	50688	6910
15	6. Dati avansi	621	75104	122532
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	731581	1011940

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	612184	612184
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	15233	16274
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	627417	628458

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	1493131	1493131
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	612184	612184
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioriternih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioriternih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	612184	612184

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	3158256	2429818
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	2376705	2172802
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	267035	304532
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	5013950	3972934
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	595550	556619
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	246314	204910
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	377232	308356
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	295127	237613
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	12330169	10187584

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	673886	670306
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	1009372	1069885
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	117330	129164
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	30711	31579
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	1347	1548
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	69207	59192
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	1660767	1526604
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	120144	182807
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	209496	306446
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	69570	85863
553	13. Troškovi platnog prometa	663	52712	47923

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	5876	5952
555	15. Troškovi poreza	665	7866	80129
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667	191301	207746
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	191301	207746
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	4185	3363
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	4415071	4616253

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	338	13730
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673	1	0
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	79967	17185
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678		
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679		
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	80306	30915

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troskova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

 U Beogradu dana 24.2. 2013. godine

 Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

„ENERGOPROJEKT NISKOGRADNJA“ A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2012. GODINU**

Beograd, 2013. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	9
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	9
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	9
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	12
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA.....	14
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	15
7.1. Procenjivanje	16
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	16
7.3. Prihodi	17
7.4. Rashodi.....	18
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja.....	19
7.6. Porez na dobitak	19
7.7. Nematerijalna ulaganja	21
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	22
7.9. Finansijski lizing	23
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	24
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	25
7.12. Investicione nekretnine.....	27
7.13. Zalihe.....	28
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji.....	29
7.15. Finansijski instrumenti	30
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	33
7.17. Kratkoročna potraživanja	33
7.18. Finansijski plasmani	35
7.19. Obaveze	35
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	36
7.21. Naknade zaposlenima	38

8.	FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	40
8.1.	Kreditni rizik	42
8.2.	Tržišni rizik	45
8.3.	Rizik likvidnosti	51
8.4.	Upravljanje rizikom kapitala	53
9.	BILANS USPEHA.....	55
9.1.	Prihodi od prodaje	55
9.2.	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe.....	57
9.4.	Ostali poslovni prihodi	57
9.5.	Nabavna vrednost prodane robe	58
9.6.	Troškovi materijala.....	58
9.7.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	59
9.8.	Troškovi amortizacije	59
9.9.	Troškovi rezervisanja	60
9.10.	Troškovi proizvodnih usluga	61
9.11.	Nematerijalni troškovi	62
9.12.	Finansijski prihodi	63
9.13.	Finansijski rashodi.....	64
9.14.	Ostali prihodi	65
9.15.	Ostali rashodi.....	66
9.16.	Dobitak pre oporezivanja.....	68
9.17.	Porez na dobitak i neto dobitak	69
9.18.	Neto dobitak po akciji	70
10.	BILANS STANJA	71
10.1.	Nematerijalna ulaganja	71
10.2.	Nekretnine, postrojenja i oprema.....	72
10.3.	Investicione nekretnine.....	73
10.4.	Dugoročni finansijski plasmani	75
10.5.	Zalihe i dati avansi.....	75
10.6.	Kratkoročna potraživanja	76
10.7.	Kratkoročni finansijski plasmani	77
10.8.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	79
10.9.	Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	80
10.10.	Promene na kapitalu	82
10.11.	Osnovni kapital.....	83
10.12.	Rezerve.....	84

10.13.	Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	84
10.14.	Neraspoređeni dobitak.....	85
10.15	Dugoročna rezervisanja	86
10.16	Dugoročni krediti.....	89
10.17	Ostale dugoročne obaveze	90
10.18	Kratkoročne finansijske obaveze.....	92
10.19	Obaveze iz poslovanja	93
10.20.	Ostale kratkoročne obaveze.....	94
10.21	Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	95
10.22	Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	96
10.23	Usaglašavanje potraživanja i obaveza	99
10.24	Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva	100
11.	HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA	105
12.	TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	105
13.	POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	107
14.	DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	111

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073160
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4291 izgradnja hidrotehničkih objekata
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001484

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:
Energoprojekt Niskogradnja a.d. je akcionarsko društvo, (u daljem tekstu Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8055. Društvo je osnovano 1989.godine. Posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Energoprojekt Holding.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je izgradnja hidrotehničkih objekata. Preciznije, osnovna delatnost Društva se odnosi na proizvodnju i prodaju usluga izvođenjem radova i inženjeringom u oblasti niskogradnje.

U finansijske izveštaje Društva su uključeni i finansijski izveštaji niže navedenih ino – zaključaka odnosno pogona u inostranstvu:

Broj i naziv zaključka

006	Metro stanica Almaly, Kazahstan
007	Luwero Kafu, Uganda
008	Trujillo, Peru
009	Kawempe Luwero, Uganda
010	Gayaza Zirobwe, Uganda
011	Metro stanica Abay, Kazahstan
0188	Chira Piura III, Peru
014	Yanacocha, Peru
015	Zarumilla, Peru
016	Chavimochic, Peru
017	Kawempe Kafu, Uganda
018	Nakansongola, Uganda
019	Cochabamba – Chota, Peru
020	Tri ulice Kampala, Uganda
021	Šest ulica Kampala, Uganda

022 Colan, Peru

023 Pericos, Peru

Pored gore navedenih projekata u inostranstvu u finansijske izveštaje Društva su uključeni i:

- Predstavništvo Moskva
- Filijala Zambija

U nastavku je dat kratak opis Projekata u zemlji i inostranstvu sa najznačajnijim učešćem u realizaciji Društva:

- Z-018 Projekat “Wabigalo - Nakasongola - Isasira and Nakasongola - Air Base (21km)”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija postojećeg puta; popravka oštećenja, površinska obrada i drenaže duž trase. Investitor: Uganda National Roads Authority (UNRA).
- Z-010 Projekat: “Kampala - Gayaza – Ziobwe”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija postojećeg puta (14 km) i izgradnja novog puta (30 km) sa pratećim objektima. Investitor: Vlada Republike Ugande - Ministry of Works and Transport.
- Z-017 Projekat: “Asphalt overlay of the Kawempe - Kafu road (166km)”. Predmet ugovora: Presvlačenje puta asfaltom. Investitor: Uganda National Roads Authority (UNRA).
- Z-015 Projekat: “Obalo utvrda reke Zarumilja”, Peru. Predmet ugovora: Izrada odbrambenih nasipa u ukupnoj dužini od 15.7 km obloženih geočelijama sa ispunom betona i izrada espigona od gabiona. Investitor: Nacionalni Institut za razvoj - INADE, Specijani binacionalni projekat “Puyango Tumbes”.
- Z-019 Projekat: “Rehabilitación y mejoramiento de la carretera Chongoyape-Cochabamba –Cajamarca, tramo: Cochabamba-Chota”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija puta podizanjem na nivo asfaltnog puta treće kategorije. Investitor: MTC, Provias Nacional – Peru.
- Z-014 Projekat: “Put Dv. Yanacocha – Hualgayoc”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija puta podizanjem na nivo asfaltnog puta treće kategorije. Investitor: MTC, Provias Nacional – Peru.
- Z-016 Projekat: “Rekonstrukcija vodozahvata Chavimochic”, Peru. Predmet ugovora: Radovi na rekonstrukciji brane i struktura na ulazu/izlazu optočnog tunela, izgradnja kampa za personal za upravljanje. Investitor: Regionalna Vlada pokrajine La Libertad.

- Z-020 Projekat: “Upgrading of Gavel Roads to Bitumen Standard Phase 1”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija ulica u Kampali: 1) Bukoto – Kisaasi Road (3.0 km); 2) Kalerwe – Ttula (3.3 km); 3) Kawempe – Mperewe Road (2.6 km), sa izgradnjom pratećih drenažnih objekata i horizontalnom i vertikalnom signalizacijom. Investitor: Kampala Capital City Authority, Kampala, Uganda.
- Z-021 Projekat: “Design and Build contract for strengthening / rehabilitation of Nakasero Road, Lumumba Avenue, Lourdel Road and Buganda Road”. Predmet ugovora: Projektovanje i rekonstrukcija 6 saobraćajnica u Kampali: Buganda Road 2.12 km; Lumumba Avenue 0.5 km; Lourdel Road 0.44km; Nakasero Road 1.56 km; Deo Queens Lane 0.28 km; Wandegeya Road 0.5 km, ukupne dužine 5.45 km sa pratećom infrastrukturom. Investitor: Gradska skupština Kampale, Uganda.
- Z-022 Projekat: “Mejoramiento de la infraestructura de riego del canal Ramal Nuevo – El Arenal”. Predmet ugovora: Poboljšanje zemljanog kanala za navodnjavanje u dužini 6.3 km uz izgradnju jednog drumskog mosta i pratećih objekata. Investitor: Opština Colan, Region Piura, Peru.
- Z-023 Projekat:” Rehabilitacion y mejoramiento de la carratera Chamaya – Jaen – San Ignacio – rio Sanchis”. Predmet ugovora: Rehabilitacija i rekonstrukcija puta na deonici Pericos – San Ignacio, Peru. Investitor: Provias Nacional pri Ministarstvu saobraćaja i komunikacija, Lima, Peru.

- Projekat Lot 1.1 Novi Sad: “Glavni projekat i izgradnja nove deonice autoputa E-75 od km 108 - km 117”. Predmet ugovora: Izgradnja 9 km leve saobraćajne trake autoputa, sabirne saobraćajnica, dve nove petlje, rekonstrukcija stare petlje, 15 mostova i propusta i dve naplatne rampe. Investitor: JP “Putevi Srbije”.
- Projekat: “Obilaznica oko Beograda, Sektor 5, Tunel “Straževica”. Predmet ugovora: tunel “Straževica”, izgradnja nadvožnjaka br. 25, osnovne trasa i sanacija kosine. Investitor: JP “Putevi Srbije”.
- Projekat:”Saobraćajnica Mirjevski bulevar sa pratećom infrastrukturom”. Predmet ugovora: izgradnja saobraćajnice, izgradnja potpornog zida, hidrotehničke infrastructure, elektrifikacija i izmeštanje gasovoda. Investitor: “Direkcija za GGZ i izgradnju Beograda”.

- Projekat: "Radovi na pojačanju i nadvišenju nasipa na levoj obali reke Tise deonica od km 10+400 do km 29+546". Predmet ugovora: Izvodjenje radova pojačanju i nadvišenju nasipa na levoj obali reke Tise za odbranu od poplava. Investitor: Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, direkcija za vode Republike Srbije – JVP Vode Vojvodine.
- Projekat: "Autoput E 763: Beograd – Južni Jadran, sektor II: Ljig – Požega, deonica 3 : Takovo – Preljina – Tunel Šarani". Predmet ugovora: Izgradnja dva odvojena tunela , po jedan za svaki putni pravac. Investitor: Koridori Srbije d.o.o. ; Izvođač: AZVIRT LLC, Baku, Republika Azerbejdžan; Podizvođač: Energoprojekt Niskogradnja a.d.

Društvo je matično društvo koje sa sledećim zavisnim društvima čini ekonomsku celinu:

- IC Energo Uganda, Uganda
- IC Enlisa, Peru

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>Naziv zavisnog pravnog lica</i>	<i>% vlasništva</i>
Energo Uganda	100
Enlisa	100

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **veliko pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2012. godine : 410 radnika i
- 2011. godine: 438 radnika.

Godišnji finansijski izveštaj koji je predmet ovih Napomena je **pojedinačni finansijski izveštaj Društva** i odobren je od strane Odbora direktora Društva dana 25. februara 2013. godine. Odobren finansijski izveštaj može naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2012. godini sačinjavali su:

Odbor direktora:

• Tadić Dragan,	- Predsednik – neizvršni direktor
• Aleksandar Glišić	- neizvršni direktor
• Dragan Aleksić	- neizvršni direktor
• Milivoje Knežević	- neizvršni – nezavisni direktor
• Stojan Čolakov	- izvršni direktor.

Direktor:

- Čolakov Stojan, dipl.ing.

Tehnički direktor:

- Ristić Milan, dipl.ing.

Direktor za ekonomske poslove:

- Višnjic Vladimir, dipl.ecc.

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u vlasništvu najvećim delom 93.32% Energoprojekt Holding a.d.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/11, 119/12),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007, 93/12),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010, 101/12, 118/12);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011, 101/12),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/13),

- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 5/2007, 119/2008, 2/2010, 101/12, 118/12), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja,

koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 14.12.2012.god. (od strane Odbora direktora Energoprojekt Niskogradnja a.d.). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2012. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i

ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar.** Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja,** korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa

stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2012.</i>	<i>31.12.2011</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	113,7183	104,6409
1 USD	86,1763	80,8662
1 GBP	139,1901	124,6022
1 CHF	94,1922	85,9121

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv

ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove

poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz razvoja (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (npr. sitan inventar), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u

Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski

trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva je vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Pri utvrđivanju korisnog veka trajanja sredstva, tj vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljavanja i održavanja i sl.
- tehnička i komercijalna zastarelost,
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod

pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovlađujuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstva se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo iskniži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, investiciona nekretnina ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme)

umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Kod investicionih nekretnina, kada je usvojena politika fer vrednosti, ne vrše se ispravka vrednosti investicionih nekretnina na osnovu amortizacije, kao ni ispravka vrednosti po osnovu eventualnog obezvređenja. Za poreske svrhe vrši se obračun poreske amortizacije primenom proporcionalne metode i amortizacione stope 2,5% na osnovicu koju čini nabavna vrednost investicione nekretnine.

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se po **metodi prosečne ponderisane cene**, koja polazi od pretpostavke da utrošeni materijal kao i materijal koji se nalazi na zalihama potiču podjednako iz svih izvršenih nabavki.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i **potraživanja** su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma

naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Izvršni odbor odnosno Upravni odbora Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspeo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Izvršni odbor odnosno Upravni odbora Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja,

bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili

troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način

odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo

razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu sa *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika**. Dodatno, a na osnovu komparativne analize podataka iz 2011. i 2010. godine, može se uočiti tendencija smanjenja rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i

- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjeno vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjeno vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjeno vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjeno vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
<i>Beogradski čvor</i>	<i>39.894</i>	<i>39.894</i>
<i>JP Kolubara</i>	<i>5.027</i>	
<i>JP Putevi Srbije</i>	<i>133.468</i>	<i>222.719</i>
<i>Hidrograđevinar</i>	<i>63.699</i>	
<i>Interkop</i>	<i>1.118</i>	<i>960</i>
<i>Direkcija za građevinsko zemljište</i>		<i>74.370</i>
<i>Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, direkcija za vode Republike Srbije – JVP Vode Vojvodine</i>	<i>18.495</i>	<i>8.996</i>
<i>Dunav grupa agregati a.d.</i>	<i>13.011</i>	<i>3.764</i>

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Borovica transport d.o.o.</i>	9.756	
<i>Ostali</i>	103	1.674
Svega	284.571	352.376
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Uganda	2.665.793	1.328.441
<i>Kampala Capital City Authority – Kampala Streets</i>	150.409	
<i>Uganda National Road Authority – projekat Upgrading and strengthening of Kampala Gazaya Zirowe Road</i>	1.514.141	767.143
<i>Uganda National Road Authority – projekat Overlay of Kawempe Kafu Road (166km)</i>	959.757	504.871
<i>Uganda National Road Authority – Rehabilitation of Wabigalo Nakasangola Isasira (21 km)</i>	41.486	56.427
Peru	207.892	748.653
<i>Consortio Pericos – San Ignacio Proyecto Especial Chavimochic</i>	61.997	48.609
<i>Consortio Chota Cochabamba</i>	45.045	37.023
<i>Consortio Energoprojekt Johesa</i>	20.610	25.509
<i>Survey SRL</i>	20.319	18.065
<i>Llanos Calua, Luis Edilberto</i>	6.305	12.845
<i>Inversiones Carranza</i>	8.604	7.637
<i>Corporacion de Infraestructura SAC</i>	7.380	
<i>Proyecto Especial Chira Piura</i>		560.921
<i>Municipalidad de Santiago de Surco</i>	19.585	17.383
<i>La Positiva Compania de Seguro</i>		2.884
<i>Intersednas Transport Sac</i>		1.213
<i>Ostali</i>	18.047	16.564
Kazahstan		348
<i>Kazdorstroj</i>		348
<i>Ostali</i>		
Svega	2.873.685	2.077.442
UKUPNO	3.158.256	2.429.818

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekuća	2.274.829	
0-30 dana od dospeća	82.241	662.304
30 - 60 dana od dospeća	424.588	336.976
60 - 90 dana od dospeća	39.387	300.471
preko 90 dana od dospeća	337.211	1.130.067
UKUPNO	3.158.256	2.429.818

U nastavku su prikazane najznačajnije pozicije potraživanja 2012.g. sa starosnom strukturom dospeća preko 90 dana:

- 10.974 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – Projekat Z-010 Kampala Gayaza
- 143.563 hiljada dinara Potraživanje od Uganda National Road Authority – Projekat Z-010 Kampala Gayaza
- 23.527 hiljada dinara Potraživanje od Consorcio Chota Cochabamba za naplaćenu detrakciju i retenciju od poreske uprave – Projekat Z-016
- 20.610 hiljada dinara Potraživanje od Consorcio Energoprojekt – Johesa za naplaćenu detrakciju i retenciju od poreske uprave – Projekat Z-014
- 13.579 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – projekat Tisa
- 15.163 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – projekat Lot 1.1. Novi Sad
- 39.894 hiljada dinara Potraživanje od preduzeća za izgradnju železničkog čvora Beograd

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjeње vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
JP Putevi Srbije		517
Media Max d.o.o.		457
Ostali		
Svega		974
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Potraživanje od Investitora Z-0188 Chira Piura III, Peru		24.675
Potraživanje od Investitora Z-011 Abay, Kazahstan		11
Svega		24.686
UKUPNO		25.660

Polazeći od činjenice da su kupci Društva Vlade pojedinih država ili javna preduzeća u državnom vlasništvu, te da su poslovi dobijeni putem javnih (u velikom broju međunarodnih) tendera, kao i da su ugovori Društva sa kupcima bazirani na FIDIC-u (kupac ne daje sredstva obezbeđenja izvođaču radova), ne postoji značajan rizik u vezi sa naplatom potraživanja Društva.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom i dolarom.

Pored obaveza prema ino-dobavljačima, Društvo je izloženo riziku od promene kurseva stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećim tabelama je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u 000 EUR</i>		<i>Obaveze u 000 EUR</i>	
<i>2012.</i>	<i>2011.</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
3	19	14.636	9.646

<i>Sredstva u 000 USD</i>		<i>Obaveze u 000 USD</i>	
<i>2012.</i>	<i>2011.</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
46.995	44.043	32.651	33.810

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (Analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR i USD), analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10% u odnosu na EUR i USD	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-42.794	-20.444

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor).

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) ima značajan uticaj na promenu rezultata, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo kamatnom riziku**.

U sledećim tabelama je prikazana kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza Društva sa promenljivom kamatnom stopom na datum bilansa stanja.

Kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza sa promenljivom kamatnom stopom	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kamatonosna finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom</i>		
Svega		
<i>Kamatonosne finansijske obaveze sa promenljivom kamatnom stopom</i>		
Dugoročni kredit	148.714	176.156
Kratkoročni krediti	293.819	486.054
Obaveze po osnovu iskorišćenog prekoračenja po tekućem računu		274.454
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	1.479	23.616
Svega	444.013	960.280

Obzirom na iskazane razlike u finansijskim sredstvima i obavezama sa promenljivim kamatnim stopama Društva, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na rast kamatne stope od 1%. Stopa osetljivosti od 1% predstavlja procenu potencijalno razumno očekivanih promena u kamatnim stopama.

Analiza osetljivosti je urađena u varijanti scenario analize, koja podrazumeva istovremeno i istosmerno pomeranje kamatne stope na sva finansijska sredstva i finansijske obaveze sa promenljivim kamatnim stopama. Pored navedenog, primenjena analiza osetljivosti podrazumeva da je preostali iznos sredstava i obaveza na datum bilansa stanja bio nepromenjen u toku cele godine.

Uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom veća od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope* bi prouzrokovao pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled pozitivnih efekata neto prihoda od kamata. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom manja od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope* bi prouzrokovao negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled negativnih efekata neto prihoda od kamate.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju rasta kamatne stope za 1%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-4.440	-9.603

Vezano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku je dat kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Pored navedenog, Društvo sa najznačajnijim dobavljačima/podizvodjačima ima „back to back“ ugovore, što podrazumeva odlaganje obaveze do momenta naplate od kupaca bez prava na obračun zatezne kamate. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
<i>Energoprojekt Holding a.d.</i>	<i>34.023</i>	<i>186.579</i>
<i>Energoprojekt Visokogradnja a.d.</i>	<i>3.492</i>	<i>1.991</i>
<i>Energoprojekt Garant a.d.</i>	<i>21.688</i>	<i>11.027</i>
<i>Inter Kop d.o.o.</i>	<i>7.258</i>	<i>266.474</i>
<i>Hidrograđevinar</i>	<i>96.871</i>	
<i>Evrogradnja</i>	<i>26.011</i>	<i>39.093</i>
<i>JKP Novi Sad</i>	<i>12.331</i>	<i>14.385</i>
<i>Els projekt</i>	<i>28.820</i>	

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>OMV Srbija</i>	34.537	13.441
<i>Hidro – baza d.o.o.</i>		13.916
<i>Wetricom d.o.o.</i>	1.690	12.622
<i>Peri – oplata d.o.o.</i>		10.211
<i>Dunav grupa agregati a.d.</i>	19.113	9.429
<i>Unipromet</i>	13.849	
<i>Borovica transport</i>	11.829	
<i>Ostali</i>	71.760	99.247
Svega	382.688	678.415
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Uganda	329.293	252.492
<i>Shell ltd</i>	73.349	69.519
<i>Shell – capital</i>	9.867	11.045
<i>Seroma – ltd</i>	2.153	9.620
<i>Aquva – Internacional ltd</i>	2.424	1.518
<i>Termcotank s.a.</i>	118.103	53.521
<i>Ostali</i>	123.397	107.269
Peru	170.922	100.381
<i>Corporacion de Infraestructura SAC</i>	49.756	
<i>Consorcio Metal Mecanico Sr Ltda</i>		12.890
<i>Survey Srl</i>	13.396	11.891
<i>Petroleos del Peru Petroperu S.a.</i>		10.662
<i>Repsol Comercial Sac</i>	3.776	6.988
<i>Llanos Calua, Luis Edilberto</i>	15.452	4.868
<i>Servicios generales Viviana Eirl</i>	12.975	2.506
<i>JJM Servicios Generales SRL</i>	11.293	
<i>Repsol YPF Marketnig</i>		3.251
<i>Distribuidora Norte Pacas Mayo SRL</i>	5.782	
<i>Ostali</i>	58.492	47.325
Kazahstan	5.025	5.272
<i>Leister Trade Limited</i>	4.723	4.440
<i>Ostali</i>	302	832
Ostali devizni dobavljači u zemlji	47.445	32.072
Svega	552.685	390.217
UKUPNO	935.373	1.068.632

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekuća	419.117	
0-30 dana od dospeća	286.424	470.355
30 - 60 dana od dospeća	43.564	175.550
60 - 90 dana od dospeća	48.200	85.668
preko 90 dana od dospeća	138.068	337.060
UKUPNO	935.373	1.068.632

Na ime obezbeđenja plaćanja, a saglasno odredbama ugovora, Društvo je pojedinim dobavljačima (Energoprojekt Holding a.d., OMV Srbija, NIS Gazprom Neft, Luka Beograd, Karin Komerc, Gasop i Volvo d.o.o.) dalo solo blanko menice.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Polazeći od činjenice da je ugovorima sa kupcima predviđeno redefinisavanje cene usluga u skladu sa promenama cena ključnih materijala i energenata, Društvo nije izloženo u značajnoj meri predmetnom riziku.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	1.47 : 1	1.16 : 1
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	1.21 : 1	0.83 : 1
Gotovinski ratio likvidnosti		0.18 : 1	0.06 : 1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	1.788.479	710.067

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2012. godine uvećalo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze.

Aktivnostima na naplati potraživanja i uvećanoj realizaciji u 2012. godini, Društvo je obezbedilo uvećanu likvidnost, koja je omogućila smanjenje kreditne zaduženosti.

Uvažavajući uočene probleme sa likvidnošću Društva tokom 2011. godine, u 2012. godini preduzete su mere (poboljšanje procenta naplate, promena/produženje ročnosti otplate kredita bez uvećanja kamatnih stopa, refinansiranje postojećih kredita iz novih – jeftinijih izvora i sl.) koje podrazumevaju održavanje dovoljnog iznosa gotovine, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja.

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog, podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a
- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Dobitak/gubitak	350.918	425.225
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	1.645.965	1.196.256
Kapital na kraju godine	2.075.292	1.645.965
Svega	1.860.629	1.421.111
Stopa prinosa na sopstveni kapital	18.86%	29.92%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2011. i 2012. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da **rizik kapitala nije izražen**.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze	5.648.474	5.524.720
Ukupna sredstva	7.759.235	7.170.685
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.73 : 1	0.77 : 1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	2.075.292	1.645.965
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	1.822.751	1.102.283
Svega	3.898.043	2.748.248
Ukupna sredstva	7.759.235	7.170.685
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.50 : 1	0.38 : 1

Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava smanjen je u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu saglasno politici navedenoj u Napomeni 8.3. Povećanje udela dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava Društva u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu, dominantno je posledica ostvarenog dobitka u 2012. godini i smanjenja kratkorčne kreditne zaduženosti.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	5.522.637	5.398.789
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	686.253	250.036
Svega	4.836.384	5.148.753
Kapital	2.075.292	1.645.965
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	1 : 0.43	1 : 0.32

Racio neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu poboljšan je u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu zahvaljujući smanjenju finansijskih obaveza Društva, povećanju gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kao i dobitku ostvarenom u 2012. godini.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem i inostranom tržištu**. Struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima		
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima		216
Svega		216

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	338	13.730
Prihodi od prodaje usluga	1.174.086	2.064.463
Svega	1.174.424	2.078.193
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	4.705.872	4.193.560
Svega	4.705.872	4.193.560
UKUPNO	5.880.296	6.271.969

Struktura prihoda od prodaje po kupcima na domaćem i inostranom tržištu u 2012.god. data je u narednoj tabeli:

Struktura prihoda od prodaje po kupcima	<i>u 000 dinara</i>
Kupci u zemlji	1.174.424
<i>JP Putevi Srbije</i>	821.902
<i>Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, direkcija za vode Republike Srbije – JVP Vode Vojvodine</i>	343.846
<i>Ostali</i>	8.676
Kupci u inostranstvu	4.705.872
Uganda	3.043.714
<i>Kampala Capital City Authority</i>	329.423
<i>Uganda National Road Authority - UNRA</i>	2.714.291
Peru	1.662.158
<i>Projecto Especial Chavimochic</i>	33.357
<i>Provias Nacional</i>	1.392.664
<i>Gobierno Regional Cajamarca</i>	34.429
<i>Llanos Calua Edilberto</i>	53.700
<i>Ostali</i>	148.008
UKUPNO	5.880.296

9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe

Struktura prihoda od aktiviranja učinaka i robe	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi od aktiviranja robe za sopstvene potrebe		
Prihodi od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	30.484	8.632
UKUPNO	30.484	8.632

Prihod od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe u 2012.g. odnosi se na remont mašina u zemlji 1.119 hiljada dinara i inostranstvu 29.365 hiljada dinara projekat Z-019 Cochabamba Chota Peru.

9.3. Prihodi od povećanja/(smanjenja) vrednosti zaliha učinaka

Struktura prihoda od povećanja (smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	35.428	16.162
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	21.061	126.473
UKUPNO	14.367	110.311

Povećanje vrednosti zaliha učinaka u iznosu od 35.428 hiljada dinara odnosi se na proizveden drobljeni kamen za gornji stroj, filter i beton, proizveden materijal za donji stroj (nasip) i drobljeni pesak za proizvodnju betona - projekat Z-019 Cochabamba Chota, Peru.

Smanjenje vrednosti zaliha učinaka u iznosu od 21.061 hiljada dinara odnosi se na ugrađen proizveden materijal za izradu base-a, asfalta, frakcija za beton, kao i fabrikata za izradu vertikalne saobraćajne signalizacije – projekat Z-014 Yanacocha, Peru.

9.4. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihod od zakupnina	9.082	9.196
Ostali poslovni prihodi	127.668	16.863
UKUPNO	136.750	26.059

Najznačajniji ostali poslovni prihodi 2012.godine ostvareni u zemlji u iznosu od 124.996 hiljada dinara dati su u nastavku:

- 4.004 hiljada dinara na osnovu Ugovora o pružanju usluga u poslovnoj zgradi Energoprojekta (Energoprojekt Holding a.d.)
- 108.890 hiljada dinara - refundacija troškova na osnovu podizvođačkih ugovora na projektu Tisa
- 1.635 hiljada dinara – refundacija troškova režije i obezbeđenja na osnovu podizvođačkog ugovora na projektu Lot 1.1. (Inter Kop)
- 1.277 hiljada dinara – refundacija troškova na osnovu podizvođačkog ugovora na projektu Lot 1.1 Novi Sad (Vučetić Steva – auto prevoznik)

Ukupno ostvareni prihodi od zakupnina u 2012.godini gotovo u celosti se odnose na prihode po osnovu izdavanja manjeg dela zgrade Cruz del Sur u Limi.

9.5. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe trećim licima u 2012. godini je iznosila 3.529 hiljada dinara, a u 2011. godini 2.878 hiljada dinara.

9.6. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi materijala za izradu	1.124.475	1.175.065
Troškovi ostalog materijala	154.585	156.224
Troškovi goriva i energije	673.886	670.306
UKUPNO	1.952.946	2.001.595

9.7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	1.009.372	1.069.885
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	117.330	129.164
Svega	1.126.702	1.199.049
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	30.711	31.579
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1.347	1.548
Ostali lični rashodi i naknade	69.207	59.192
UKUPNO	1.227.967	1.291.368

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama: prevoz radnika, ishrana na terenu, rente, stipendije, solidarne pomoći zaposlenima od kojih se na troškove u zemlji odnosi 36.028 hiljade dinara i na troškove u inostranstvu 33.179 hiljada dinara.

9.8. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	559	245
Amortizacija nekretnina	7.783	8.358
Amortizacija postrojenja i opreme	201.154	297.843
UKUPNO	209.496	306.446

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za 185.896 hiljada RSD.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude niža za 449.947 hiljada RSD, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.9. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	5.557	5.997
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja		97.097
UKUPNO	5.557	103.094

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2012. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2012. godine i, s druge strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2011. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2012. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju) detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.15.

9.10. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi usluga na izradi učinaka	1.365.868	1.526.604
Troškovi transportnih usluga	74.871	90.031
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	44.942	48.670
Troškovi zakupnina	120.144	182.807
Troškovi sajmovi		
Troškovi reklame i propagande	1.513	1.961
Troškovi ostalih usluga	53.429	53.642
UKUPNO	1.660.767	1.903.715

Troškovi usluga na izradi učinaka predstavljaju troškove na osnovu podizvođačkih ugovora na projektima u zemlji u iznosu od 872.937 hiljada dinara, odnosno na projektima u inostranstvu 492.931 hiljada dinara.

U okviru **troškova zakupnina** evidentirani su troškovi zakupa opreme, terena, poslovnog, stambenog i skladišnog prostora i to u zemlji 10.810 hiljada dinara i u inostranstvu 109.334 hiljada dinara.

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se u celosti odnosi na tekuće održavanje opreme.

U strukturi **troškova ostalih usluga** u zemlji u ukupnom iznosu od 38.732 hiljada dinara najznačajniji su troškovi komunalnih usluga 7.987 hiljada dinara, troškovi proizvodnih usluga 217 hiljada dinara, zaštita na radu 1.234 hiljada dinara, registracija vozila 1.229 hiljada dinara, ostale usluge 28.065 hiljada dinara (ostale usluge trećih lica na projektima kao što su izrada saobraćajne signalizacije, demontaža i kabliranje dalekovoda i sl., troškovi legalizacije, overe dokumenta i dr.).

9.11. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi neproizvodnih usluga	85.994	59.616
Troškovi reprezentacije	13.575	10.477
Troškovi premija osiguranja	69.570	85.863
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	52.712	47.923
Troškovi članarina	5.876	5.952
Troškovi poreza	7.866	80.129
Ostali nematerijalni troškovi	116.025	121.915
UKUPNO	351.618	411.875

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: advokatskih usluga, stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, konsalting usluga, overe sudskih tumača, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Troškovi premije osiguranja nastali su po osnovu osiguranja radova, imovine i lica i to u zemlji 31.400 hiljada dinara, u inostranstvu 38.170 hiljada dinara.

Od ukupnih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga** najveći deo odnosi se na troškove bankarskih provizija za izdate garancije.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, naknada za šume i dr. U ukupnom iznosu troškova poreza inostranstvo učestvuje sa iznosom od 5.093 hiljada dinara, zemlja 2.773 hiljada dinara.

Ostali nematerijalni troškovi najvećim delom se odnose na: usluge matičnog preduzeća EP Holding a.d. 87.341 hiljada dinara (konsultanske usluge, usluge kontrole i nadzora, usluge održavanja poslovne zgrade, usluge korišćenja zaštitnog znaka i pravne usluge), takse (administrativne, sudske i dr.), troškove amortizacije mašina u vlasništvu ino – kompanije Energouganda a koje su tokom 2012.godine bile angažovane na projektima u Ugandi u iznosu od 7.092 hiljada dinara.

9.12. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Prihodi od kamate po drugim osnovama	79.967	17.185
Svega	79.967	17.185
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	604	4.449
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	13.120	20.122
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	360.562	544.495
Svega	374.286	569.066
Prihodi od efekata valutne klauzule	9.532	9.877
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica		41.755
Ostali finansijski prihodi	489	212
UKUPNO	464.274	638.095

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** odnosi se na fakturisanu kamatu Investitoru za nenaplaćena potraživanja u ugovorenom roku u ukupnom iznosu od 75.343 hiljada dinara – projekti Z-010 Kampala Gayaza Zirowe i Z-017 Kawempe Kafu, Uganda.

9.13. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2011.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	41.589	36.188
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	191.301	171.558
Svega	232.890	207.746
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	72.222	8.371
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	1.299	20.442
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	345.727	663.501
Svega	419.248	692.314
Rashodi od efekata valutne klauzule	18.221	10.936
Ostali finansijski rashodi		
UKUPNO	670.359	910.996

Najznačajniji deo **rashoda od kamata po drugim osnovama** u 2012. godini je posledica kamata na uzete kredite kod poslovnih banaka kao i kamata po osnovu ugovora o lizingu, u zemlji 71.085 hiljada dinara i u inostranstvu 120.216 hiljada dinara.

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu obaveza u zemlji za uzete kredite sa valutnom klauzulom.

9.14. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	3.688	10.292
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti		89.714
Viškovi	355	767
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza	3.583	608.961
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi	47.906	23.970
Svega	55.532	733.704
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja, opreme i nekretnina	24.138	125.268
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine		
Svega	24.138	125.268
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	79.670	858.972
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	16.012	8.167
UKUPNO	16.012	8.167

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme su ostvareni po osnovu prodaje građevinskih mašina i opreme i to u zemlji 98 hiljada dinara i u inostranstvu 3.590 hiljada dinara.

Prihodi od smanjenja obaveza u zemlji u iznosu od 2.989 hiljada dinara rezultat su izvršene procene realnosti bilansnih pozicija, saglasno odredbama MRS 39, za koje je rukovodstvo Društva donelo odluku o otpisu.

Ostali nepomenuti prihodi gotovo u celosti odnose se na prihode nastale po osnovu priznanja od strane poreske uprave Kazakhstan više plaćenog poreza na dodatu vrednost u iznosu od 46.883 hiljada dinara.

Prihodi od usklađivanja vrednosti nastali su po osnovu svođenja vrednosti investicione nekretnine na fer vrednost u skladu sa MRS 40 (Napomena 10.3)

9.15. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	19.438	2.012
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi	11.192	1.520
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	55.628	45.038
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	50.417	1.226
Ostali nepomenuti rashodi	7.229	5.115
Svega	143.904	54.911
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		193.767
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana		76.631
Ostale imovine		182
Svega		270.580

UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	143.904	325.491
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	44.792	18.899
UKUPNO	44.792	18.899

Gubici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme su ostvareni 2012. godini po osnovu: prodaje postrojenja i opreme 4.071 hiljade dinara, rashoda osnovnih sredstava 1.305 hiljada dinara (odluka Odbora direktora Društva) i prodaje investicione nekretnine Dom 12 Moskva 14.062 hiljade dinara.

Iskazani **manjkovi** se odnose na manjkove osnovnih sredstava i rezervnih delova.

Rashodi po osnovu direktnog otpisa u zemlji u iznosu od 47.761 hiljada dinara i inostranstvu u iznosu od 7.867 hiljada dinara rezultat su izvršene procene realnosti bilansnih pozicija saglasno odredbama MRS 39 i načelu opreznosti, za koje je rukovodstvo Društva donelo odluku o otpisu.

Na osnovu predloga Direktora IC Energo Uganda Co.Ltd i analize nacrtu bilansa ino – kompanije za 2012.god., sa očekivanim iskazivanjem gubitka iznad visine kapitala, Odbor direktora Društva je, polazeći od knjigovodstvenog načela opreznosti i obaveze realnog sagledavanja i procene svih bilansnih pozicija, a saglasno odredbama MRS 39, doneo odluku o otpisu dela potraživanja u iznosu od 47.397 hiljada dinara što predstavlja nenaplativi iznos usled gore navedenih činjenica.

Pored navedenog, Društvo je, na bazi predloga popisne komisije i saglasno odredbama MRS 39, izvršilo otpise potraživanja u iznosu od 5.774 hiljada dinara za date avanse podizvođačima koji, nakon završetka svojih ugovornih obaveza i izvršenih radova na projektu Z-010 Gayaza Zirowwe, Uganda nisu ispostavili konačne situacije za vrednost izvedenih radova.

Najznačajniji iznos **rashoda po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe** u iznosu od 50.328 hiljada dinara odnosi se na otpis zastarelih zaliha u Ugandi a na osnovu odluke Odbora direktora Društva o usvajanju redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza.

9.16. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	6.061.897	6.196.349
Poslovni rashodi	5.411.880	6.020.971
Poslovni rezultat	650.017	175.378
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	464.274	638.095
Finansijski rashodi	670.359	910.996
Finansijski rezultat	-206.085	-272.901
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	79.670	858.972
Ostali rashodi	143.904	325.491
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-64.234	533.481
<i>Efekte poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	16.012	8.166
Rashod	44.792	18.899
Neto efekat	-28.780	-10.733
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	6.621.854	7.701.582
UKUPNI RASHODI	6.270.936	7.276.357
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	350.918	425.225

9.17. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	350.918	425.225
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	-24.411	225.198
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	-14.062	90.617
Oporeziva dobit	340.568	559.807
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	-10.424	90.672
Poreska osnovica	340.568	650.479
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	34.057	65.048
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	17.028	32.524
Obračunati porez po umanjenju	17.028	32.524
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	350.918	425.225
Poreski rashod perioda	17.028	32.524
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	17.910	3.249
Neto dobitak/gubitak	315.980	395.950

Nakon predaje Finansijskih izveštaja za 2011.tu godinu, a pre predaje poreske prijave i poreskog bilansa za 2011. godinu, Društvo je izvršilo korekciju obračuna poreza na dobit (obrazac PB1) u delu: uvećanja poreske osnovice za 22.387 hiljada dinara, odnosno uvećanja obračunatog poreza po umanjenju za 1.119 hiljada dinara. Korekcija Obaveze za porez na dobit 2011. sprovedena je u 2012. godini na teret rashoda prethodnog perioda. Obavezu za porez na dobit 2011., Društvo je izmirilo u zakonskom roku.

Kapitalni gubitak nastao je prodajom investicione nekretnine Dom 12 u Moskvi i isti (u iznosu do 10.424 hiljade dinara – obračunat u skladu sa Zakonom o porezu na dobit) Društvo može koristiti za umanjnje kapitalnih dobitaka u narednih pet (5) godina (u skladu sa Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit preduzeća).

Umanjenje obračunatog poreza (50% oporezive osnovice) je posledica poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u ranijem periodu. Neiskorišćeni deo poreskog kredita koji se može iskoristiti za umanjena poreza na dobit u narednom periodu iznosi: na kraju 2012. godine 125.883 hiljada RSD, dok je na kraju 2011. godine iznosio 128.520 hiljada RSD (Napomena 10.22).

9.18. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	315.980	395.950
Prosečan broj akcija tokom godine	1.493.131	1.493.131
Neto dobitak po akciji u dinarima	212	265

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2012.)	1.494		5.952	7.446
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine			6.246	6.246
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			(2.873)	(2.873)
Krajnje stanje (31.12.2012.)	1.494		9.325	10.819
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2012.)			5.589	5.589
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2012. godinu			559	559
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			(2.873)	(2.873)
Krajnje stanje (31.12.2012.)			3.275	3.275
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2012.	1.494		363	1.857
Stanje 31.12.2012.	1.494		6.050	7.544

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara						
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Ostala osnov. sred.	Ulaganja na tuđim nekretninama	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>							
Početno stanje (1.1.2012.)	115.265	699.588	4.366.411	9.451		28.622	5.219.337
Korekcije početnog stanja							
Nove nabavke u toku godine		41.893	397.286	34.014			473.193
Prenos sa jednog oblika na drugi	(22.667)	(134.083)	9.451	(9.451)			(156.750)
Revalorizacija - efekti procene							
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	(142)	(14.883)	(389.823)				(404.848)
Krajnje stanje (31.12.2012.)	92.456	592.515	4.383.325	34.014		28.622	5.130.932
<i>Ispravka vrednosti</i>							
Početno stanje (01.1.2012.)	142	293.210	3.111.035				3.404.387
Korekcije početnog stanja							
Amortizacija za 2012. godinu		4.205	201.154			3.578	208.937
Prenos sa jednog oblika na drugi		(15.815)					(15.815)
Revalorizacija - efekti procene							
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	(142)	(6.224)	(299.112)				(305.478)
Krajnje stanje (31.12.2012.)		275.376	3.013.077			3.578	3.292.031
<i>Sadašnja (neotpisana vrednost)</i>							
Početno stanje 1.1.2012.	115.123	406.378	1.255.376	9.451		28.622	1.814.950
Krajnje stanje 31.12.2012.	92.456	317.139	1.370.248	34.014		25.044	1.838.901

Struktura imovine koje je Društvo založilo kao obezbeđenje kreditne linije odobrene od strane Scotiabank Peru obelodanjena je u Napomeni 11.

Na osnovu odluke Odbora direktora Društva od 02.10.2012. godine o prodaji zemljišta u Keniji i zemljišta Santa Clara-Lima sa pripadajućim objektima (magacinskim prostorom) u Peruu, izvršena je reklasifikacija na zemljišta namenjena prodaji u ukupnom iznosu od 22.667 hiljada dinara odnosno građevinske objekte namenjene prodaji u iznosu od 22.273 hiljada dinara u skladu sa MSFI 5.

10.3. Investicione nekretnine

Promena stanja investicionih nekretnina	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Početno stanje (01. januara)	204.642	79.374
Korekcije početnog stanja		
Nove nabavke	115.687	
Prenos sa jednog oblika na drugi	117.794	
Revalorizacija - efekti procene	194.284	125.268
Otuđivanje i rashodovanje	-344.467	
Krajnje stanje (31. decembra)	287.940	204.642

U nastavku su date informacije u vezi sa promenama investicionih nekretnina Društva:

- 204.642 hiljada dinara – fer vrednost investicione nekretnine na dan 31. decembra 2011. godine (21,22% učešća Društva u vlasništvu poslovno stambenog objekta Dom 12 u Moskvi.
- 24.138 hiljada dinara – efekat svođenja na fer vrednost investicione nekretnine Dom 12 u Moskvi na osnovu izvršene procene na dan 30.06.2012.godine (izrada Polugodišnjeg finansijskog izveštaja Društva). Procena je izvršena od strane nezavisnog procenitelja Regional public organization „Moskow Society of Appraisers“ koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih

transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.

- 115.867 hiljada dinara – prenos vlasništva Društvu 11,40 % poslovno stambenog objekta Dom 12 u Moskvi od Energoprojekt Visokogradnja (ug. br. 1933 od 01.11.2012.).
- 344.467 hiljada dinara – prenos vlasništva Društva 32,62% poslovno stambenog objekta Dom 12 u Moskvi Energoprojekt Holdingu (ug.br. 1932 od 01.11.2012.).
- 117.794 hiljada dinara – U skladu sa odlukom Odbora direktora Društva od 27.12.2012. izvršena je reklasifikacija dela nepokretnosti u Limi – 55,00% ukupne površine zgrade Cruz del Sur namenjene izdavanju, prethodno evidentirane kao osnovno sredstvo po nabavnoj vrednosti, na investicionu nekretninu po fer vrednosti u skladu sa MRS 40. Na dan odluke knjigovodstvena vrednost pomenutog sredstva iznosila je 117.794 hiljada dinara (MRS 16).
- 170.146 hiljada dinara –Razliku između knjigovodstvene vrednosti osnovnog sredstva (55% zgrade Cruz del Sur, Lima) i fer vrednosti (procenjena vrednost) istog na dan prenosa na investicionu nekretninu u skladu sa odlukom, Društvo je evidentiralo kao revalorizaciju u skladu sa relevantnim odredbama MRS 16 i MRS 40. Na taj način isključen je efekat povećanja fer vrednosti iz bilansa uspeha Društva koja su nastala pre nego što je nekretnina postala investiciona. Procena vrednosti je izvršena od strane nezavisnog procenitelja PROVALUA S.A.A. – PROVSA, Peru koji ima priznate (ovlašćenje izdato od strane nadležne institucije u Peruu: Superintendencia de Banca, Seguros i AFP-Peru) i relevantne stručne kvalifikacije kao i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.
- 287.940 hiljada dinara -predstavlja fer vrednost dela zgrade Cruz del Sur namenjenog izdavanju na dan 31.12.2012.godine.

10.4. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
Energo Uganda	3.111	3.111
Svega	3.111	3.111
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica</i>		
Beogradska berza	2.247	2.247
Svega	2.247	2.247
UKUPNO	5.358	5.358
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni kreditni dati zaposlenima	5.290	5.439
Ostali dugoročni finansijski plasmani		
Svega	5.290	5.439
UKUPNO	10.648	10.797

Društvo poseduje 20 akcija Beogradske berze pojedinačne vrednosti 112 hiljada dinara.

Dugoročni stambeni kreditni dati su zaposlenima bez kamate sa rokovima otplate 480 odnosno 240 mesečnih rata. Revalorizacija stanja duga vrši u skladu sa čl. 23 Zakona o stanovanju, čime se mesečne otplatne rate usklađuju sa kretanjem potrošačkih cena u Republici, a najviše do visine rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i doprinosa u Republici.

10.5. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Zalihe materijala	556.703	801.225
Nedovršeni proizvodi	45.531	29.540
Gotovi proizvodi		
Roba	3.555	51.733
Stalna sredstva namenjena prodaji	50.688	6.910
Dati avansi	75.286	122.714
Minus: ispravka vrednosti	-182	-182
UKUPNO	731.581	1.011.940

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica		806
Kupci – ostala povezana pravna lica		6
Kupci u zemlji	285.545	352.538
Kupci u inostranstvu	2.953.954	2.152.764
Minus: Ispravka vrednosti	-81.243	-76.297
Svega	3.158.256	2.429.817
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	94.241	201.646
Minus: Ispravka vrednosti	-94.241	-94.241
Svega		107.405
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende		
Potraživanja od zaposlenih	4.362	4.066
Potraživanja za više plaćen porez na dobit	16.615	
Potraživanja po osnovu preplaćenih poreza i doprinosa		
Ostala potraživanja	198.270	331.870
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	219.247	335.936
UKUPNO	3.377.503	2.873.158

U nastavku je data specifikacija najznačajnijih **ostalih potraživanja**:

- 49.335 hiljada dinara – potraživanje od poreske uprave za više plaćen porez na dobit u Peruu
- 44.374 hiljade dinara – potraživanje za više plaćen porez na dodatu vrednost u Kazahstanu – projekat Z-011 Metro stanica Abay
- 25.825 hiljada dinara – potraživanje od poreske uprave za više plaćen porez na dobit u Kazahstanu - projekat Z-011 Metro stanica Abay
- 28.541 hiljada dinara – potraživanje od poreske uprave za više plaćen porez na dobit u Ugandi
- 33.835 hiljada dinara – potraživanje od Consorcio Cochabamba Chota po osnovu datih pozajmica – projekat Z-019 Cochabamba Chota, Peru

- 13.798 hiljada dinara – potraživanje Consorcio Energoprojekt – Johesa po osnovu datih pozajmica – projekat Z-014 Yanacocha, Peru

Promene na računu **ispravke vrednosti potraživanja** su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01. januara	170.538	94.241
Dodatna ispravka vrednosti	4.946	76.297
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja		
Naplaćena ispravljena potraživanja		
UKUPNO	175.484	170.538

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru „Ostalih rashoda/ostalih prihoda“ u Bilansu uspeha (Napomene 9.14 i 9.15).

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja je fer vrednost svake pojedinačne kategorije gore navedenih potraživanja.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.

Ispravka vrednosti pojedinih potraživanja izvršenih tokom 2012. godine je prezentovana u Napomeni 8.1, dok je informacija o neusaglašenim odnosima sa pojedinim kupcima prezentovana u Napomeni 10.23

10.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kratkoročni krediti i plasmani – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica</i>		
Zavisnim pravnim licima	431.222	444.300
Ostala povezana pravna lica	50.247	46.916
Tekuće dospeće dugoročnih kredita		
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	481.469	491.216

<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>		
Deo dugoročnih stambenih kredita koji dospevaju do 1 godine	672	684
Tekuće dospeće dugoročnih kredita		
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	672	684
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Kratkoročni krediti u inostranstvu		
Tekuće dospeće dugoročnih kredita u inostranstvu		
Namensko oročenje sredstava kod inostranih poslovnih banaka	30.403	44.518
Ostali kratkoročni plasmani	4.934	4.623
Minus: Ispravka vrednosti	-2.477	-2.477
Svega	32.860	46.664
UKUPNO	515.001	538.564

Kratkoročni krediti i plasmani dati zavisnim pravnim licima odnose se na potraživanja Društva od ino koompanije koja je 100% u vlasništvu Društva (IC Energo Uganda, Uganda).

Odlukom Odbora direktora Društva u 2012.godini izvršen je direktan otpis dela potraživanja od IC Energo Uganda, Uganda u iznosu od 47.397 hiljada dinara (detaljnije objašnjeno u Napomeni 9.15).

Detaljnije informacije o deponovanim sredstvima kod inostranih poslovnih banaka su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Banka</i>	<i>Valuta</i>	<i>Datum plasmana</i>	<i>Datum Dospeća</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
Banco Continental BBVA, Peru	soles	19.12.2012.	18.01.2013.	30.403
UKUPNO				30.403

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod inostranih poslovnih banaka. Sredstva su deponovana po osnovu garantovanja linije odobrene za avansne garancije, na period do povraćaja avansa za koji je od banke izdata garancija prema investitorima i sa kamatnom stopom od 0,8% na godišnjem nivou.

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekući računi (dinarski)	5.636	1.731
Tekući računi (devizni)	460.853	243.656
Dinarska blagajna	45	21
Devizna blagajna	6.157	1.305
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi		
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena		
Ostala novčana sredstva	213.562	3.323
UKUPNO	686.253	250.036

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Erste bank a.d. Novi Sad, Komercijalna banka a.d., Vojvođanska banka, Societe Generale Banka Srbija a.d. Beograd, Hypo Alpe Adria Bank a.d. Beograd, Banca Intesa a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, UniCredit bank Srbija a.d. Beograd, Alpha bank Srbija a.d. Beograd, Jubmes banka a.d. Beograd,) i
- na deviznim računima u inostranstvu:
  - u Kazahstanu (Kaspi banka, ATF banka, Nur banka)
  - u Peruu (Banco de Credito, Scotiabank, BBVA banco Continental, HSBC bank, Banco Santander, Banco Financiero)
  - u Ugandi (Barclays bank, Bank of Africa, Standard Chartered)

Ostala novčana sredstva u iznosu od 213.562 hiljade dinara odnose se na:

- 211.141 hiljada dinara - oročeni dinarski depoziti kod Erste banke:

<i>Banka</i>	<i>Valuta</i>	<i>Datum plasmana</i>	<i>Datum Dospeća</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
Erste bank a.d. Novi Sad – Ug.8800164457	RSD	20.12.2012.	10.01.2013.	160.654
Erste bank a.d. Novi Sad – Ug.8800165312	RSD	28.12.2012.	14.01.2013.	50.487
UKUPNO				211.141

- 2.421 hiljada dinara – novčana sredstva fonda solidarnosti

10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Porez na dodatu vrednost	1.673	375
Unapred plaćeni troškovi	68.653	53.781
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	11.205	5.958
Potraživanja za nefakturisani prihod	222.333	398.690
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza		
Ostala aktivna vremenska razgraničenja		
UKUPNO	303.864	458.804

U nastavku je data struktura najznačajnijih **unapred plaćenih troškova**:

- 10.909 hiljada dinara – unapred plaćeno osiguranje građevinskih radova na projektu Lot 1.1 Novi Sad
- 9.046 hiljada dinara – unapred plaćene advokatske usluge u arbitražnim procesima – projekat Z-0188 Chira Piura, Peru
- 8.567 hiljada dinara – unapred plaćene advokatske usluge u arbitražnim procesima – projekat Z-015 Zarumilla, Peru
- 8.538 hiljada dinara – unapred plaćeno osiguranje građevinskih radova na projektima u Ugandi.
- 14.984 hiljada dinara – unapred plaćene advokatske usluge u arbitražnim procesima – projekat Z-016 Chavimochic
- 5.330 hiljada dinara – unapred plaćene advokatske usluge u arbitražnim procesima – projekat Z-008 Huamachuco

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

U okviru **potraživanja za nefakturisani prihod** evidentirana su sledeća potraživanja:

- 23.934 hiljade dinara - potraživanja od Investitora na osnovu overenih predsituacija za izvršene radove u 2012. – Projekat Z-014 Yanacocha, Peru
- 173.205 hiljada dinara - potraživanja od Investitora na osnovu overenih predsituacija za izvršene radove 2012. – Projekat Z-019 Cochabamba - Chota, Peru
- 16.511 hiljada dinara - potraživanja od Investitora na osnovu overenih predsituacija za izvršene radove 2012. – Projekat Z-022 Colan, Peru
- 8.256 hiljada dinara - potraživanje od Investitora na osnovu overene predsituacije za izvršene radove u 2012. – Projekat Tisa

10.10. Promene na kapitalu

Red. br.	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 32,322)	Revalorizaci- ne rezerve (račun 330- 331)	Nerealizovani dobici po osnovu hartija od vrednosti (rn 332)	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (rn 333)	Neraspor. dobitak (rn 34)	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (rn 037,237)	Ukupno (kol.2+3+4+ 5+6+7+8- 9+10-11-12)	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Stanje na dan 01.01. prethodne godine 01.01.2011.	612184	17671			64313	63764	3531		456228			1217691	
2.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje												0	
3.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje												0	
4.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine 2011. (r.br.1+2-3)	612184	17671	0	0	64313	63764	3531	0	456228	0	0	1217691	0
5.	Ukupna povećanja u prethodnoj godini					4762	35210			395950			435922	
6.	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini		1397					1455		4796			7648	
7.	Stanje na dan 31.12. prethodne godine 2011. (r.br.4+5-6)	612184	16274	0	0	69075	98974	2076	0	847382	0	0	1645965	0
8.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje												0	
9.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje												0	
10.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine 2011. (r.br. 7+8-9)	612184	16274	0	0	69075	98974	2076	0	847382	0	0	1645965	0
11.	Ukupna povećanja u tekućoj godini						137885			315979			453864	
12.	Ukupna smanjenja u tekućoj godini		1041							23496			24537	
13.	Stanje na dan 31.12. tekuće godine 2011. (r.br.10+11-12)	612184	15233	0	0	69075	236859	2076	0	1139865	0	0	2075292	0

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	612.184	612.184
Ostali osnovni kapital	15.233	16.274
UKUPNO	627.417	628.458

Akcijski kapital čini 1.493.131 običnih akcija. Knjigovodstvena vrednost akcija iznosi 410,00 dinara .

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcijski kapital – obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečene mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcijski kapital se odnosi na akcije, koje su u skladu sa propisima o svojinskoj transformaciji besplatno ustupljene ili prodane sa popustom. Energoprojekt Holding poseduje 1.393.407 običnih akcija u iznosu od 571.296.870,00 dinara, o ostala lica sa 99.724 običnih akcija u iznosu od 40.886.840,00 dinara.

Ostali osnovni kapital u iznosu od 15.233 hiljada dinara nastao je preknjižavanjem izvora vanposlovnih sredstava.

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	67.967	67.967
Statutarne i druge rezerve	1.108	1.108
UKUPNO	69.075	69.075

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Odbora direktora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Revalorizacione rezerve	170.146	
Rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	66.713	98.974
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	2.076	2.076
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju		
UKUPNO	238.935	101.050

Revalorizacije rezerve u iznosu od 170.146 hiljada dinara odnose se na razliku između knjigovodstvene vrednosti osnovnog sredstva (55% zgrade Cruz del Sur, Lima) i fer vrednosti (procenjena vrednost) istog na dan prenosa na investicionu nekretninu u skladu sa odlukom Odbora direktora Društva i relevantnim odredbama MRS 16 i MRS 40. Na taj način isključen je efekat povećanja fer vrednosti iz bilansa uspeha Društva koja su nastala pre nego što je nekretnina postala investiciona. Procena vrednosti je izvršena od strane nezavisnog procenitelja PROVALUA S.A.A. – PROVSA, Peru koji ima priznate (ovlašćenje izdato od strane nadležne institucije u Peruu: Superintendencia de Banca, Seguros i AFP-Peru) i relevantne stručne kvalifikacije kao i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao (Napomena 10.3.).

10.14. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01.01.	847.382	456.228
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12	-23.496	
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		
Raspodela dobitka (dividende)		
Korekcija dobitka po osnovu izdvajanja u zakonske rezerve		4.761
Raspodela dobitka u statutarne rezerve		
Ostalo		35
Dobit tekuće godine	315.979	395.950
Stanje na dan 31. decembra	1.139.865	847.382

Na predlog Odbora direktora Društva Skupština Društva donela je odluku o raspodeli dobiti za 2011. godinu i to:

- 395.950 hiljada dinara u neraspoređenu dobit Društva.

10.15 Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	28.740	28.834
Ostala dugoročna rezervisanja	97.097	97.097
UKUPNO	125.837	125.931

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice “stare devizne štednje” koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje

na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoračila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast

realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

Ostala dugoročna rezervisanja u iznosu od 97.097 hiljada dinara u celosti se odnose na obavezu prema podizvodjaču po osnovu projekta Z-0163 „Navigation Lock“, Iraq. Iznos rezervacije utvrđen je po identičnoj metodologiji propisanoj od strane Vlade Iraka, na bazi koje je Društvo naplatilo svoje potraživanje na pomenutom projektu.

10.16 Dugoročni krediti

Dugoročni krediti su uzeti za nabavku opreme. Detaljnije informacije o dugoročnim kreditima su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Poverilac</i>	<i>Valuta</i>	<i>Preostali dug u valuti</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
Societe Generale Bank Ug.115/08	eur	294.696	33.512	tromesečno 22.04.2013	3m EURIBOR + 2,75%
Societe Generale Bank Ug. 133831	eur	375.000	42.644	tromesečno 22.12.2013	3m EURIBOR +4,5%
Societe Generale Bank Ug. 213057	eur	692.308	78.728	tromesečno 20.01.2015	3m EURIBOR+5,0%
Erste bank	eur	450.000	51.173	mesečno 27.03.2014.	2,5%
Alpha bank	rsd	230.000	230.000	mesečno 08.05.2014.	ref.kam.stopa na 2- ned.repo transakcije (uz sub.iznos kamate od 5%)
Atlas Copco	usd	164.228	14.153	mesečno 30.04.2014.	6,9%
Caterpillar Chile	usd	127.202	10.962	01.08.2013.	5.75%
UKUPNO			461.720		

U narednoj tabeli su prikazane obaveze po dugoročnim kreditima iskazane u dinarima, na dan 31.12.2012. godine, razdvojene na:

- obaveze do godinu dana (koje se iskazuju o okviru kratkoročnih obaveza) i
- na obaveze preko godinu dana (koje se iskazuju u okviru dugoročnih kredita).

<i>Poverilac</i>	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>Dugoročna obaveza</i>	<i>Kratkoročna obaveza</i>
Societe Generale Bank Ug.115/08		33.512
Societe Generale Bank Ug. 133831		42.644
Societe Generale Bank Ug. 213057	43.738	34.990
Erste bank	11.809	39.364
Alpha bank	88.462	141.538
Atlas Copco	3.538	10.615
Caterpillar Chile		10.962
UKUPNO	147.547	313.625

10.17 Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital		
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	707.266	643.889
Obaveze prema ostalim povezanim pravnim licima		
Obaveze prema ostalim pravnim licima	166.754	156.478
Obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga	59.001	21.734
Ostale dugoročne obaveze	616.346	
UKUPNO	1.549.367	822.101

U sledećoj tabeli prikazana je obaveza prema matičnom pravnom licu EP Holding a.d.

<i>Poverilac</i>	<i>Valuta</i>	<i>Preostali dug u valuti</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
Energoprojekt Holding	EUR	5.927.880	674.108	jednokratno, do 31.12.2014.	4,5%

Obaveza za kamatu po osnovu dugoročnog kredita odobrenog od strane EP Holding a.d. na dan 31.12.2012.godine iznosi 33.158 hiljada dinara.

Dugoročne obaveze prema ostalim pravnim licima odnose se na obaveze prema kooperantima iz bivših Republika SFRJ angažovanih na projektu HE Banieya II, Gvineja. Imajući u vidu da proces sukcesije bivših Republika SFRJ nije završen, a rukovodeći se načelom opreznosti, stav rukovodstva Društva je da u ovom momentu nisu stvoreni uslovi za otpis pomenutih obaveza.

Detaljnije informacije o obavezama po osnovu **finansijskog lizinga** su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Poverilac</i>	<i>Val</i>	<i>Ostatak obaveze u valuti</i>	<i>Ostatak obaveze u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
<i>Obaveze po osnovu lizinga u zemlji</i>					
S-leasing	EUR	195.556	22.238	mesečno 01.12.2015.	6m EURIBOR +4,25%
<i>Ukupno u zemlji</i>			22.238		
<i>Obaveze po osnovu lizinga u inostranstvu</i>					
HSBC bank leasing, Peru	USD	1.045.949	90.136	mesečno 01.07.2014.	7%
Banco Financiero, Peru	USD	86.204	7.429	mesečno 11.10.2013.	7.50%
Leasing Peru S.A.	USD	269.928	23.261	mesečno 15.01.2015.	5.95%
Banco Santander, Peru	USD	180.520	15.557	mesečno 01.08.2014.	5.95%
<i>Ukupno u inostranstvu</i>			136.383		
UKUPNO			158.621		

Ostale dugoročne obaveze u iznosu od 616.346 hiljade dinara u celosti se odnose na deo ukupne obaveze za primljeni avans na Projektu Tunel Šarani sa dospećem od 01.01.2014. u skladu sa usvojenom dinamikom radova i vraćanja avansa na projektu.

10.18 Kratkoročne finansijske obaveze

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	26.711	128.282
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	13.500	13.500
Kratkoročni krediti u zemlji	35.411	553.428
Kratkoročni krediti u inostranstvu	472.910	455.467
Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine (Napomena 10.17)	313.625	183.026
Deo ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine (Napomena 10.18)	99.620	36.366
Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze – po viza računima		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	7.584	
UKUPNO	969.361	1.370.069

Detaljnije informacije o obavezama po **kratkoročnim kreditima** su prikazane u narednoj tabeli.

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Val</i>	<i>Ostatak obaveze u valuti</i>	<i>Ostatak obaveze u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>					
EP Hidroinjering	RSD	13.500.000	13.500	jednokratno 31.05.2013.	bez kamate
Societe Generale Bank	EUR	311.390	35.411	jednokratno 31.07.2013.	3m EURIBOR + 4,0%
<i>Ukupno u zemlji</i>			48.911		
<i>Kratkoročni krediti u inostranstvu</i>					
Standard Chartered Bank	USD	3.303.634	284.695	jednokratno 07.02.2013	9%
Standard Chartered Bank	USD	29.278	2.523	jednokratno 30.06.2013.	9%
Standard Chartered Bank - overdraft	USD	1.517.808	130.799	jednokratno 07.02.2013.	9%
Bank of Africa – overdraft	USD	9.776	843	jednokratno	
Scotia bank, Peru	SOL	1.600.000	54.050	jednokratno 04.01.2013.	6.48%
<i>Ukupno u inostranstvu</i>			472.910		
UKUPNO			521.821		

Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine je objašnjen u Napomeni broj 10.17

10.19 Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	1.438.485	1.082.727
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	34.023	186.579
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	27.548	15.000
Dobavljači u zemlji	321.117	477.700
Dobavljači u inostranstvu	552.685	389.353
Ostale obaveze iz poslovanja	2.847	21.442
Obaveze iz specifičnih poslova		
UKUPNO	2.376.705	2.172.802

U nastavku je data struktura najznačajnijih iznosa primljenih avansa od investitora po projektima:

- 524.685 hiljada dinara –Projekat Z-023 Pericos, Peru
- 358.976 hiljada dinara –Projekat Z-019 Cochabamba Chota, Peru
- 173.914 hiljade dinara –Projekat Tunel Šarani, R. Srbija
- 115.613 hiljada dinara –Projekat Z-021 Šest ulica-Kampala, Uganda
- 105.105 hiljada dinara –Projekat Lot 1.1. Novi Sad, R. Srbija
- 53.997 hiljada dinara –Projekat Z-020 Tri ulice-Kampala, Uganda
- 22.176 hiljada dinara –Projekat Tisa, R. Srbija

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 15 do 45 dana.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.20. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura ostalih kratkoročnih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	159.617	183.119
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	5.708	24.003
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	510	510
Obaveze prema zaposlenima	6.526	5.787
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora		
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru		
Ostale obaveze	1.040	501
UKUPNO	173.401	213.920

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze prema Sindikalnoj organizaciji Društva.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.21 Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	116.149	569
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	102.578	456.085
Svega	218.727	456.654
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi	86.087	148.703
Obračunati prihodi budućeg perioda		31.360
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Razgraničene obaveze za PDV	1.442	1.549
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		
Svega	87.529	181.612
UKUPNO	306.256	638.266

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

U okviru **ostalih obaveza za poreze, doprinose i druge dažbine** na obavezu za porez na dodatu vrednost u Peruu (IGV) odnosi se 95.144 hiljade dinara. Pomenuta obaveza izmirena je u zakonskom roku, početkom naredne godine.

Najznačajniji iznosi **unapred obračunatih troškova**:

- 44.398 hiljada dinara ukalkulisani troškovi kamata na dugoročne obaveze prema ostalim pravnim licima (Napomena 10.18)
- 27.917 hiljada dinara – ukalkulisani troškovi podizvođačkih usluga na osnovu situacija ispostavljenih u januaru naredne godine za period 2012.- Projekti u Ugandi
- 6.058 hiljada dinara – ukalkulisani troškovi osiguranja radova na projektu Z-019 Cochabamba Chota, Peru
- 2.740 hiljada dinara – ukalkulisani troškovi obračunatih a neisplaćenih naknada zarada u 2012. Godini na projektu Z-0188 Chira Piura III, Peru.

10.22 Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Odložena poreska sredstva		5.937
Odložene poreske obaveze	35.469	
Neto poreska sredstva/obaveze	35.469	5.937

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija

(shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje odloženih poreskih sredstava (obaveza) na kraju prethodne godine	5.937	2.688
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	-35.469	5.937
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	-17.910	3.249

Odloženi poreski rashod perioda je priznat na teret rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza i to 17.910 hiljada dinara u 2012.oj godini i 23.496 hiljada dinara na teret neraspoređene dobiti ranijih godina po osnovu izvršene korekcije obračuna poreskih sredstava/obaveza prethodnog perioda.

Odložena poreska sredstva, odnosno iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima, u Društvu mogu da se formiraju prvenstveno po osnovu:

- neiskorišćenih poreskih gubitaka prenetih na naredni period,
- rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19; i

- neiskorišćenih poreskih kredita (za ulaganja u osnovna sredstva) prenetih na naredni period.

Odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih poreskih kredita (za ulaganja u osnovna sredstva) nisu iskazana u finansijskim izveštajima Društva. Kao osnovni razlog za objašnjenje navedene konstatacije može se navesti visoki iznos neiskorišćenih poreskih kredita po navedenom osnovu u odnosu na izvesnost po pitanju buduće ostvarive dobiti Društva, na bazi kojih bi Društvo moglo da iskoristi odložena poreska sredstva za umanjenje obaveze za porez na dobit.

Inače, u obrascu PK 1, pod nazivom „Poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva“, Društvo je u 2012. godini prikazalo iznos od 125.883 hiljada RSD (u 2011. godini 128.520 hiljada RSD), kao neiskorišćeni deo poreskog kredita Društva, koji se kao potencijal prenosi na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda.

Godina nastanka poreskog kredita, kao i godina kada ističe mogućnost da Društvo koristi poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva, prikazana je u narednoj tabeli.

<i>Godina nastanka poreskog kredita</i>	<i>Godina isteka poreskog kredita</i>	<i>Neiskorišćeni deo poreskog kredita u 000 RSD</i>
2003.	2013.	0
2004.	2014.	1.242
2005.	2015.	1.722
2006.	2016.	12.925
2007.	2017.	0
2008.	2018.	88.314
2009.	2019.	12.666
2010.	2020.	9.014
2011.	2021.	0
2012.	2022.	0
UKUPNO		125.883

10.23 Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa kupcima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine i tom prilikom nije bilo značajnih osporenih iznosa od strane kupaca.

Izvodi otvorenih stavki nisu slati po osnovu tuženih potraživanja, a koja iznose 639 hiljada dinara (Media Max d.o.o., „Internacional CG“ – Hotel Intercontinental Beograd).

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa dobavljačima sa stanjem na dan 31.12.2012. godine.

Struktura najznačajnijih osporenih iznosa je prikazana u narednoj tabeli.

<i>Dobavljači koji su poslali Izvod otvorenih stavki</i>	<i>Osporen iznos u 000 dinara</i>
Inter Kop	2.412
Dunav Grupa Agregati	-2.541
Valjevo put a.d. u restrukturiranju	76
Ukupno	-53

U vezi navedenih neslaganja Društvo raspolaže sledećim informacijama:

- 2.412 hiljada dinara – u poslovnim knjigama Društva evidentirana je veća obaveza: dobavljač je u poslovnim knjigama privremenu situaciju za novembar i decembar 2012.godine ispostavljenju Društvu evidentirao u januaru 2013.godine
- -2.541 hiljade dinara – u poslovnim knjigama Društva evidentiran je manji saldo neopravdanog datog avansa dobavljaču u odnosu na iznos koji je naznačen na IOS-u dobavljača
- 76 hiljada dinara –u poslovnim knjigama Društva ne postoji obaveza prema dobavljaču, niti su Društvu dostavljeni računi kojima se dokazuje iznos potraživanja naznačen u IOS-u dobavljača.

10.24 Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivnu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>
	<i>2012.</i>
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>	
Primljena jemstva	3.418.326
Svega	3.418.326
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>	
Date garancije	6.102.158
Data jemstva	2.145.049
Svega	8.247.207
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>	
Date menice	13.642
Svega	13.642
UKUPNO	11.679.175

U nastavku je dat analitički pregled vanbilansne aktive i pasive.

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Poverilac</i>	<i>Podaci o glavnom dugu</i>	<i>Dospeće date menice</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos u valuti</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.01.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	28.02.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.03.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.04.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.05.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.06.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.07.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.08.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.09.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.10.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.11.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.12.2013.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.01.2014.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	28.02.2014.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	31.03.2014.	Eur	7,497.60	853
Atlas Copco Customer Finance AB 105 23 Stockholm, Sweden	Ugovor 205203/16.03.2012. EUR 211.697,00	30.04.2014.	Eur	7,497.60	853
UKUPNO DATE MENICE					13,642

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Vrsta garancije</i>	<i>Projekat</i>	<i>Zemlja</i>	<i>dospeće</i>	<i>kamata/ provizija</i>	<i>val</i>	<i>iznos u valuti</i>	<i>iznos u 000 RSD</i>
Societe generale banka	Garancija za urednu otplatu kredita EUR 2.210.221,00	N.Sad Lot 1.1, Kazahstan, Uganda	SRB, KZ, UG	22.04.2013.	1.20% p.a.	Eur	294,696.00	33,512
Societe generale banka	Garancija za garantni depozit	Novi Sad Lot 1.1.	Srbija	28.08.2014.	1.20% p.a.	Rsd	393,704,133.51	393,704
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Nasip reka Tisa	Srbija	31.03.2013.	1.20% p.a.	Rsd	67,066,715.57	67,067
Societe generale banka	Garancija za avans u gotovini	Nasip reka Tisa	Srbija	31.03.2013.	1.20% p.a.	Rsd	36,891,882.22	36,892
Jubmes banka	Garanc. za otklanjanje nedostataka u garantnom periodu	Mirijeovski bulevar	Srbija	30.11.2013.	1.00% p.a.	Rsd	74,370,029.53	74,370
Societe generale banka	Avansna gar.(specijalni avans) br.L/G 10594/12	Novi Sad Lot 1.1.	Srbija	23.02.2013.	1.20% p.a.	Rsd	150,000,000.00	150,000
Erste banka	Garancija za avans u gotovini	Tunel Šarani	Srbija	14.10.2015.	1.00% p.a.	Eur	8,364,000.00	951,140
Erste banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Tunel Šarani	Srbija	14.10.2015.	1.00% p.a.	Eur	4,100,000.00	466,245
Societe generale banka	Kontragarancija HSBC (akreditiv za Peru)	Filijala Peru	Peru	30.01.2013.	1.40% p.a.	Usd	4,500,000.00	387,793
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla, finalna likvidacija	Chira Piura III Z-0188	Peru	05.06.2013.	0.80% p.a.	Soles	30,000.00	1,013
Scotiabank	Ispunjenje ugovora	Filijala Peru	Peru	21.11.2013.	0.80% p.a.	Soles	34,423.27	1,163
Scotiabank	Garancija za ozbiljnost ponude	Filijala Peru	Peru	08.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	408,160.00	13,788
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla u ime Hidroinzenjeringa	Filijala Peru	Peru	17.05.2013.	0.80% p.a.	Soles	1,118,148.94	37,773
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla u ime Hidroinzenjeringa	Filijala Peru	Peru	18.10.2013.	0.80% p.a.	Soles	430,840.94	14,554
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	05.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	4,894,265.46	165,335
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	06.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	67,853.33	2,292
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	06.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	393,608.15	13,297
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Chavimochic Z-016	Peru	07.04.2013.	0.80% p.a.	Soles	5,381,503.58	181,795
Scotiabank/BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla, adicionali 01-17	Chavimochic Z-016	Peru	07.04.-21.04.13.	0.80% p.a.	Soles	852,626.29	28,803
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla Z-015	Peru	01.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	5,680,120.25	191,882
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla Z-015	Peru	01.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	663,614.43	22,418
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla Z-015	Peru	01.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	169,580.61	5,729
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	06.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	200,000.00	6,756
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	01.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	300,000.00	10,134
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	23.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	163,445.62	5,521
Santander	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	23.02.2013.	1.00% p.a.	Soles	5,000,000.00	168,907
BBVA Continental	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	23.02.2013.	0.80% p.a.	Soles	9,000,000.00	304,032
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	17.01.2014.	0.80% p.a.	Soles	12,432,569.47	419,989
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla, adicional 04 i 05	Cochabamba-Chota Z-019	Peru	17.01.2014.	0.80% p.a.	Soles	209,440.64	7,075
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini	Colan Z-022	Peru	17.01.2013.	0.80% p.a.	Soles	1,630,104.99	55,067
Scotiabank	Garancija za avans za materijale	Colan Z-022	Peru	10.03.2013.	0.80% p.a.	Soles	1,601,289.23	54,094
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Colan Z-022	Peru	30.06.2013.	0.80% p.a.	Soles	815,052.50	27,534
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini	Pericos Z-023	Peru	14.03.2013.	0.80% p.a.	Soles	9,000,000.00	304,032
HSBC banka	Garancija za avans u gotovini	Pericos Z-023	Peru	14.03.2013.	0.95% p.a.	Soles	9,327,507.31	315,096
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Pericos Z-023	Peru	07.12.2013.	0.80% p.a.	Soles	9,163,753.70	309,564
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	26.01.2013.	1.20% p.a.	Usd	4,660,947.14	401,663
Standard Chartered Bank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	15.04.2013.	2.00% p.a.	Usd	1,200,000.00	103,412
Standard Chartered Bank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Kaw.-Kafu Z-017/Kamp. streets Z-020	Uganda	14.10.2013.	2.00% p.a.	Ugx	500,000,000.00	16,042
Standard Chartered Bank	Garancija za dobro izvršenje posla	Kampala 3 ulice Z-020	Uganda	11.02.2014.	2.00% p.a.	Ugx	1,862,332,497.00	59,751
Standard Chartered Bank	Garancija za avans u gotovini	Kampala 3 ulice Z-020	Uganda	31.12.2012.	2.00% p.a.	Ugx	3,724,664,994.00	119,503
Standard Chartered Bank	Garancija za dobro izvršenje posla	Kampala 6 ulica Z-021	Uganda	24.09.2014.	2.00% p.a.	Ugx	1,801,718,294.00	57,807
Standard Chartered Bank	Garancija za avans u gotovini	Kampala 6 ulica Z-021	Uganda	27.09.2013.	2.00% p.a.	Ugx	3,603,436,588.00	115,613
UKUPNO DATE GARANCIJE								6,102,158

Kurs 31.12.2012.
 EUR / RSD 113.7183
 USD / RSD 86.1763
 SOG / RSD 857.814
 UGX / RSD 0.0321
 EUR / USD 1.3196

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Vrsta obaveze</i>	<i>Datum odobr</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos u orig.valuti</i>	<i>Iznos u RSD</i>	<i>Dospeće</i>	<i>Obezbedjenje - Primljena jemstva</i>	<i>saldo u 000 RSD</i>
Societe Generale banka	Garancija za urednu otplatu kredita EUR 2.210.221,00	2008	EUR	2,210,221.00	251,342,574.74	22.04.2013.	jemstvo EP HO i EP VG	33,512
Societe Generale banka	Garancija za garantni depozit - Novi Sad lot 1.1.	2010	RSD	393,704,133.51	393,704,133.51	28.08.2014.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	393,704
Societe Generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Tisu	2011	RSD	67,066,715.57	67,066,715.57	31.03.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	67,067
Societe Generale banka	Garancija za avans u gotovini - Tisu	2011	RSD	36,891,882.22	36,891,882.22	31.03.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	36,892
Jubmes banka	Garancija za otkl. nedost. u garant. periodu - Mirijeovski bul.	2011	RSD	74,370,029.53	74,370,029.53	30.11.2013.	jemstvo EP HO, EP OP	74,370
Societe Generale banka	Garancija za avans u gotovini - Novi Sad Lot 1.1.	2012	RSD	150,000,000.00	150,000,000.00	23.02.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	150,000
Erste banka	Garancija za avans u gotovini - Tunel Šarani	2012	EUR	8,364,000.00	951,139,861.20	14.10.2015.	jemstvo EP HO	951,140
Erste banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Tunel Šarani	2012	EUR	4,100,000.00	466,245,030.00	14.10.2015.	jemstvo EP HO	466,245
Societe Generale banka	Kontragarancija HSBC (akreditiv za Peru) Chavimochic	2009	USD	4,500,000.00	387,793,350.00	31.07.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	387,793
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Kawempe-Kafu Z-017	2010	USD	4,660,947.14	401,663,179.02	26.01.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP OP	401,663
Societe Generale banka	Nabavka asfaltne baze za Ugandu	2009	EUR	1,500,000.00	170,577,450.00	22.12.2013.	jemstvo EP HO, EP VG	42,644
Societe Generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2010	EUR	1,000,000.00	113,718,300.00	20.01.2015.	jemstvo EP HO	78,728
Societe Generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2010	EUR	311,390.00	35,410,741.44	31.07.2013.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	35,411
Erste banka	Dugorocni kredit sa subvencionisanom kamatnom stopom	2012	EUR	450,000.00	51,173,235.00	27.03.2014.	jemstvo EP HO	51,173
Alpha banka	Srednjoročni kredit sa subvencionisanom kamatnom stopom	2012	RSD	230,000,000.00	230,000,000.00	08.05.2014.	jemstvo EP HO, EP OP	230,000
S-Leasing	Nabavka vozila za projekat Tunel Šarani	2012	EUR	158,137.68	17,983,148.14	01.12.2015.	jemstvo EP HO	17,983
UKUPNO PRIMLJENA JEMSTVA								3,418,326

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Glavni dužnik</i>	<i>Podaci o glavnom dugu</i>	<i>Datum i broj ugovora o jemstvu /datum odobrenja/</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos neizmirene obaveze u valuti od strane glavnog dužnika na dan 31.12.2012.</i>	<i>Iznos neizmirene obaveze u 000 RSD od strane glavnog dužnika na dan 31.12.2012.</i>
<i>Energoprojekt Oprema ad</i>					<i>776,963</i>
Energoprojekt Oprema ad	Okvirna linija za izdavanje garancija, akreditiva i pisma o namerama, Eur 6.000.000, Raiffeisen banka, vaznost do 30.04.2015.	Ugovor o jemstvu br. 5897 od 26.05.2011.	Eur	1,215,889.31	138,269
Energoprojekt Oprema ad	Ugovor o visenamenskoj revolving liniji broj R 0119/10 od 19.01.2010.godine, Eur 5.000.000, Unicredit banka, vaznost do 01.07.2013.	19.01.2010.	Eur	5,616,457.15	638,694
<i>Energoprojekt Visokogradnja ad</i>					<i>1,076,508</i>
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 2.000.000, vaznost do 31.07.2013.	19.08.2011.	Eur	1,500,000.00	170,577
Energoprojekt Visokogradnja ad	Garancija za uredno pl.obaveza, Societe Generale banka, EUR 2.289.779, vaznost do 15.02.2013.	Ugovor o jemstvu br.3984/08 od 12.08.2008.	Eur	152,651.00	17,359
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 2.000.000, vaznost do 02.04.2014.	02.10.2012.	Eur	2,000,000.00	227,437
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 1.900.000, vaznost do 31.07.2013.	22.12.2011.	Eur	1,900,000.00	216,065
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 1.000.000, vaznost do 31.07.2013.	26.04.2012.	Eur	1,000,000.00	113,718
Energoprojekt Visokogradnja ad	Garancija za garantni period, Unicredit banka, Eur 1.205.846,13, vaznost do 30.09.2013.	01.10.2012.	Eur	913,796.70	103,915
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit, Unicredit banka, Eur 1.000.000, datum odobrenja 25.10.2012., vaznost do 25.10.2013.	25.10.2012.	Eur	1,000,000.00	113,718
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit, Unicredit banka, Eur 1.000.000, datum odobrenja 25.10.2012., vaznost do 17.12.2013.	25.10.2012.	Eur	1,000,000.00	113,718
<i>Energoprojekt Holding ad</i>					<i>291,578</i>
Energoprojekt Holding ad	Ugovor o dugoročnom kreditu broj 21437, datum odobrenja 29.12.2010., datum dospeca 31.12.2014.	Ugovor o jemstvu br. 21437/1 od 29.12.2010.	Eur	2,564,040.49	291,578
UKUPNO DATA JEMSTVA					2,145,049

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

U sledećoj tabeli je prikazana hipoteka upisana na teret Društva

<i>Nepokretnost</i>	<i>m²</i>	<i>Knjigovod. vrednost u USD</i>	<i>Knjigovod. vrednost u 000 RSD</i>	<i>Procenjena vrednost u USD</i>	<i>Procenjena vrednost u 000 RSD</i>
Zemljište i objekti - Kamp Primavera, Sullana, Peru	97.239,47	868.730	74.864	3.665.441	315.874
Poslovni prostor 16.-18. sprat, Lima, Peru	427,73	199.793	17.217	789.515	68.037
Zgrada Cruz Del Sur, Lima, Peru	3.229,84	4.459.670	384.318	5.835.278	502.863
Ukupno		5.528.193	476.399	10.290.234	886.774
Hipoteka 94,2%				9.693.778	

Za potrebe obezbeđenja kreditne linije odobrene od strane Scotiabank Peru upisana je hipoteka na imovini Društva u iznosu od usd 9.693.778 što predstavlja 94.2% ukupno procenjene vrednosti imovine koja je predmet hipoteke. Procena vrednosti izvršena je od strane procenitelja Provalua S.A.A. -Provs., ovlašćenog od strane nadležne institucije u Peruu – Superintendencia de Banca, Seguros y AFP .

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana.

U sledeće dve tabele je prikazana struktura obaveza i potraživanja sa povezanim pravnim licima kao i prihodi i rashodi nastali iz internih dužničko poverilačkih odnosa.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje (EP Visokogradnja, EP Oprema)		216
Drugi poslovni prihodi (EP Holding, EP Oprema)	4.014	4.063
Finansijski prihodi (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Garant, EP Hidroinženjering)	11.242	
Ostali prihodi (EP Garant, EP Holding)		2.500
Svega	15.256	6.779
<i>Rashodi</i>		
Troškovi materijala (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata)	4.842	5.180
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (EP Holding)	708	
Troškovi proizvodnih usluga (EP Oprema, EP Visokogradnja, EP Energodata)	3.820	6.020
Nematerijalni troškovi (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata, EP Garant)	116.443	107.346
Finansijski rashodi (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Garant)	115.082	
Ostali troškovi (EP Holding)	127	355
Svega	241.022	118.901

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Potraživanja</i>		
Energoprojekt Holding		806
Energoprojekt Garant		
Energoprojekt Visokogradnja		106.885
Energoprojekt Oprema	777	783
Energoprojekt Hidroinženjering	6.197	5.815
Energoprojekt Energodata	105	
Svega	7.079	114.289

<i>Obaveze</i>		
Energoprojekt Holding	744.624	952.445
Energoprojekt Visokogradnja	11.075	1.990
Energoprojekt Oprema	141	141
Energoprojekt Garant	21.688	11.027
Energoprojekt Hidroinženjering	13.587	13.587
Energoprojekt Energodata	1.202	806
Svega	792.317	979.996

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica potiču uglavnom iz transakcija prodaje usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu.

Obaveza prema matičnom pravnom licu EP Holding a.d. po osnovu dugoročnog kredita detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.17.

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2012. godine, su uključene i vrednosti zateznih kamata .

1) EP NISKOGRADNJA TUŽENA STRANA

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u valuti</i>
Dunav osiguranje	Regresna tužba za naknadu štete	2.500.000 RSD
Aleksandar Babić i dr. (6 tužilaca)	Isplata bonusa	40.906,00 €
Marko Martinoli i Activ East Investment	Isplata vrednosti običnih akcija	2.163.930 RSD
Marko Martinoli	Utvrđivanje cene akcija	U zavisnosti od nalaza veštaka
Gordana i Veselin Medenica	Naknada štete – povreda na radu	3.200.000 RSD
Milko Tadić	Poništaj rešenja o otkazu ugovora o radu	0
Bosna putevi, Sarajevo	Dug, put u Jemenu	17.604.299,00 USD
GP Rad u stečaju	Dug, Irak	2.250.188.60 USD
Vladimir Marinković	Prekovremeni sati, Peru	5.552,84 USD
Danica Mutapović	Bonusi, Peru	11.416,43 USD
Dragan Nešković i dr.	Bonusi, Peru	62.574,37 USD
RF PIO , Beograd	Naknada štete	419.600 RSD
RZZO, Beograd	Naknada štete	468.345 RSD
Aleksić Mirjana	Naknada štete	500.000 RSD
Intermost d.o.o. u stečaju	Isplata materijala	189.827.985 RSD 3.040.767 RSD
UKUPNO		202.120.627 RSD 19.934.031,24 USD 40.906,00 €

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Tužilac</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	5	4	9
Pravno lice	3	3	6
UKUPNO	8	7	15
<i>Visina potencijalne obaveze u valuti</i>			
Fizičko lice	2.163.930 RSD 5.552,84 USD 40.906 €	3.700.000 RSD 73.990,80 USD	5.863.930 RSD 79.543,64 USD 40.906,00 €
Pravno lice	192.868.752 RSD 19.854.487,60 USD	3.387.945 RSD	196.256.697 RSD 19.854.487,60 USD
UKUPNO	195.032.682 RSD 19.860.040,44 USD 40.906 €	7.087.945 RSD 73.990,80 USD	202.120.627 RSD 19.934.031,24 USD 40.906,00 €

2) EP NISKOGRADNJA TUŽILAC

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u valuti</i>
Media Max d.o.o	Dug	456.541 RSD
Intermost a.d. u stečaju	Dug	378.685.160 RSD
UniCredit bank a.d., Mostar (pravni sledbenik Privredne banke Sarajevo)	Dug, garancije za uredno vraćanje avansa	7.000.000,00 KM
UniCredit bank a.d., Mostar	Dug, garancije za dobro izvršenje posla	3.500.000,00 KM
UniCredit bank a.d., Mostar	Dug, garancije za uredno vraćanje avansa	4.000.000,00 KM
JIK Banka a.d. u stečaju	Utvrđivanje potraživanja	218.000,00 USD
Jugobanka a.d. , Filijala u Njujorku	Prijava potraživanja	455.877,88 USD 12.060.320 RSD
Beogradska banka a.d., Filijala u Njujorku	Prijava potraživanja	4.546,10 USD 16.278.517 RSD
UKUPNO		407.480.538 RSD 678.423,98 USD 14.500.000,00 KM

<i>Tuženo lice</i>	<i>Prvostepeni postupak</i>	<i>Drugostepeni postupak</i>	<i>Ukupno</i>
<i>Broj sporova</i>			
Pravno lice	7	1	8
UKUPNO	7	1	8
<i>Visina potencijalne obaveze u valuti</i>			
Pravno lice	407.023.997 RSD 678.423,98 USD 14.500.000 KM	456.541 RSD	407.480.538 RSD 678.423,98 USD 14.500.000 KM
UKUPNO	407.023.997 RSD 678.423,98 USD 14.500.000 KM	456.541 RSD	407.480.538 RSD 678.423,98 USD 14.500.000,00 KM

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac.

Potencijalna **sredstva po osnovu sudskih sporova** se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva .

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
25.02.2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Trifunović

Direktor

[Signature]

U Beogradu,
25.02.2013. godine

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10
11000 Belgrade
Republic of Serbia
Tel: +381 11 3281 399
Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

II GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA ZA 2012.GODINU

<p>1) <i>Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Društva, a naročito finansijsko stanje u kome se Društvo nalazi i podaci važni za procenu stanja imovine Društva</i></p>	<p align="center"><u>Analiza poslovanja u 000 rsd</u></p> <table border="0"> <tr> <td>Ukupan prihod</td> <td align="right">6.621.854</td> </tr> <tr> <td>Ukupan rashod</td> <td align="right">6.270.936</td> </tr> <tr> <td>Bruto dobit</td> <td align="right">350.918</td> </tr> <tr> <td>Prihodi od delatnosti</td> <td align="right">5.879.958</td> </tr> <tr> <td>Prihodi od prodaje roba</td> <td align="right">338</td> </tr> <tr> <td>Prihodi od prodaje pro. i usluga</td> <td align="right">384</td> </tr> </table> <p align="center"><u>Pokazatelji poslovanja:</u></p> <table border="0"> <tr> <td>Ekonomičnost poslovanja</td> <td align="right">112.01%</td> </tr> <tr> <td>Rentabilnost poslovanja</td> <td align="right">4.77%</td> </tr> <tr> <td>Likvidnost poslovanja</td> <td align="right">1.02%</td> </tr> <tr> <td>Prinos na ukupni kapital</td> <td align="right">25.83%</td> </tr> <tr> <td>Neto prinos na sopstveni kapital</td> <td align="right">15.23%</td> </tr> <tr> <td>Poslovni neto dobitak</td> <td align="right">5.21%</td> </tr> <tr> <td>Stepen zaduženosti</td> <td align="right">72.80%</td> </tr> <tr> <td>Likvidnost I stepena</td> <td align="right">17.94%</td> </tr> <tr> <td>Likvidnost II stepena</td> <td align="right">129.00%</td> </tr> <tr> <td>Neto obrtni kapital u 000</td> <td align="right">1.788.479</td> </tr> <tr> <td>Dobitak po akciji</td> <td align="right">0.38%</td> </tr> </table> <p>Vrednost osnovnog kapitala: Rsd 612.183.710,00 Broj izdatih akcija: 1.493.131 akcija</p>	Ukupan prihod	6.621.854	Ukupan rashod	6.270.936	Bruto dobit	350.918	Prihodi od delatnosti	5.879.958	Prihodi od prodaje roba	338	Prihodi od prodaje pro. i usluga	384	Ekonomičnost poslovanja	112.01%	Rentabilnost poslovanja	4.77%	Likvidnost poslovanja	1.02%	Prinos na ukupni kapital	25.83%	Neto prinos na sopstveni kapital	15.23%	Poslovni neto dobitak	5.21%	Stepen zaduženosti	72.80%	Likvidnost I stepena	17.94%	Likvidnost II stepena	129.00%	Neto obrtni kapital u 000	1.788.479	Dobitak po akciji	0.38%
Ukupan prihod	6.621.854																																		
Ukupan rashod	6.270.936																																		
Bruto dobit	350.918																																		
Prihodi od delatnosti	5.879.958																																		
Prihodi od prodaje roba	338																																		
Prihodi od prodaje pro. i usluga	384																																		
Ekonomičnost poslovanja	112.01%																																		
Rentabilnost poslovanja	4.77%																																		
Likvidnost poslovanja	1.02%																																		
Prinos na ukupni kapital	25.83%																																		
Neto prinos na sopstveni kapital	15.23%																																		
Poslovni neto dobitak	5.21%																																		
Stepen zaduženosti	72.80%																																		
Likvidnost I stepena	17.94%																																		
Likvidnost II stepena	129.00%																																		
Neto obrtni kapital u 000	1.788.479																																		
Dobitak po akciji	0.38%																																		
<p>2) <i>Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo</i></p>	<p>Aktivnost preduzeća usmerena je na povećanje konkurentnosti i obima proizvodnje u zemlji i inostranstvu, unapređenje efikasnosti realizacije projekata, racionalizacija poslovanja, unapređenje ljudskih resursa, modernizacija tehnologije rada, strateško povezivanje sa drugim kompanijama i institucijama, učešće u koncesionim poslovima. Zemlje u kojima je preduzeće trenutno prisutno su: Srbija, Uganda i Peru. Zemlje u kojima preduzeće ima predstavništva i filijale su: Zambija, Rusija i Kazahstan. Nastup na ino tržištu je i dalje otežan zbog nedovoljnog garancijskog i kreditnog potencijala, kao i sve izraženije konkurencije. U zemlji je prisutan trend rasta stranih građevinskih firmi koje izvode radove po niskim cenama, uz kratke rokove.</p>																																		
<p>3) <i>Svi važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon protoka poslovne godine za koju se izveštaj priprema</i></p>	<p>Od dana bilansiranja do dana objavljivanja predmetnog izveštaja nije bilo značajnijih poslovnih događaja koji bi imali uticaja na verodostojnost godišnjih finansijskih izveštaja. U decembru 2012. godine donet je Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama Energoprojekt Niskogradnja a.d. Poslovne vesti o bitnim događajima objavljuju se na web sajtu Energoprojekt Niskogradnja a.d. (http://www.energoprojekt-ng.rs/)</p>																																		
<p>4) <i>Svi značajniji poslovi sa povezanim licima</i></p>	<p>U Srbiji: Izvodjenje radova na izgradnji nasipa na levoj obali Tise, Izgradnja autoputa Bgd-N.Sad Lot 1.1, Izgradnja tunela Straževica, Izgradnja tunela Šarani - Koridor 11;</p> <p>U Peruu: Izvodjenje radova na rehabilitaciji puta Cochabamba-Chota, Rekonstrukcija kanala za</p>																																		

	<p>navodnjavanje Kolan i Rehabilitacija puta Pericos-San Ignacio;</p> <p>U Ugandi: Asfaltiranje puta Kawempe-Kafu , Rekonstrukcija tri saobraćajnice u gradu Kampala, Rekonstrukcija šest saobraćajnica u gradu Kampala.</p>
5) <i>Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja</i>	<p>Razvoj preduzeća je usmeren na kontinuirano unapređenje baznih tehnologija, upravljanja projektima, kadrovima, sistema menadžmenta kvalitetom kod domaćeg i inostranog sertifikovanog tela.</p>

III PODACI O STEČENIM SOPSTVENIM AKCIJAMA*	
Razlozi sticanja sopstvenih akcija	
Broj i nominalna vrednost stečenih sopstvenih akcija	
Imena lica od kojih su akcije stečene	
Iznos koji je Društvo isplatilo po osnovu sticanja sopstvenih akcija, odn. naznaka da su akcije stečene bez naknade	
Broj sopstvenih akcija koje društvo poseduje u trenutku izrade godišnjeg izveštaja	

*Podaci se popunjavaju ukoliko je Društvo u međuvremenu od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja steklo sopstvene akcije

IV IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	
Obaveštenje o kodeksu korporativnog upravljanja koji društvo primenjuje kao i mesto na kojem je njegov tekst javno dostupan	<p>Preduzeće primenjuje kodeks korporativnog upravljanja koji je usvojen na sednici Upravnog odbora Energoprojekt Niskogradnja a.d. održanoj 30.01.2012. Isti je javno dostupan na internet stranici društva.</p>
Sva bitna obaveštenja o praksi korporativnog upravljanja koje društvo sprovodi, a posebno one koje nisu izričito propisane zakonom	<p>Energoprojekt Niskogradnja primenjujući kodeks korporativnog upravljanja uspostavlja principe korporativne prakse , a naročito u vezi sa pravima akcionara, javnošću i transparentnošću poslovanja društva. Uvodjenje dobrih poslovnih običaja u domen korporativnog upravljanja je osnovni cilj ovog kodeksa.</p>
Odstupanja o pravila kodeksa korporativnog upravljanja ako takva odstupanja postoje i obrazloženje za ta odstupanja	<p>Nema odstupanja od pravila koje nalaže kodeks korporativnog upravljanja</p>

V IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

Izjavljujemo da je prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i njegova društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Ime i prezime	Naziv radnog mesta i dužnosti koje lice obavlja u Društvu
Stojan Čolakov	Direktor

VI ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA*

Godišnji finansijski izveštaj nije usvojen od strane nadležnih organa.

*U slučaju da nije usvojen godišnji izveštaj, obavezna je napomena da nije usvojen od strane nadležnog organa, a Društvo je obavezno da odluku nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja objavi u celosti naknadno.

VII ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA*

Odluka o raspodeli dobiti nije doneta.

*U slučaju da odluka nadležnog organa o raspodeli dobiti/pokriću gubitka nije sastavni deo Godišnjeg izveštaja, Društvo je obavezno da je objavi u celosti naknadno.

*Napomena**

Godišnji finansijski izveštaj nije usvojen od strane nadležnih organa, te će odluka o usvajanju istog biti naknadno objavljena u celosti.

*U slučaju da Godišnji izveštaj nije usvojen od strane nadležnog organa javnog društva, sa obaveštenjem da će odluka o usvajanju Godišnjeg izveštaja biti naknadno objavljena u celosti

Javno društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja. Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

U Beogradu,

Dana 16.04.2013.

V.S. Direktor